

Fakultetet for helse- og sosialvitenskap
Institutt for sosialfag og veiledning. Studiested Lillehammer

MASTEROPPGAVE SEPTEMBER 2023

45 sp oppgave
Utarbeidet av Sara Arafa

SBU3008 Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn, unge og
deres familier
Fordypning: Beslutninger og tiltak i barnevernet

Barnets beste vurderinger i barneverntjenestens undersøkelsesarbeid:

En kvalitativ studie av hvordan ni saksbehandlere erfarer å gjøre barnets beste
vurderinger i undersøkelsessaker

Best interests of the child assessments in The Child Welfare Service
investigation work:

A qualitative study of how nine case workers experience conducting best interest
assessments of the child in investigation cases.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Sammendrag

Utgangspunktet for masteroppgaven er å få mer kunnskap om hvordan saksbehandlere i barneverntjenesten erfarer å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker.

Med ønske om å løfte frem saksbehandlernes erfaringer og viktige kunnskap, med hensikt om å bygge en "bro" mellom teorien og praksisfeltet (Skærbæk, 2012, s. 131).

Oppgavens problemstilling er utarbeidet med formål om å gå i dybden, ved å forske på saksbehandlernes erfaringer på å gjøre barnets beste vurderinger.

Problemstilling: «*Hvordan erfarer saksbehandlere i barneverntjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?*»

Med tilhørende forskningsspørsmål:

1. Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres?
2. Hvilke utfordringer er det når vurderingene skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak

I denne oppgaven har jeg anvendt kvalitativ metode og semistrukturert intervju. Det empiriske datamaterialet består av individuelle intervjuer med 9 informanter som jobber i fem ulike organiserte barneverntjenester, fordelt på tre barnevernsregioner i landet. Informantene er saksbehandlere som arbeider med undersøkelser i barneverntjenesten.

Analysen av datamaterialet viser et mangfold på bruk av verktøy og fagressurser på hvordan saksbehandlere gjør barnets beste vurderinger. Funnene og drøftingene er tematisert i personlige, faglige og organisatoriske faktorer. Det er fremkommet flere forhold ved faktorene som påvirker og utfordrer hvordan saksbehandlere erfarer å gjøre barnets beste vurderinger. Saksbehandlere i denne studien har fortalt om ulike erfaringer de har på å gjøre barnets beste vurderinger, samt kommet med ønsker og forslag til hvilke endringer som kan gjøres for å konkretisere hva som er en barnets beste vurdering og hvordan vurderingene kan praktiseres ytterligere.

Nøkkelord: barnets beste, vurderinger, undersøkelse i barneverntjenesten, saksbehandlernes erfaringer.

Barnets beste vurderinger i barneverntjenestens undersøkelsesarbeid:

En kvalitativ studie av hvordan ni saksbehandlere erfarer å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker

Abstract

The basis for this master's thesis is to gain more knowledge of how case workers in the child welfare service experience making the child's best assessments in investigation cases. With a desire to highlight case workers experiences and important knowledge, with the intention of building a "bridge" between theory and the field of practice (Skærbæk, 2012, p. 131).

The thesis question has been developed with the purpose of going in depth, by researching case workers experiences of making the child's best assessments.

This thesis focuses on how case workers in the child welfare service experience making the child's best assessments in investigation cases. To shed light on this topic I explore the following research questions:

- How are different considerations weighed when making the child's best judgments?
- What challenges arise when writing assessments in the investigation report/decision?

In this thesis, I have applied qualitative methods and semi-structured interviews. The empirical data material consists of individual interviews with 9 informants, working in five different organised child welfare regions in Norway. The informants are case workers who work with investigations in the child welfare service. The analysis of the data material shows a diversity in the use of tools and professional resources on how case workers make the child's best assessments. The findings and discussions are addressed in personal, professional and organisational factors. Several factors have emerged that influence and challenge how case workers perceive making the child's best judgments. The case workers in this study have talked about different experiences they have of making the child's best assessments, as well as provided wishes and suggestions for what changes can be made to specify what is a child's best assessment and how the assessments can be practiced further.

Keywords: the best interests of the child, assessments, examination in the child welfare service, case officers' experiences.

Best interests of the child assessments in The Child Welfare Service investigation work:
A qualitative study of how nine case workers experience conducting best interest assessments of the child in investigation cases.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Forord

Arbeidet med denne masteroppgaven har vært en lærerik, krevende og spennende prosess. Det har vært vanskelig å balansere tid å arbeide med masteroppgaven med å ha en fulltidsjobb i barneverntjenesten. Denne reisen har for meg vært veldig lærerik, da jeg har fått mer kunnskap om hvordan man forsker, og mer kunnskap om temaet barnets beste vurderinger. Det har også gitt meg mange tanker og refleksjoner rundt egen praksis og ny kunnskap som jeg vil ta med meg videre.

Først vil jeg rette en stor takk til alle saksbehandlere som har tatt seg tid til å delta i denne studien, til tross for en hektisk arbeidshverdag. Takk for at dere har delt så rikt om deres erfaringer og åpent om deres følelser på hvordan det er å gjøre barnets beste vurderinger.

Jeg er takknemlig for å ha muligheten til å forske på et tema som engasjerer meg og vil rette en takk til min veileder Marit Godeseth, som har gitt meg gode råd og ærlige tilbakemeldinger på forskningsprosjektet.

Jeg vil takke mine kollegaer og familie for råd, som har lest korrektur og kommet med innspill. Takk til min kjære samboer som har vært tålmodig og vist forståelse når jeg har brukt lange dager og kvelder på oppgaveskriving, takk for alle oppmuntrende ord og støtte på veien. Til slutt og ikke minst, vil jeg takke min mor, som jeg har ringt ofte for å luften tanker og som har gitt meg mot til å stole på eget arbeid.

Antall ord: 32068

Antall sider: 99

Risør 14. september 2023

Sara Arafa

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Abstract	2
Forord	3
1. Innledning	6
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	8
1.2 Kunnskapsstatus og relevans for feltet	10
1.3 Barneverntjenestens historie og mandat.....	14
2. Teoretisk rammeverk	18
2.1 Prinsippet om barnets beste.....	19
2.2 Beslutningsteoretiske perspektiver	20
2.3 Skjønn og personlig kompetanse.....	28
3. Kvalitativ metode	33
3.1 Metodedel.....	33
3.1.1 Forberedelser og datainnsamling.....	34
3.1.2 Redegjørelse for utvalg og rekrutteringsfasen.....	37
3.2. Analysemetode	42
3.2.1 Stegvis-deduktiv induktiv metode, SDI-modellen.....	42
3.2.2 Tematisk analyse.....	47
4 Presentasjon av funn	56
4.1 Personlige faktorer	56
4.1.1 Forståelse og praktisering av begrepet barnets beste	57
4.1.2 Personlig kompetanse	61
4.1.3 Personlige utfordringer	66
4.2 Faglige faktorer	70
4.2.1 Faglig fokus i tjenesten	71
4.2.2 Bruk av fagressurser.....	74
4.2.3 Faglige utfordringer	77
4.3 Organisasjonelle faktorer.....	80
4.3.1 Føringer og fokus i tjenesten.....	81

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

4.3.2 Ulik praksis	82
4.3.3 Organisatoriske utfordringer	85
5 Diskusjon.....	90
5.1 Personlige faktorer	90
5.2 Faglige faktorer	94
5.3 Organisatoriske faktorer.....	99
6. Avsluttende betraktninger	103
Referanseliste.....	106
Vedlegg	111
Vedlegg 1: Informasjonsskriv og samtykkeskjema	111
Vedlegg 2: Intervjuguide	115
Vedlegg 3: Godkjenning av meldeskjema fra NSD.....	117
Vedlegg 4: Tabell tematisk analyse	118
Figurliste:	119

1. Innledning

Barnevernet Norge er organisert på flere nivå. Det er den til enhver tid sittende regjering gjennom Barne- og familiedepartementet og statsråden, som har det overordnede ansvaret for barnevernet. På den ene siden er det departementet som har forvaltningsansvaret for å gi veiledning, retningslinjer, utvikler barnevernspolitikken og som har ansvar for barnevernloven (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 20). Departementet gir føringer for hvordan barnevernet bør drives og utfører tilsyn. På den andre siden er det den praktiske delen av barnevernet som i stor grad er gitt til den kommunale barneverntjenesten og det statlige Barne-, ungdoms og familieetaten, Bufetat. (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 20).

For å være helt tydelig er det kommunale barnevernet, barneverntjenesten, som er mitt forskningsfelt. Barneverntjenesten er en samfunnsinstitusjon med mandat til å fatte ulike beslutninger som i stor grad påvirker og gir konsekvenser for dem beslutningene gjelder. Beslutningene kan endre livet for barn, foreldre og andre berørte som kan ha stor følelsesmessig og personlig verdi. Barnevernet gjør en rekke vurderinger, valg og handlinger som kan være mindre eller i større grad inngripende for dem det gjelder (Christiansen & Kojan, 2023, s. 15). Det kan for eksempel være beslutninger som å henlegge en undersøkelse, henlegge bekymringsmeldinger, å iverksette hjelpetiltak som råd og veiledning til foreldre og besøkshjem til barnet. Det kan være beslutning om omsorgovertakelse eller henleggelse av saken. Dette er bare noen få eksempler av ulike beslutninger og tiltak, som likefullt kan ha stor følelsesmessig verdi for dem beslutningene gjelder (Christiansen & Kojan, 2023, s. 15).

Barnevernets beslutninger foretas innenfor juridiske og forvaltningsmessige rammer med henvisning til vilkår i barnevernsloven. Saksbehandlere i barnevernet forholder seg til lovbestemmelser, regulering og føringer i det daglige arbeidet. Saksbehandlere må forholde seg til frister, skriftliggjøring av vedtak, rapporter, skriftlige planer og løpende journalnotater i arbeid med barn og familiene (Christiansen & Kojan, 2023, s. 15).

Saksbehandlere i barnevernet arbeider i et svært varierende beslutningslandskap. Det er fordi barnevernets ansvar og mandat for å gripe inn i barnet og familienes privatliv er bredt definert i Norge (Christiansen & Kojan, 2023, s. 16). Med et bredt mandat er konsekvensen at

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

saksbehandlere i barneverntjenesten er satt til å fatte beslutninger om barn som har et bredt spekter av ulike behov og kan være i et vidt spekter av ulike situasjoner (Kojan & Christiansen, 2023, s. 20).

Kojan og Christiansen (2023, s. 20) forklarer en måte å forstå barnevernets mandat på i dag er at barnevernet har en sentral rolle i å gi barn og unge best mulige og mest mulig like livssjanser. Mandatet til barneverntjenesten kan man forstå som todelt vedrørende barna. På den ene siden skal barn gis frihet til å utnytte sine muligheter ved å tilføres støtte og hjelp, på den andre siden skal barn beskyttes mot omsorgssvikt og skjermes mot krenkelse. Om foreldrene handler mandatet om å gi foreldrene mulighet for støtte og hjelp, samtidig som at barnevernet har en kontrollerende rolle og en inngrepsmulighet (Clifford mfl., referert i Kojan & Christiansen, 2023, s. 20).

Det som kan gjøre saksbehandlernes rolle vanskelig og krevende er når man ser på deres oppgave som å forvalte risiko på barnets vegne i en situasjon som kan være preget av usikkerhet, langsiktig beslutningskontekst og handlingstvang (Kjølørød, 1994, referert i Kojan & Christiansen, 2023, s. 21). Dette handler ikke bare om de sakene hvor man vurderer omsorgsovertakelser, men kan likefullt gjelde mindre kritiske, alvorlige og avgjørende situasjoner for barna og familiene. Som for eksempel ved henleggelse av en undersøkelse eller bekymringsmeldinger eller beslutning om å sette inn hjelpetiltak eller ved å ikke fremme sak om omsorgsovertakelse (Kojan & Christiansen, 2023, s. 21).

Beslutningskonteksten og handlingstvang kan for eksempel handle om en rekke motstridende forhold som kan gjøre det vanskelig å gjøre vurderinger, valg og beslutningstaking for saksbehandlere i barnevernet. Det kan oppleves følelsesmessig utfordrende å henlegge undersøkelser eller bekymringsmeldinger, da kan man risikere at barn faller igjennom «to stoler» ved at barna ikke er nok innenfor «målgruppen» til å motta hjelp fra ulike instanser. Det kan og være i situasjoner hvor man er bekymret for barnas omsorgssituasjon, men likevel må henlegge da det av ulike årsaker ikke er tilstrekkelig vilkår i loven å iverksette tiltak. Kompleksiteten handler om en rekke forhold som vitenskapelige, normative, den menneskelige og systemrelaterte (Kojan & Christiansen, 2023, s. 21).

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Dette forskningsprosjektet tar sikte på å løfte frem saksbehandlerens erfaringer på hvordan de gjør barnets beste vurderinger. Jeg har derfor valgt kvalitativ metode i forskningen for å innhente forståelse av sosiale fenomener og gå i dybden (Thagaard, 2018, s. 11). Bakgrunnen for valg av dette temaet til masteroppgaven er at jeg selv arbeider som saksbehandler i den kommunale barnevernstjenesten og har et engasjement og nysgjerrighet for temaet barnets beste vurderinger. Jeg har valgt å avgrense meg til nyere forskning og teori på barnevernsfeltet, fordi det har vært store endringer i barnevernets praksis og det har vært utført en rekke forskningsprosjekter i barnevernet de siste 20 årene. Det er også fordi jeg antar det har påvirket saksbehandleres praksis i dag, som jeg vil gå nærmere inn på under kunnskapsstatus i neste delkapittel.

Utgangspunktet for oppgaven er å forske på hvordan saksbehandlere i barneverntjenesten gjør barnets beste vurderinger, hvor jeg har begrenset meg til undersøkelsessaker. Det kan variere hvor vurderingene skrives når det kommer til undersøkelsesrapport og vedtak. Det kan skrives i begge, eller mer utfyllende i en av dem, dette har jeg inntrykk av varierer fra tjeneste til tjeneste. Jeg har valgt å ikke avgrense forskningen til hvor eventuelle barnets beste vurderinger skrives, slik at jeg kan få et bredere informasjonsgrunnlag.

Undersøkelsesrapporten er en rapport som gjerne viser saksgangen i en undersøkelse. En undersøkelsesrapport omhandler gjerne innhentede opplysninger fra barnet, familien og relevante instanser, barnevernstjenestens vurderinger om barnet har rett til tiltak etter lov om barnevernstjenester, samt barnet og foreldrenes synspunkter. Det er ikke en nasjonal standard for hvordan undersøkelsesrapporter og vedtak utformes, det er opp til hver barnevernstjeneste. Likevel er det bestemmelser etter lov som sier noe om hva som må være med i eventuelle rapporter og vedtak (Christiansen et al. ,2019, s. 117).

Vedtak er et eget dokument som skal vise til og begrunne hva barnevernstjenesten har vedtatt i saken, det kan for eksempel være om det er konkludert at det skal opprettes tiltak som for eksempel råd og veiledning, samtaler med barnet, samarbeidsmøter og lignende. Eller om

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

undersøkelsen skal henlegges og av hvem eventuelt undersøkelsen henlegges av, den kan henlegges av barnevernstjenesten eller partene (Christiansen et al. ,2019, s. 117).

Forskningsprosjektet har som hensikt å bidra til å bygge en «bro» mellom praksisfeltet og teorien (Skærbæk, 2012, s. 131) Det er forskjell på teori og praksis og det er vanskelig å jobbe med barnevern. Jeg ønsker at forskningen kan løfte frem saksbehandlernes viktige kunnskap og erfaringer med fokus på hvordan saksbehandlere gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker.

Oppgavens problemstilling:

«Hvordan erfarer saksbehandlere i barneverntjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?»

Forskningsspørsmål:

1. Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres?
2. Hvilke utfordringer er det når vurderingene skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak

Problemstillingen søker å besvare to aspekter:

- Hvordan barnets beste gjøres ved at det praktiseres, som når ulike hensyn skal avveies.
- Hvordan barnets beste vurderingen gjøres når det skal skrives/nedtegnes.

Man kan tenke at selve kjernen i barneverntjenesten er å gjøre barnets beste vurderinger. Likevel er det ikke så enkelt, og noe som jeg antar praktiseres forskjellig. Særlig ettersom det har vært nye føringer og endringer over tid for hvordan saksbehandlere skal forvalte mandatet til barnevernet.

Som tidligere beskrevet er hovedfokuset for forskningen hvordan barnets beste vurderinger gjøres ved at det praktiseres, men også hvordan det skrives. Samtidig vil jeg undersøke nærmere hvilke personlige, faglige og organisatoriske faktorer som kan påvirke saksbehandlernes barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker. Da jeg er nysgjerrig på hvordan faktorene påvirker saksbehandlerne når de skal gjøre vurderinger på hva som er til barnets beste.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Definisjoner og avgrensninger

Jeg bruker begrepet *saksbehandler* i denne oppgaven og i forskningsprosessen. Det har jeg bevist valgt grunnet begrepet *saksbehandler* er det som blir brukt i litteraturen, i politiske dokumenter og i forskningslitteraturen. Jeg anså det som relevant å forklare da det er forskjeller i barnevernstjenestene på om de benytter begrepet *saksbehandler* eller *kontaktperson*. De siste årene opplever jeg at det har vært en økende trend i å bruke begrepet *kontaktperson* om saksbehandlerne i barneverntjenesten. Både barneverntjenestene selv og fra statelige og regionale myndigheter (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet [Bufdir], 2021).

For klarhetens skyld vil jeg gjennom denne oppgaven bruke både begrepene «barneverntjenesten» og «barnevern/barnevernet». Det er nødvendig å tydeliggjøre dette da begrepet «barnevern» også kan forstås som det statlige som Bufetat, eller for eksempel regionale myndigheter på barnevernsområdet som Bufdir. Barneverntjenesten er det formelle navnet på den kommunale tjenesten med ansvar etter lov om barnevernstjenester, men begrepet «barnevernet» blir ofte benyttet istedenfor, ofte også i faglitteraturen (Christiansen & Kojan, 2023, s. 18).

1.2 Kunnskapsstatus og relevans for feltet

Her vil jeg presentere kunnskapsstatus for å vise relevans for forskningens tema for fagfeltet. Jeg har søkt etter litteratur og forskning på det som berører barnets beste vurderinger, beslutninger og undersøkelsessaker i barneverntjenesten.

De siste 20 årene har det norske barnevernet vært under store endringer. Både når det gjelder yrkesutøvelse, lovendringer, ny kunnskap og forskning på feltet (Barne- og familiedepartementet, 2020a).

Bufdir tok initiativ til å vurdere og utvikle kvaliteten i de kommunale barneverntjenestene i landet. Statens helsetilsyn fikk i 2016 oppdrag fra Bufdir å vurdere minst 100 barnevernssaker som har vært behandlet i fylkesnemnd (Statens helsetilsyn, 2019, s. 3). Rapporten «Det å reise vasker øynene – Gjennomgang av 106 barnevernssaker» var klar i 2019.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

I rapporten fra Statens helsetilsyn (2019) ble det rapportert om mangler ved undersøkelsene til barnevernet. Når barnevernet oppretter en undersøkelse er det vedrørende ett enkelt barn hvor barneverntjenesten skal undersøke bekymringen som var utslagsgivende for at undersøkelsen ble opprettet, og vurdere om barnet har rett på tiltak etter barnevernloven. Manglende handlet blant annet om at undersøkelsene ikke var godt nok systematisert. Selve gjennomføringen av undersøkelsene barnevernet hadde gjort i mange av sakene ble vurdert å være i henhold til god praksis og det ble vurdert at informasjonen som var innhentet i de undersøkelsene tilsynet gikk gjennom, hadde grunnlag nok til å konkluderes. Men det manglet en tydelig konklusjon på vurderingsgrunnlaget som førte til beslutningen i undersøkelsen (Statens helsetilsyn, 2019, s. 43).

Videre i rapporten fra Statens helsetilsyn viste de til funn av manglende vurderinger og drøftinger i de skriftlige kildene. Rapporten pekte på bekymring for at barneverntjenestene kan miste av syne hvor alvorlig omsorgssvikten er, og at tiltaket ikke blir tilpasset alvorlighetsgraden i sakene. Det ble løftet frem at det kan gi konsekvenser for å predikere risiko fordi det mangler en analytisk tilnærming til hvordan barnets liv vil se ut fremover (Statens helsetilsyn, 2019, s. 44). Funnene ved manglende var i de skriftlige kildene som omhandler undersøkelsesprosessen i barneverntjenesten. Konklusjonen i undersøkelsene bar preg av å være en oppstilling av informasjon og det barneverntjenesten hadde gjort i undersøkelsen, men det var liten grad sammenstillinger og analyser av informasjonen fra kartleggingene med tilhørende vurderinger av hva situasjonen samlet sett betyr for barnet og barnets situasjon, og hvordan barnevernet vurderte at situasjonen kunne avhjelpes med tiltak (Statens helsetilsyn, 2019, s. 43).

Regionalt kunnskapssenter for barn og unges psykiske helse (RKBU) og Institutt for helse og miljø og likeverd ved Universitetet i Bergen (Hemil) har gjennomført et nasjonalt forskningssamarbeid på barnevernfeltet på oppdrag for Bufdir (Vis et al. 2016, s. 3).

I oppsummeringen av hovedtrekkene av forskningslitteraturen fra RKBU og Hemil ble det pekt på flere forhold som har betydning for barnevernets beslutninger i barnevernssaker, dette var: saksforholdene, hvordan saksbehandleren vektlegger og tolker saksforholdene og organisatoriske faktorer relatert til arbeidsmåter og ressurser (Vis et al. 2016, s. 4).

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Forskningsprosjektet besto av 5 delstudier hvor det ble publisert en rapport fra hver av studiene. I sluttrapporten Vis et al. (2020) pekes det på at det er betydelige variasjoner i saksbehandlernes vurderinger og beslutninger i barnevernssaker, og det er en betydelig variasjon mellom ulike kommuner og tjenester. Rapporten poengterer til tross for, at undersøkelser er en hovedoppgave for saksbehandlere i barneverntjenesten, har det vært lite forskning på hvilke oppgaver og aktiviteter som utføres når undersøkelser gjennomføres (Vis et al. 2020, s. 32) Det vises videre til at det er sjeldent å finne avveininger eller begrunnelser for omfanget av den enkelte undersøkelse i saksdokumentene (Vis et al. 2020, s.35). Rapporten trekker og frem at hvor konkret barnets situasjon var beskrevet, varierte betraktelig (Vis et al. 2020, s. 43).

I delrapporten i Vis et al. (2015, s. 13) påpekes det at det er behov for å få bedre kunnskap om hvordan barnevernets undersøkelser gjennomføres, og viser til svakheter og styrker ved dagens praksis. De hevder at det er behov for mer forskning ved at det samles inn empiri og analyseres på saksnivå som videre anbefales bør være utvalg tilfeldig og være et representativt utvalg. Det trekkes også frem at det er verdt å merke at det ikke er gjennomført noen studier av barneverntjenestens arbeid og beslutninger i undersøkelsessaker på data om et større antall reelle saker siden slutten av 1990-tallet. Det er en stor mangelvare på studier som følger en sak fra melding til avsluttet undersøkelse, gjennom kombinasjoner av dokumentgjennomgang, intervjuer, observasjoner eller strukturerte kartlegginger (Vis et al. 2015, s. 13). Rapporten løftet frem noen svakheter ved undersøkelsespraksisen som jeg vil trekke frem:

- Barnas behov er mangelfullt konkretisert
- Beslutningen om tiltak skal iverksettes eller ikke, er sterkt påvirket av foreldrenes innstillinger og ønsker
- Barneverntjenestens dokumenter er preget av en rettfærdiggjørende argumentasjon hvor det sjeldent vises til alternative vurderinger og beslutningsalternativ i undersøkelsene.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Funnene om svakheten ved undersøkelsespraksisen er alvorlig og kan vitne om utfordringer på flere områder. Jeg vil også vise til NOU 2017:12 “svikt og svik” sin forskning som viser funn på store variasjoner på barnevernstjenestens arbeid med undersøkelsessaker og at prinsippet om “barnets beste” i for liten grad er integrert i hjelpeapparatet som helhet (NOU 2017:12, s. 12). Likevel foreligger det derimot lite kvalitativ forskning på hvordan saksbehandlere gjør barnets beste vurderinger. Forskingen fra Statens helsetilsyn, rapport fra RKBU og NOU 2017:12 er i store deler utført på bakgrunn av forskningslitteratur, og noe intervju og fokusgrupper.

Dette forskningsprosjektet har ikke fokus på mangler ved hvordan saksbehandlere gjør barnets beste vurderinger, men fokus på å vise praksisen til saksbehandlerne og deres viktige kunnskap. Jeg mener det er en mangelvare i dagens forskning på hvordan saksbehandlere erfarer hvordan det er å forvalte sitt mandat og yrkesutøvelse ved å gjøre vurderinger i undersøkelsessaker. Forskingen kan bidra til videre utvikling inn i praksisfeltet med å bringe frem saksbehandlerens kunnskap og erfaringer på dette temaet. Studien har en dagsaktuell forskningsmessig interesse sett i lys av regjeringens statelige føringer og satsing på å øke kompetansen og få et mer likere og systematisert barnevern. Forskningsprosjektet kan bidra med å spille en rolle videre i forskningen på praksis, og utviklingen og forståelsen videre på barnevernfeltet vedrørende utøvelsen av barnets beste vurderinger. Jeg har hatt nytte av bidragene fra rapporten til Statens helsetilsyn og statusrapport, samt delrapportene fra RKBU i dette forskningsprosjektet. Fordi funnene fra tidligere forskning har bidratt til å gi et bilde av dagens utfordringer, samt knytte dem til hvordan forskningen i denne masteroppgaven kan bidra til forskningen på fagfeltet.

Oppgavens oppbygging og struktur

I oppgaven er det brukt APA 7th som kildetype. For å besvare problemstillingen «Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?». Samt tilhørende forskningsspørsmål hvordan ulike hensyn avveies, og hvilke utfordringer er det når vurderingene skal skrives, vil jeg i denne oppgaven først introdusere en beskrivelse av barneverntjenestens mandat og historie generelt. Jeg vil deretter presentere teoretiske perspektiver på barnets beste som grunnleggende hensyn spesielt,

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

beslutningsteoretiske perspektiver og avslutningsvis perspektivet skjønn og personlig kompetanse.

Videre vil jeg presentere forskningsprosessen og gjøre rede for vitenskapsteoretisk forankring, utarbeidelse av problemstilling, metodevalg, forskningsdesign og analyse. Jeg vil gå nærmere inn på hvilke valg jeg har tatt underveis og redegjøre for forskningsetiske hensyn.

Deretter presenterer jeg funnene i studien organisert i temaene personlige, faglige og organisatoriske faktorer med undertema utviklet i tematisk analyse. I kapittel fem vil jeg drøfte funnene i studien med bakgrunn i teori og tidligere forskning. Avslutningsvis vil jeg presentere betraktninger jeg har gjort meg, vise til nye momenter som kom frem i forskningen, og komme med forslag til temaer for videre forskning. Etterfulgt av referanseliste, vedlegg og figurliste.

1.3 Barneverntjenestens historie og mandat

Jeg vil her gå nærmere inn på barnevernets historie, vise kort til hvordan landskapet til barneverntjenesten ser ut i Norge og avslutningsvis vise til mandatet, ulike organiseringer og saksgangen i barnevernet. Dette for å gi en nærmere forståelse av hvordan barneverntjenesten utøver sitt mandat og rammene rundt dette.

Barnevernets historie kan vi se helt tilbake til slutten av 1800-tallet. Nærmere bestemt 1896, hvor verdens første barnevernlovgivning ble vedtatt i Norge: Vergerådsloven, lov om behandling av forsømte barn (Hagen, 2001, referert i Kojan & Christiansen, 2023, s. 19).

Bakgrunnen for loven var uro knyttet til ungdomskriminalitet, og et samfunnsyn på at uroen skulle håndteres med beskyttelse og oppdragelse av ungdommene. Dette ble i stor grad håndtert ved å sende barna bort. I 1953, 50 år senere, kom lov om barnevern, hvor tankegangen om forebygging og behandling fikk større fotfeste i samfunnet (Kojan & Christensen, 2023, s. 19).

Det var i 1992, da ny lov om barneverntjenester ble iverksatt, at myndighetene for alvor signaliserte at barnevernet skulle ha et vidt mandat. Barnevernet skulle da ikke bare beskytte

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

barn mot omsorgssvikt og mishandling, men barnevernet skulle også være en hjelpetjeneste. Derav begrepet barnevernstjenesten (Kojan & Christensen, 2023, s. 19). Fra 1990 og frem til i dag har barnevernet vært under endringer og utviklet seg i det man kan forstå som en velferdsretning. Fra å være et kriminalpolitisk virkemiddel er barnevernets oppgave i dag rettet mot å støtte barnets utvikling, mens barnet bor hjemme sammen med sin familie samt finne løsninger for å hjelpe barnet og familiene (Kojan & Christensen, 2023, s. 19).

Det norske barnevernet har de siste 20 årene vært under store endringer. Både når det gjelder yrkesutøvelse, lovendringer, ny forskning og kunnskap på feltet. Gjennom blant annet nye føringer for å styrke kvaliteten på gjennomføring av en barnevernundersøkelse har det kommet en barnevernsreform og i januar 2023 trådte ny barnevernlov i kraft (Barne- og familiedepartementet, 2020a).

Endringene i barnevernet har og vært påvirket av omfattende helse- og sosialpolitiske reformer. Kommunene har fått et større ansvar for helse- og sosialtjenesten og det har blitt klarere fokus på ansvarsfordeling mellom de ulike instansene. Det har ført til større samordning og tverrfaglig samarbeid mellom de ulike tjenestene (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 16) Dette er instanser som barnevern, psykisk helse, helsestasjon og skolehelsetjeneste, samt tannlegesektoren. Det har og vært diskusjoner om samarbeid mellom barnevern og politi og ansvarsområder. Dette er bare noen få eksempler.

Alle kommuner i Norge skal ha en barnevernstjeneste. I 2017 var det er totalt 295 barnevernstjenester i landet og 75 interkommunale samarbeid i landet (Bufdir, 2017). Man kan kategorisere barnevernstjenestene som små, mellomstore og store barnevernstjenester utfra antall ansatte. Barnevernstjenestene er ulikt organisert og det kan variere fra kommune til kommune. Det betyr at arbeidsoppgavene til en saksbehandler i barnevernstjenesten kan variere betraktelig.

Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 18). Dette mandatet har barneverntjenesten hatt frem til ny lovendring i 2018 med en

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

konkretisering at begrepet kjærlighet skulle inn i barnevernlovens formålsparagraf. Nye lovendringer har løpende blitt iverksatt i loven (Meld. St. 151 L (2017-2018), s. 1).

Vi fikk ny barnevernslov som trådte i kraft 1.januar 2023. I barnevernloven 2023, §1-1. Står det følgende:

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse. Loven skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

Dette er mandatet til barnevernet i Norge. En undersøkelse i barnevernstjenesten starter normalt med en bekymringsmelding. Barnevernstjenesten skal gjennomgå bekymringsmeldinger snarest og senest innen en uke etter den er mottatt. Det skal vurderes om bekymringsmeldingen skal henlegges eller følges opp med en undersøkelse. Det skal og vurderes om bekymringsmeldingen krever umiddelbar oppfølging (Barnevernsloven, §2-1). Vilkåret for å iverksette en undersøkelse er «dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter loven». Undersøkelsen skal gjennomføres snarest og avsluttes senest innen tre måneder. I særlige tilfeller kan undersøkelsen utvides til inntil seks måneder totalt (Barnevernsloven, §2-2).

I de mindre kommunene arbeider man gjerne etter generalist-modellen. Det betyr at den enkelte saksbehandler ofte følger saken fra bekymringsmeldingen mottas gjennom en undersøkelse, og videre til eventuelt tiltak. Hvis barnet av ulike grunner ikke kan bo hjemme og må bo i fosterhjem, følger ofte saksbehandleren barnet og familien etter omsorgsplassering. Poenget er at den enkelte saksbehandler kan følge en familie gjennom alle fasene i saksgangen i barnevernstjenesten.

I større kommuner derimot, og i kommuner som har slått seg sammen, ofte kalt interkommunale barnevernstjenester, arbeider man gjerne etter en spesialistmodell eller en «hybrid» variant av generalist- og spesialist modellen. Ved å arbeide i en barnevernstjeneste ut fra en spesialistmodell er de ansatte delt opp i team eller avdelinger. Saksbehandlere har da

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

avgrensede arbeidsområdet som eksempelvis å kun jobbe med undersøkelser, tiltak eller kun oppfølging av fosterhjem. Saksbehandlere har da mulighet til å bli spesielt gode på det fagområdet de arbeider tettest med. En hybrid variant av dette kan være at saksbehandleren jobber med både undersøkelse og tiltak, men ikke oppfølging av barn i fosterhjem (KS, 2018).

I en undersøkelse i barnevernstjenesten skal barnevernet undersøke saken tilstrekkelig, og samtidig balansere dette opp mot hensynet til å ikke belaste familiene mer enn nødvendig (Kvello, 2015, s. 31). Kvello (2015, s. 91) viser til at omfanget av en undersøkelse handler om bredde og dybde. Med bredde vises det til to forhold som påvirker undersøkelsen: Den ene er hvor mange områder av barnets liv som må undersøkes, det andre er hvor mange som skal kontaktes for å dekke behovet for opplysninger om barnets omsorgssituasjon og behov. Dybde handler om alvorligheten for det enkelte barnet og hvor inngående undersøkelsen må være (Kvello, 2015, s. 91).

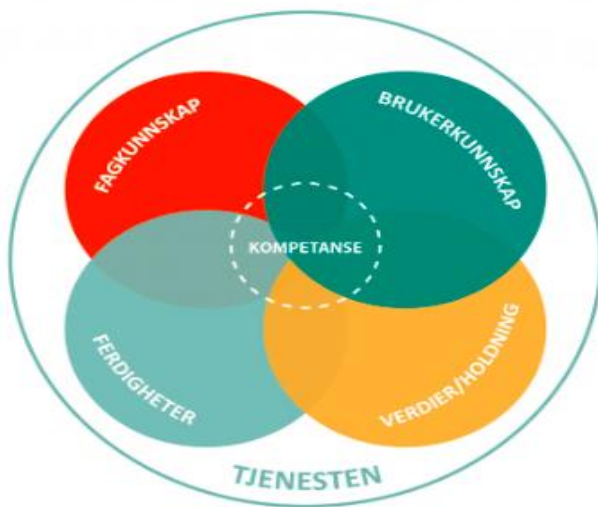
Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

2. Teoretisk rammeverk

I dette kapittelet vil jeg vise til relevant teori som ramme for oppgaven, for å besvare problemstillingen. Jeg har valgt å dele opp dette kapittelet i to deler, det første temaet starter med å vise til teorien på hva barnets beste innebærer og vise til beslutningsteoretiske perspektiver. Det andre temaer omhandler personlig kompetanse og skjønn. Det har jeg valgt fordi problemstillingen min søker å besvare to ulike aspekter ved å gjøre barnets beste vurderinger, det er hvordan det gjøres i praksis, men og hvordan man avveier ulike hensyn for å komme frem til, og skrive, en barnets beste vurdering.

For å illustrere hvordan vår kompetanse er tett sammenvevd av flere momenter, har jeg valgt å vise til kompetanshjulet fra RVTS SØR, jeg mener den illustrerer godt hvordan kompetanse er knyttet til ulike former for kunnskap, ferdigheter og verdier. Modellen er basert på og videreutviklet fra flere inspirasjonskilder. Kompetanshjulet prøver å gjenspeile hva som trengs i den daglige profesjonsutøvelsen for at barn og unge skal få den hjelpen de har behov for til rett tid. Hensikten med modellen var for å bedre forstå og utvikle kompetansen i barnevernstjenestene (Thorkildsen, 2020). Kompetanshjulet illustrerer at kompetanse er i et skjæringspunkt mellom ulike kompetanseområder: Fagkunnskap, brukerkunnskap, verdier/holdninger, samt tjenestens/konteksten arbeid utøves i (Thorkildsen, 2020).

Figur 1 RVTS SØR, kompetanshjulet. Andersen, Frantzen & Fylkesnes, 2020

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

2.1 Prinsippet om barnets beste

Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnets beste er lovens mest sentrale hensyn (Prop. 133 L (2020-2021), s. 81). Barnets beste er det grunnleggende prinsippet i barnevernfaglig arbeid. Det betyr at barnevernet skal ta en helhetlig og skjønnsmessig vurdering av hva som vil være til det enkelte barnets beste. Barnets behov for beskyttelse, omsorg og grunnleggende behov skal vektlegges framfor foreldrenes rettigheter (Prop. 106 L (2012-2013), s. 82).

Historisk sett har barnevernet i Norge hatt tre førende prinsipper som danner utgangspunktet for barnevernets arbeid: Barnets beste, det biologiske prinsipp og det mildeste inngreps prinsipp. Barns medvirkning er også et avgjørende perspektiv for å sikre barnets beste (Prop. 106 L (2012-2013), s. 81).

Prinsippet om barnets beste er nedfelt både i FNs barnekonvensjon og i barnevernloven. Ny barnelov trådte i kraft 1. januar 2023. I den nye loven er barnets beste en egen overordnet bestemmelse, om at barnets beste er et grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser som berører et barn. Det vises til at bestemmelsen ikke bare er sentral ved avgjørelser om tiltak, slik det fremgår av tidligere lov, men for alle avgjørelser og handlinger i barnevernet (Bufdir, 2023).

Eldre barnevernlov hadde ikke en konkret spesifisering av barnets beste, men det har vært et ledende prinsipp i barnevernets vurderinger og beslutninger. I ny lov er barnets beste fått en egen bestemmelse, § 1-3. Barnets beste:

Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Barnevernets tiltak skal være til barnets beste. Hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste (Barnevernloven, 2023, §1-3).

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Ny barnevernslov lovfester at «barnevernets tiltak skal være til barnets beste. Det er ment som en tydeliggjøring og presisering av gjeldende rett (Bufdir, 2023).

Prinsippet om barnets beste blir påvirket og styrt av ny forskning og systematisert erfaringskunnskap og endringer i kulturelle normer som er førende for de faglige vurderingene og videreutvikler skjønnet om hva som er til barnets beste (Prop. 106 L (2012-2013), s. 82).

Departementet presiserer at barnets beste skal baseres på følgende faglige prinsipper: Tilknytningskvalitet og relasjonskvalitet, biologiske bånd, mildeste effektive inngrep og barnets medvirkning (Prop. 106 L (2012-2013), s. 83).

2.2 Beslutningsteoretiske perspektiver

Jeg vil her vise til fem ulike beslutningsteoretiske perspektiver som Misund (2014, s. 58) trekker frem for å kunne gi en nærmere innsikt i hvordan de ulike perspektivene kan påvirke beslutningsprosesser og belyse beslutningsatferd i barnevernstjenesten. Misund (2014, s. 77) viser til at barnets beste er et uklart og flertydig beslutningspremiss. På bakgrunn av det kan det være vanskelig at barnets beste skal fungere som en “rettesnor” for barneverntjenestenes beslutninger. Jeg vil her kort presentere de ulike perspektivene da jeg anser det som relevant fordi saksbehandlere i barneverntjenesten også blir påvirket av barnevernstjenestenes arbeidsdeling, organisasjonskultur, struktur, organisasjonens mål og makt. Perspektivene som presenteres bygges på en antakelse om at beslutningstakere i varierende grad er begrenset rasjonelle (Misund, 2014, s. 61).

Perfekt og begrenset rasjonalitet

Innenfor dette perspektivet har man en antakelse om at beslutningstakeren er begrenset rasjonelle og handler ut fra en konsekvensetikk. Beslutningsmodellen er basert på at målsettingen er klart og entydig formulert, og man har full oversikt over konsekvenser og alternative løsninger. Denne modellen innebærer urealistiske forventinger, men man kan få en forståelse av det uoppnåelige idealet i saksbehandlingen i en barnevernssak. Som Misund skriver (Simon, 1977, referert i Misund, 2014, s. 60) vil mennesket alltid tilstrebe full rasjonalitet. I en barnevernssak kan beslutningene i stor grad være konsekvensorienterte da

beslutningene blir tatt på bakgrunn av faglige vurderinger om hvilke konsekvenser ulike beslutninger kan få, hvor de som fatter beslutningene ikke vil kunne få det fulle og hele bildet av barnets omsorgssituasjon. Samtidig at det er føringer for hvilke løsninger og problemer den enkelte beslutningstakeren er opptatt av, som gjennom barnekonvensjonen eller barnevernloven som er styrende for organisasjonsstrukturen (Misund, 2014, s. 60-61).

Regelmodellen

Regelmodellen bygger på en forutsetning om at organisasjoner er bevisst laget for å oppnå visse mål. Modellen bygger på at saksbehandlerne kan styres til å handle rasjonelt ved hjelp av regler. Når reglene blir brukt riktig er det med en forventning om at målet blir realisert. Den som tar beslutningen er ikke ansvarlig for innholdet i reglene, men for at handlingene og beslutningene er i tråd med reglene. Det avhenger videre av at det finnes et sett med regler som mer eller mindre nøyaktig forklarer hvordan man skal handle i gitte situasjoner. Den som tar beslutningen har i oppgave å fortolke reglenes innhold og delvis identifisere situasjoner og hendelser, og hvorvidt de faller inn under reglene og føringene som er gitt (Misund, 2014, s. 61).

Kommunikativ rasjonalitet

Kommunikativ rasjonalitet omhandler prinsipper for hvordan man bør gå frem for å oppnå rettferdige eller legitime beslutninger. Rasjonalitet blir i denne forbindelse knyttet til intersubjektivitet i form av gjensidig forståelse og felles tenkning som kan oppstå når parter kommuniserer med hverandre. Eksempler kan være hvilke problemer man må løse, hva som er relevante handlingsalternativer, hva man bør gjøre og hvordan det skal koordineres (Misund, 2014, s. 61). Forutsetningen for dette er at partene er oppriktige, forstår hverandre og at ingen har sanksjoner som de kan bruke for å få den andre til å skifte mening.

Perspektivet kan ses i sammenheng med Kants verdibegrep (Skjerfeheim, 2002, referert i Misund, 2014, s. 62), der mennesker skal ses som et mål i seg selv, og ikke som et middel. Handlinger må være basert på normer, og ikke fordi det er nyttig med tanke på hva som er målet. Misund (2014, s. 62) eksemplifiserer med barn og foreldres medvirkning i barnevernstjenesten, hvor det skal legges til rette for medvirkning fordi det har en verdi i seg selv, og ikke bare fordi at det er nyttig med tanke på hva som er målene.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Forhandlingsmodellen

Forhandlingsmodellen er preget av at ulike grupper og individer har forskjellige interesser. Man kan være uenige om hva som er målet og hva som er virkemiddele for å nå målene. Her kommer maktspektet inn med spørsmål om hvem sine interesser som får komme frem og hva som får gjennomslag. Ved uenighet forsøker man å forhandle seg frem til en beslutning som alle partene kan enes om. En forutsetning for dette er at partene ikke har helt motstridende interesser. Makt og innflytelse er sentralt og nært knyttet sammen. Fra et organisasjonsperspektiv kan det omhandle barnevernstjenestens evne til å få gjennomslag for å oppnå et ønsket mål eller resultat, som den andre parten ellers ikke ville ha gjort eller fått noen til å gjøre (Misund, 2014, s. 62).

«Garbage-can»-modellen

Ifølge Garbage-can modellen er beslutningsprosessen gjerne preget av konfliktfylte, uklare og uregelmessige. Med skiftende mål og uklare mål-middel-sammenhenger. Det er vanskelig for den som skal ta beslutningen å få grep om målsettingen. Man kan og bli mer opptatt av målet som et resultat av de handlingene istedenfor å være utgangspunktet for handlingsalternativer. Mål-middel-sammenhenger kan bli uklare fordi den som skal beslutte ikke har et formulert mål, eller man mangler kunnskap om sammenhengen mellom virkemiddel og mål. Beslutningsprosessen bærer preg av en strøm av deltakere, beslutningsmuligheter, problemer og løsninger. Begrepet «garbage-can» illustrerer det vilkårlige i beslutningsprosessen. Det kan være vanskelig å få oversikt og selve beslutningsprosessen blir begrenset (Misund, 2014, s. 63).

Misund (2014, s. 64) antar videre at myndighetene forutsetter at barneverntjenesten tar beslutninger på bakgrunn av en mål-middel-rasjonalitet. I et beslutningsteoretisk perspektiv er mål viktige da de er styrende for handling og kan bidra til å forsvare beslutninger som gjøres. Jo klarere målene er hvor, jo mer kan de fungere som beslutningspremisses for saksbehandlere i barneverntjenesten (Misund, 2014, s. 64). Barnets beste kan oppfattes som en regel for beslutninger, og prinsipper er ikke absolutte, men åpen for forhandlinger og i utvikling. Selv om barnets beste er et overordnet hensyn i barnevernsloven vil den ikke egne seg som en generell standard, fordi det alltid må veies opp mot andre hensyn. Det betyr at

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

barneverntjenesten må forholde seg til et prinsipp som ikke er generelt og entydig (Misund, 2014, s. 64).

Saksbehandleren som bakkebyråkrat

Bakkebyråkrat er en teori og et begrep, som ble utviklet på 1970-tallet av Lipsky (2010, referert i Kojan & Christensen, 2023, s. 33). Bakkebyråkratene er et fellesbegrep for de som jobber direkte ansikt-til-ansikt-kontakt med dem arbeidet er rettet mot. Kojan og Christensen (2023, s. 33) viser til at et sentralt trekk ved bakkebyråkratene er at de er satt til å realisere målsettinger som er vage og ofte motsetningsfylte, dette gjelder barnevernet i stor grad. Misund (2014, s. 59) trekker frem at saksbehandlere i barneverntjenesten nærmest kan forstås som bakkebyråkrater da beslutningsmyndigheten i stor grad er gitt til de profesjonelle. Saksbehandlerne tar skjønnsmessige beslutninger med bakgrunn i at saksbehandleren selv bærer med seg politiske mål og med bakgrunn i tjenestens organisasjonskontekst og kultur. Misund (2014, s. 59) viser til at det rår liten tvil over at organisasjonskultur, makt og trekk ved de ansatte kan ha en stor betydning for tjenestens beslutningsprosess. Barnevernstjenestens mål og formelle organisasjonskultur kan påvirke saksbehandlerens muligheter for å opptre rasjonelt i beslutningsprosessen.

Barnets beste som et beslutningsførende prinsipp er blitt problematisert av flere, da det kan forstås ut fra ulike måter (Misund, 2014, s. 64). Misund (2014) peker på tre måter barnets beste kan forstås ut fra: en sterk vektlegging av at barnets beste er å vokse opp hos sine foreldre. Prinsippet omhandler også et hensyn om stabilitet og kontinuitet i omsorgen. Videre er en prioriteringsstandard at barnets beste kan benevnes som barnets interesser. Disse verdiene kan være motstridende, og det er ulike måter å forstå det på (Misund, 2014, s. 64).

Det er viktig å trekke frem at det er ikke entydig hva som anses som barnets beste. Forståelsen av hva som er barnets beste handler primært om å avveie ulike hensyn i en tid med ny kunnskap om barns utvikling, samfunnets syn på barn. Hva som legges i begrepet kan variere etter tradisjoner, kultur, religion og samfunnsforhold over tid (Misund, 2014, s. 65).

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Det kan føre til at målsettingen for barnevernstjenestens arbeid blir for generelt og vagt og kan skape rom for mange tolkninger.

Vilkårlighet

Misund (2014, s. 75) trekker frem vilkårlighet som en faktor som kan prege beslutningsprosessen i en barnevernsundersøkelse. Vilkårligheter og tilfeldigheter kan forklares med at det er uklare mål og uklare mål-middel-sammenhenger. Misund (2014) forklarer at det kan skyldes at man kan ha dårlig problemforståelse som kan gjøre det vanskelig å formulere mål. Videre kan det skyldes at man har for lite informasjon fra undersøkelsen eller at man ikke klarer å ta stilling til opplysningene man har mottatt. En annen forklaring kan være at saksbehandleren ikke har hatt tid til å utarbeide konkrete mål i en presset arbeidshverdag. Konflikter og uenigheter mellom barnevernstjenesten, foreldrene og barn i beslutningsprosessen kan og føre til at målene blir uklare fordi det skal inkludere flere, og gjerne motstridende og skiftende interesser. Misund (2014, s. 76) påpeker at beslutninger også blir påvirket av hvem som til enhver tid engasjerer seg i beslutningsprosessen og hvilke løsninger og problemer som blir aktualisert.

Det kan være mange saker som krever oppmerksomheten av saksbehandleren og saksbehandleren er relativt selvstyrt og har innflytelse på hvilken saker de engasjerer seg i. Da kan beslutningsprosessen få et vilkårlig preg. Eksempel vis ved å ha mange saker og lite oversikt over hva som er gjort, samt et mangelfullt informasjonsgrunnlag for de beslutningene som skal gjøres, kan øke sannsynligheten for at tilfeldigheter får prege beslutningsprosessen (Misund, 2014, s. 76).

FNs forslag til hvilke elementer en barnets beste vurdering bør inneholde

Når man skal foreta en vurdering av barnets beste, må det tas hensyn til hvilket barn som skal ha hjelp. En viktig poengtering er at barnets beste er ikke alle barns beste, men skal være til det konkrete barnets beste. Man må også ta hensyn til hvilken vekt barnets beste skal gis, opp mot hvor sterkt berørt barnet er og hvor alvorlig beslutningen er for barnet (Prop. 133 L (2020-2021), s. 75-76).

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

I informasjonsskrivet fra barne- og familiedepartementet som omhandler behandling av barnevernssaker presiseres kravene til barnevernets saksbehandling spesielt når det gjelder vurderinger og begrunnelser av tiltak. Tiltak som skal vedtas må være basert på en grundig vurdering av hva som er til det beste for barnet, hvordan barnets interesser er vurdert opp mot blant annet foreldrenes rett til familieliv med sine barn. Det pekes på at det må fremkomme tydelig hvilke hensyn som er vurdert og hvilken vekt de er tillagt ved avveiningen mot barnets selvstendige krav på vern om sin helse og utvikling. (Barne- og familiedepartementet, 2020b, s. 5).

FNs barnekomité har listet opp flere elementer som kan inngå i en barnets beste vurdering, og som skal tas i betraktning ved en vurdering av barnets beste. Listen som følger er ikke en uttømmende eller hierarkisk liste. Det er ment som en veiledning for å sikre effektiv og full bruk av rettighetene, og en helhetlig vurdering av barnets utvikling (FNs barnekomité.

14.(2013) s. 12):

- barnets synspunkter
- barnets identitet
- barnets behov for å bevare familiemiljøet og opprettholdelse relasjoner
- Barnets behov for omsorg, beskyttelse og trygghet
- om barnet er i en sårbar situasjon
- barnets rett til helse og skolegang

Barnekomitéen understøtter at elementene bør balanseres og at ikke alle elementene vil være relevant i hvert tilfelle, avhengig av hvilke beslutninger som skal tas. Det må gjøres en konkret vurdering for det enkelte barnet om hvordan hensyn til barnet avveies opp mot andre hensyn. Ulike elementer kan brukes på ulike måter i ulike saker, det må foretas en konkret helhetsvurdering av mulige negative og positive konsekvenser for barnet, for å vurdere hva som er til det beste for det enkelte barnet. Det anbefales videre at barnets evne til å utvikle seg også bør tas med i en barnets beste vurdering (FNs barnekomité. 14. (2013) s. 16).

Kvello (2015, s. 124) skriver at målet med vurdering er å forstå barnets situasjon, årsaker til at situasjonen er blitt slik den er, hva som er barnets behov og rettigheter, samt gi en prognose om effekten med og uten ulike hjelpetiltak.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Havnen & Skilbred (2017, s. 2) trekker frem at selv om man har ulike maler eller utredningsverktøy er det behov for mer kompetanse og kunnskap knyttet til hvordan det innsamlede opplysningene i en undersøkelse analyseres og vurderes med tanke på å treffe de rette beslutningene for barnet. Forskning og faglitteratur har tradisjonelt vært opptatt av selve utfallet eller beslutningen i en barnevernssak, for eksempel hvilken type tiltak. Nyere forskning har i større grad prøvd å vise til hvordan beslutninger skjer. Havnen & Skilbred (2017, s. 3) trekker frem at det har bidratt med viktig kunnskap samtidig som det har tydeliggjort at det er behov for kunnskap om hvorfor beslutningene gjøres, hvordan det bygger opp om kunnskap og hvordan man kommer frem til beslutningen. Med utgangspunkt i «Barns behov i centrum» (BBIC) har Havnen & Skilbred (2017, s. 4) forsøkt å klargjøre noen skiller i beslutningsarbeidet:

Analyse:

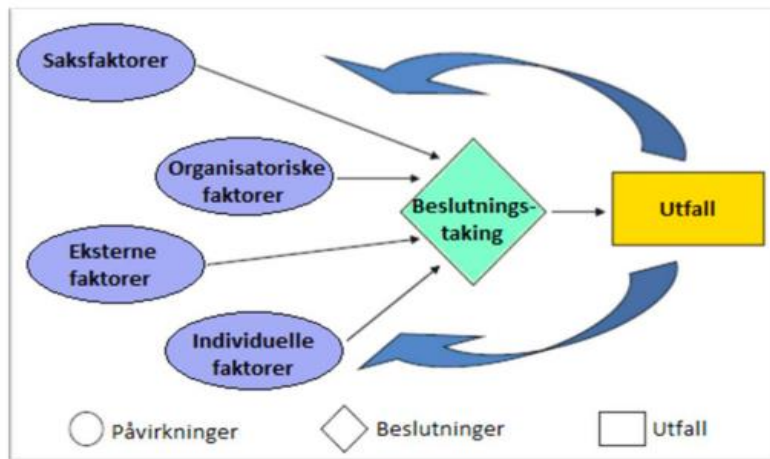
En analyse av undersøkelser i barnevernet er en prosess hvor man sammenfatter den informasjonen man har om ett område, med det begrepsapparat og de teoretiske perspektivene man støtter seg til. Analysen kommer frem til tolkninger som kan settes sammen og vise til ulike forståelser eller svar. Analysen skal gi svar på utredningens problemstillinger og hypoteser. Analysen kan beskrive et barns behov for tiltak eller identifisere mulige årsaker og forklaringer på problemene. Ved å vise til flere tolkninger av informasjonen kan man få et større grunnlag for å vurdere hva som er til barnets beste (Havnen & Skilbred, 2017, s. 4).

Vurdering:

En vurdering innebærer å veie for og imot de mulige tolkninger som framkom i analysen. Det handler om å drøfte om og i hvilken grad barnet trenger beskyttelse eller støtte, og om det kreves tiltak fra barneverntjenesten. Sentralt i en vurdering er å stille spørsmål om 1) risiko og alvorlighet av problemene i forhold til beskyttende faktorer, 2) Sentrale behov hos barnet som kan imøtekommes ved å stryke beskyttelsesfaktorer eller svekke risikofaktorer, og 3) Barnet og familiens forutsetninger og mottakelighet får å nyttiggjøre seg av tiltakene (Havnen & Skilbred, 2017, s. 4).

Beslutning:

En vurdering handler om å gjøre seg opp en mening ut fra foreliggende informasjon, mens en beslutning dreier seg om at vurderingen skal utløse en handling. Vedtak om tiltak eller henleggelse av en undersøkelse kan være en slik handling. Det kan fattes beslutninger uten tydelig vurdering, som gjerne skjer ved behov for raske avklaringer (Havnen & Skilbred, 2017, s. 4).

Figur 2- Rammeverk for økologisk beslutningsfatting i barnevernet (Baumann et al.,2011b, referert i Weele, & Karlsen, 2021)

Utfallet av en beslutning er avhengig av saksfaktorer og individuelle faktorer, se figur 1. Saksfaktorer kan være konkrete kjennetegn knyttet til barnets situasjon, foreldrenes omsorgsevne og nettverket. Hvordan disse opplysningene forstås og fortolkes av den enkelte saksbehandler, er det som menes med individuelle faktorer. Siden beslutninger er knyttet til barnevernets virksomhet og lovregulering, er det også styrt av organisatoriske, tilgjengelige ressurser og andre eksterne forhold. Slike forhold har også innvirkning på beslutninger (Havnen & Skilbred, 2017, s. 9).

2.3 Skjønn og personlig kompetanse

For å få ett nærmere innblikk i hvordan saksbehandlere i barnevernstjenesten gjør barnets beste vurderinger spiller skjønnsbegrepet og personlig kompetanse en stor rolle. Personlig kompetanse påvirker hvordan man forstår og anvender faget, og hvordan det farger ens forståelse i møte med mennesker. Barnevernsarbeiderens holdninger og verdier vil i stor grad påvirke de vurderingene som gjøres (Nordby & Halså, 2020, s. 14).

For at barnets beste skal være en rettesnor for de vurderingene og beslutningene som gjøres må barnets beste konkretiseres ned til det enkelte barnet og dette barnets omsorgssituasjon, slik at det kan ha en ledende funksjon for saksbehandlerens handlinger. Det kreves at saksbehandleren evner å være fleksibel i utøvelsen av det faglige skjønn (Misund, 2014, s. 64).

Kirkebøen (2013, s. 27) peker på at skjønn ikke er en presis fagterm, for å klargjøre hva som legges til grunn for faglig skjønn vises det til Kirkebøen (2013) som forklarer når den enkelte må svare, ut fra sitt faglige skjønn, ved å gjøre en skjønnsmessig vurdering av informasjonen man har som det som stilles spørsmål ved. Man må vurdere informasjonen man har ut fra sin kunnskap og erfaring alene, uten bruk av hjelpemidler. Tidligere forskning på ulike typer av fagfolks skjønn viser at kvaliteten på skjønn kan variere betraktelig. Fra veldig imponerende til forbausende dårlig. Selv om man kan være godt utdannet, erfarne og kunnskapsrike, peker Kirkebøen (2013, s. 27) på at det ikke er noen garanti for at man utøver et godt faglig skjønn.

Barneverntjenesten er gitt et stort rom for skjønn. Barneverntjenesten har en vanskelig og kontroversiell rolle da det er forventet at tjenesten skal ivareta mange og motstridende verdier (Misund, 2014, s. 78). I høringsnotatet fra regjeringen poengteres det at barnevernet er satt til å løse noen av de mest krevende sakene man har i velferdsstaten, og utøver en høy grad av myndighetsutøvelse. Det betyr at ulike hensyn ofte må vektles mot hverandre og rommet for faglig skjønn er stort. Det innebærer at saksbehandlerne må søke å forstå situasjonen familiene befinner seg i og kunne gjøre vurderinger av barnets beste. Arbeidet i barnevernet kan være følelsesmessig svært krevende og faglig komplekst. Saksbehandlerne kommer tett

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

på barn og familier som befinner seg i sårbare livssituasjoner og må ofte håndtere saker med høyt konfliktnivå (Barne- og familiedepartementet, 2020a, s. 7).

I barnevernstjenesten jobber det i stor grad barnevernspedagoger, sosionomer og andre med høyere sosialfaglig utdanning (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, u.å.). For å tegne et bilde av hvordan personlig kompetanse og skjønn påvirker yrkesutøvelsen og det komplekse samspillet mellom teori og praksis, kan man søke å forstå hvordan elementer fra profesjonssosiologi og bidrag fra ekspertiseforskningen spiller inn i teori og praksis (Smeby, 2013, s. 26).

Smeby (2013, s. 26) trekker frem hvordan eksplisitt teoretisk kunnskap er viktig for kvaliteten i profesjonell yrkesutøvelse, og at taus kunnskap spiller en sentral rolle i dette. Smeby (2013, s. 26) peker på at ekspertiseforskere legger hovedvekten på erfaring og praktisk øvelse, mens profesjonssosiologer legger vekt på utdanning. Det kan ha sammenheng med ulikt syn på kunnskap.

Profesjonsutdanninger kan ofte være preget av at studentene gis en grundig innføring i profesjonens kunnskapsgrunnlag og har fokus på utviklingen av kritisk holdning til kunnskap. Utdanningen har således en sertifiserende rolle, mens kompetanse og kunnskap først utvikles i arbeidslivet (Smeby, 2013, s. 19). Ekspertiseforskere legger hovedvekten på praktisk øvelse og erfaring, mens profesjonssosiologer legger vekt på betydningen av et teoretisk kunnskapsgrunnlag i utdanningen. Smeby (2013, s. 19) viser til at utfordringene med generelle teorier og prinsipper er at det er vanskelig å anvende dem i konkrete situasjoner. Det er her den tause kunnskapen kommer frem, som kan være vanskelig å vise til, når man skal løfte frem praksisen i yrkesutøvelsen (Smeby, 2013, s. 19). For å forstå hva taus kunnskap er og hvilken rolle den kan spille i profesjonell yrkesutøvelse viser Smeby (Harry Collins, 2010, referert i Smeby, 2013, s. 20) til forholdet mellom eksplisitt teoretisk kunnskap og taus kunnskap. Man skille mellom tre ulike typer taus kunnskap: Relasjonell, somatisk og kollektiv/interaksjonskunnskap (Smeby, 2013, s. 20). Denne kunnskapen er viktig i sosialt arbeid, jeg vil kort presentere de ulike typene for taus kunnskap:

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Relasjonell taus kunnskap holdes gjerne taus, man legger ikke vekt på at andre skal forstå.

Man kan ta slik taus kunnskap som en selvfølge, man benytter den ikke som eksplisitt.

Relasjonell kunnskap kan gjøres eksplisitt, men Smeby (2013, s. 20) viser til at det ofte ikke vil være hensiktsmessig å gjøre det, fordi det vil være unødvendig og tidkrevende.

Somatisk taus kunnskap, er taus fordi det er måten vi mennesker tenker og erfarer egen livsverden på, den er i stor grad kroppslig (Smeby, 2013, s. 20). Denne kunnskapen kan gjøres eksplisitt, men det vil ofte være til lite nytte for oss. Smeby (2013, s. 20) forklarer det slik at det er som å vise til kunnskapen om hvordan man sykler. Han gir eksempel på at måten man holder balansen på, på en sykkel, kan man redegjøre for rent teknisk med illustrasjoner av hva som rent praktisk skjer i bevegelsene, men vil være lite til nytte for mennesker som skal lære seg å sykle (Smeby, 2013, s. 20).

Kollektiv taus kunnskap kalles også for interaksjonskunnskap. Det er kunnskap som man lærer seg kun ved å delta i det sosiale fellesskapet. Det kan for eksempel være språk, eller evnen til å forstå sosial mening. Den form for kunnskap kan bare læres ved å kommunisere, forklarer Smeby (2013, s. 21). Han viser videre til at det er viktig å skille mellom somatisk og kollektiv kunnskap og viser til eksempel med å kjøre bil. Å kjøre bil forutsetter en del somatisk taus kunnskap, tolkning av trafikkreglene og trafikkbildet forutsetter kollektiv taus kunnskap. Trafikkreglene må gjennomgående tolkes på en sosial sensitiv måte i relasjon til konkrete situasjoner, viser Smeby (2013, s. 21).

Ved å skille mellom de tre formene for taus kunnskap kan det skape en bredere forståelse av koplingene mellom eksplisitt teoretisk kunnskap og taus kunnskap, og kan bidra med å gi et mer differensiert bilde av forholdet mellom eksplisitt og taus kunnskap (Smeby, 2013, s. 21). De tre formene for taus kunnskap er et analytisk skille og profesjonsutøvelse og ekspertise avhenger ofte av alle disse typene for kunnskap. (Smeby, 2013, s. 21) Jeg vil forsøke å gi et eksempel på dette i en undersøkelseskontekst i barnevernstjenesten. For å undersøke om barn har rett på tiltak etter barnevernloven må man ha kunnskap om barns utvikling, hva barn er i behov av og barns sårbarheter. Det vil forutsette somatisk kunnskap for å utføre undersøkelsen rent praktisk. Man må etablere relasjoner og gode samtalekontekster, samtalen

med barnet og familien forutsetter interaksjonskunnskap for å kommunisere og tolke barnets egen opplevelse av sin livsverden og behov.

Skjønn

Rysst (2020, s. 91) viser til at det er lite føringer for hvordan saksbehandlere skal forstå barnets beste, og at det da ofte blir opp til saksbehandleren selv å bestemme, ut fra skjønn og dømmekraft. Det faglige skjønnnet er vesentlig for å kunne forme og tilpasse hjelpen til de behovene det enkelte barnet og familie har. Samtidig fører det alltid med risiko for at de prioriteringene og vurderingene som blir gjort er basert ut fra den enkelte saksbehandlerens forståelse av situasjonen. Som videre fører til at saker blir håndtert ulikt, grunnet ulike forståelser og hensyn kan bli vektlagt forskjellige ut fra den enkelte saksbehandler (Ellingsen, 2014, s. 13). Rysst (2020, s. 91) påpeker at skjønn og dømmekraft i stor grad er strukturert og formet gjennom utdanningen, samtidig blir man og påvirket av de kollegaer man til enhver tid samarbeider med. Nordby & Halså (2020, s. 15) poengterer at verdibasert skjønn spiller en avgjørende rolle i de aller fleste beslutningsprosesser.

Grimen og Molander (2008, s. 192) problematiserer skjønn og betegner «*skjønnets byrde*» som en resonneringsnorm fordi det er ulike faktorer som påvirker utøvelsen av skjønn. Med skjønnsutøvelse kan det foreligge uenigheter fordi det er rom for variasjon og uenighet i konklusjonene som tas av den enkelte ettersom skjønn som en resonneringsnorm er basert ut på ulike kilder til variasjon (Grimen & Molander, 2008, s. 195).

For å best mulig forstå barns omsorgssituasjon spiller vår personlige kompetanse en viktig del av kvaliteten for arbeidet som gjøres og er førende for relasjonene som skapes. Personlig kompetanse er vanskelig å veie, måle og telle. Og det tar tid å opparbeide seg (Skau, 2011, s. 51). Personlig kompetanse handler om hvem man er som person, overfor seg selv og i samspill med andre. Det handler om hvem vi lar andre få være i møte med oss og hva vi gir av oss selv i møtet med andre mennesker (Skau, 2011, s. 60). Personlig kompetanse er en unik kombinasjon av egenskaper, holdninger, ferdigheter og menneskelige kvaliteter som man intuitivt tilpasser ulike sammenhenger. Dette gjelder ikke bare i profesjonelle sammenhenger, men også i våre privatliv. Personlig kompetanse illustrerer en form for viten som man ikke

alltid kan begrunne teoretisk. Selv om vår kunnskap noen ganger er taus, så vet man at man vet, påpeker Skau (2011, s. 61). Vår personlige kompetanse spiller en viktig rolle i arbeid med mennesker, og spesielt i arbeid med utsatte barn og unge. I yrker hvor samspill mellom mennesker er viktig, er den personlige kompetansen ofte avgjørende for hvor langt man vil kunne nå med ens teoretiske kunnskaper og yrkesspesifikke ferdigheter (Skau, 2011, s. 61).

Personlig kompetanse er personlig og erfaringsbasert, mens teoretisk kompetanse er objektiv. Profesjonsspesifikke teknikker, prosedyrer og metoder vil til en viss grad være uavhengig av dem som bruker dem, i motsetning til vår personlige kunnskap som utvikles gjennom de erfaringene som gjøres og våre subjektive fortolkninger og refleksjoner av dette. Som ifølge Skau (2011, s. 61) er uløselig knyttet til sin bærer, men som kan formidles og deles med andre. Det er en viten som er unik, subjektiv og erfaringsbasert, og som oppstår ved at man opplever noe og reflekterer over denne opplevelsen. Å bruke teorier og begreper for refleksjon, blir viktig for å bevisstgjøre våre egne erfaringer og tanker da erfaringene er den viktigste kilden til vår forståelse (Skau, 2011, s. 62).

Verdier

Jeg vil til slutt løfte frem verdier, som et viktig element i hvordan vår personlige kompetanse, skjønn og dømmekraft påvirker handlingsvalgene våre. Verdi er noe som kan forstås som noe som er knyttet til noe godt, bra, eller noe vi oppfatter og anser som positivt, som gir en verdi for oss. Når noe forstås som godt og viktig er det sannsynlig at det blir internalisert og er da en motiverende faktor for handling for oss (D`Andrade, 2008, referert i Rysst, 2020, s. 92). Våre ulike verdier og preferanser påvirkes av aktiviteter og det vi mener er viktig å ta vare på og holde fast ved. Våre verdier fører til handlinger. (Nordby, 2020, referert i Rysst, 2020, s. 92). Barnevern er som Nordby (2020, s. 85) viser verdiladet, våre verdipreferanser har stor betydning og er viktig å være oppmerksom på i arbeidet med barn og unge, og håndtering av verdikonflikter i barnevernet.

3. Kvalitativ metode

I dette kapittelet vil jeg presentere en metodedel og en analysedel. Jeg vil først begrunne valg av forskningsmetode og presentere metoden for datainnsamling. Deretter vil jeg presentere hvordan jeg har utført analysen, og reflektere over etiske overveielser og kvalitetssikring ved studien. Hensikten er å tilføre oppgaven god transparens og vise til alle sider ved prosjektet og utfordringer jeg har hatt underveis. Med god transparens mener jeg at jeg vil søke å være gjennomiktig i måten jeg har tenkt rundt metodevalget og forskningsdesignet mitt.

3.1 Metodedel

Som tidligere beskrevet har jeg valgt kvalitativ metode for denne studien. Kvalitativ metode vurderes som mest egnet metode for mitt forskningsprosjekt, da prosjektet søker å løfte frem saksbehandlernes erfaringer på hvordan de gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker, i barneverntjenesten (Thagaard, 2018, s. 11).

Vitenskapsteoretisk forankring i kvalitativ forskning

Forskningsdesignet i denne masteroppgaven tar utgangspunkt i et fenomenologisk perspektiv og at jeg som forsker søker å være fenomenologisk orientert. Med fenomenologi tar man utgangspunkt i den subjektive opplevelsen og søker å oppnå en forståelse av en dypere mening i den enkeltes erfaringer. Sentralt innen fenomenologien er å forstå fenomener på bakgrunn av perspektivene til personene som studeres (Thagaard, 2018, s. 36). Med bakgrunn i kvalitativ forskning som i denne studien er empiri fra informantenes uttalelser gjennom intervju. Informantene i denne studien er saksbehandlere som arbeider i barneverntjenesten og blir omtalt som saksbehandlere i denne masteroppgaven.

Eksplorerende problemstilling

Jeg ønsker at denne masteroppgaven kan bidra med å lage en bro mellom praksisfeltet og teorien (Skærbæk, 2012, s. 131). Hensikten er å gå i dybden ved å forske på saksbehandlernes erfaringer på hvordan de gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker, sett i lys av eventuelle utfordringer når det skrives og hvordan vurderingene avveies. En eksplorerende problemstilling egnes godt for å kunne få frem nyanser i studien, gå i dybden og åpen for kontekstuelle forhold (Jacobsen, 2015, s. 64). Med bakgrunn i problemstillingen er kvalitativ

metode, konsentrert om få undersøkelsesenheter, best egnet undersøkelsesdesign for å besvare problemstillingen.

Målsettingen ved denne forskningen vil være individ og dybdeorientert, og åpen for erfaringer og forhold som påvirker den enkelte saksbehandlers praksis. Hensikten er at jeg som forsker i undersøkelsen vil søke å være fenomenologisk orientert, og i min forskning av fenomenet ha en hermeneutisk tilnærming. Ved å ha en hermeneutisk tilnærming vil jeg legge vekt på at det ikke finnes en egentlig sannhet, men at fenomenet kan tolkes på flere nivåer. Prinsippet ved å ha en hermeneutisk tilnærming bygger på at en mening bare kan forstås i lys av den sammenhengen det som studeres er en del av (Thagaard, 2018, s. 37).

3.1.1 Forberedelser og datainnsamling

Jeg har reflektert over hvordan min erfaring fra å arbeide i barneverntjenesten både kan ha vært en fordel, men og en utfordring for min posisjon i forskerrollen. Jeg observerte underveis i intervjuene at min erfaring fra feltet var en fordel da det ga meg mer rom for å gå i dybden enn det kanskje hadde vært om jeg hadde hatt en utenforstående posisjon. Samtidig har jeg forsøkt å være bevisst hvordan min forforståelse kan påvirke intervjuet ved å gjenspeile samtalen. Likevel opplevde jeg å få genuine refleksjoner og svar på informantens opplevelse og erfaringen min ved å dele og intervjuet enn mer reflekterende form.

Jeg benyttet meg av intervjuguiden underveis i intervjuet og hadde en fremgangsmåte der jeg brukte informantens egne ord ved behov for utdypende spørsmål. Jeg var bevisst på å stille åpne spørsmål for å legge til rette for fri fortelling. Denne kunnskapen har jeg med meg fra kurs og som samtalemetode i møte med barn, med hensikt om å få fri fortelling fra barn og unge. Denne metoden er inspirert av Den Dialogiske Samtalemetoden (DCM) (Gamst, 2015, s. 115). Det kan ha bidratt til at min rolle i intervjusituasjonen ikke har påvirket informantens fortelling i like stor grad om jeg hadde valgt en annen tilnærming. Ryen (2002, s. 62) påpeker at det er viktig å minimalisere faren for å påvirke datainnsamlingsprosessen. Utsagnene til informantene er avgjørende for forskerens konklusjoner og påvirker reliabiliteten og påliteligheten. Tilnærmingen ved å bruke informantens egne ord har en lang tradisjon innen kvalitativ forskning.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Dalen (2004, s. 105) peker på at bevisstgjøring av egen forforståelse som forsker kan styrke prosjektets bekreftbarhet. Det har vært viktig for meg å holde en profesjonell avstand, samtidig har jeg merket meg igjennom erfaring fra intervjuene at det å dele erfaringer kan ha bidratt til en dypere dialog, og lagt til rette for en dypere refleksjon over praksisen. Som kan ha bidratt til en empirisk dybde i intervjuet. Thagaard (2018, s. 104) trekker frem betydningen av intervjuerens posisjon, og at det ikke er klare kriterier for betydning av subjektive forhold. Det kan virke forstyrrende på den som blir intervjuet hvis man assosierer seg med forsker, særlig hvis man er i samme yrkeskategori. Samtidig trekker Thagaard (2018, s. 105) frem at betydningen av å etablere en tillitsfull og god atmosfære i intervjusituasjonen ikke kan overvurderes, og hvis man ikke lykkes med det kan intervjuet få en dårlig kvalitet.

Thagaard (2018) poengterer også at det er mer relevant at man vurderer intervjusituasjonen som mer eller mindre hensiktsmessig i forhold til å utvikle et godt intervju som er det overordnede målet. Når prosjektet foregår innenfor et miljø som man kjenner godt i utgangspunktet eller har deltatt i over lengre tid, kan det redusere en mulig sosial avstand (Thagaard, 2018, s. 105). Halvorsen (2006, s. 3) peker på viktigheten av hvordan man bruker verktøy/metode, og hvordan det virker inn på resultatet. Forforståelse stammer fra den hermeneutiske vitenskapstradisjonen og kan forstås som vår for-forståelse er dannet på bakgrunn av erfaringene man har gjort seg. Forforståelse har jeg hatt med meg i prosjektet som et avgjørende perspektiv vedrørende min forskerrolle og forståelse av empiri, samt i møte med teori. Jeg har vært opptatt av hvordan min forforståelse kan påvirke mine valg og forskningen min. Jeg har søkt etter å være bevisst rundt de valg jeg har tatt underveis og refleksjoner som jeg har fått i prosjektet.

Semistrukturert intervju

Jeg benyttet meg av semistrukturert intervju for å samle inn datamaterialet med, en delvis strukturert tilnærming. Temaene og spørsmålene er fastlagt på forhånd, men det ga likevel rom for å bestemme rekkefølgen underveis i intervjuet. Det for å gi meg rom til å følge med på samtalen med intervjupersonens underveis og samtidig legge til rette for at de temaene for problemstillingen ble opplyst. Bakgrunnen for dette valget av design til intervjuguiden er at jeg ønsket å ha en fleksibel struktur på intervjuet slik at intervjuguiden ble en rettleiding for

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

meg, med spørsmål jeg måtte komme inn på, men samtidig som jeg kunne styre spørsmålene ut fra intervjupersonens fortelling. Da kan jeg også inkludere spørsmål og tema som ikke var planlagt i forkant ved behov for dette (Thagaard, 2018, s. 91).

Utforming av intervjuguiden

Intervjuguiden har dybdeintervju-struktur og er designet med spørsmål som i første del er oppvarmingsspørsmål, deretter går spørsmålene dypere inn på refleksjonsspørsmål etterfulgt av avrundingsspørsmål for å avrunde intervjuet. Tjora (2021, s. 160) beskriver at oppvarmingsspørsmål er enkle og konkrete spørsmål som ikke krever mye refleksjon. De fremstår som «ufarlige og uformelle». Denne fasen kan gi anledning til å skape trygghet hos informanten. Hensikten min var å danne en god og trygg intervjusituasjon hvor jeg som forsker kunne bære samtalen videre og danne grunnlag for at informanten kunne oppleve seg hørt og komme i fri fortelling.

Tjora (2021, s. 160) viser til at refleksjonsspørsmål danner kjernen i intervjuet. Man inviterer informanten til å ta oss med i fortellinger, og man kan komme i dybden i ulike deler av forskningstemaet. Avrundingsspørsmål har som hensikt å avrunde og normalisere intervjusituasjonen og gå over fra refleksjon til en trygg avslutning. Informanten får mulighet til å si eventuelle ting som hen ønsker å oppklare ut fra hva som har blitt fortalt, eller ønsker å komme inn på som ikke har blitt belyst eller spurt om i intervjuet.

Intervjuguiden er designet for å kartlegge informantens erfaringer og hverdagsopplevelser (Sohlberg & Sohlberg, 2013, s. 80). Jeg har valgt ni antall informanter som er tilfeldig utvalgt fra ulike kontekster. Dette fra ulike kommuner og ulikt organiserte barnevernstjenester og tjenestens størrelse. Jacobsen (2015, s. 106) viser til små N-studier som har fokus på et spesielt fenomen som kan belyses fra ulike ståsteder. Jacobsen (2015, s. 107) forklarer at slike studier egner seg best når man søker for å få en rik og detaljert beskrivelse av et fenomen og at slike undersøkelsesdesign ligger tett på det som betegnes som fenomenologiske undersøkelsesopplegg der hensikten er å få fram ulike forståelser av ett og samme fenomen.

3.1.2 Redegjørelse for utvalg og rekrutteringsfasen

Jeg valgte bevisst å ikke rekruttere og intervju kollegaer innenfor min egen arbeidsplass. Jeg ønsket å ha ni informanter, fordelt på tre informanter fra tre ulike organiserte barneverntjenester. Tre ulike barneverntjenester organisert ut fra liten, middels og stor tjeneste. Hensikten var å få et variert utvalg og et godt empirisk grunnlag for masteroppgaven hvor jeg ønsket å gå i dybden i form av intervju for å utforske variasjoner i praksis. Det var ønskelig å rekruttere informanter i et slikt geografisk område at intervjuene kunne utføres fysisk.

Jeg startet ved at jeg henvendte meg til barnevernledere på e-post i et geografisk område hvor det ville være maks to timers kjøring for å møte informantene ved et eventuelt intervju. Jeg ønsket geografisk avstand og fylker fordi jeg ønsket variasjon i rekruttering av informanter som arbeider som saksbehandlere i ulike barneverntjenester.

Rekrutteringen av informanter var en prosess som foregikk på omtrent fire måneder. Det var vanskelig å rekruttere saksbehandlere til å stille som informant, og det ble vanskelig å få et tilstrekkelig utvalg som planlagt. Årsaken var stor arbeidsmengde i tjenestene, og det var vanskelig å oppdrive informanter til det formålet av organiseringen av informanter fra de ulike tjenestene som tiltenkt. Jeg måtte endre planen for utvalget og utvidet søket av informanter ved at jeg sendte e-post til barnevernledere fordelt utover store deler av landet, med utgangspunkt i at intervjuene ble utført digitalt på teams.

Jeg brukte også snøballmetoden for videre rekruttering. Snøballmetoden brukes for å beskrive en utvalgsmetodikk hvor man begynner med et lite utvalg som gradvis vokser ved at man får tips til nye informanter fra førstekontaktene (Tjora, 2021, s. 150). Dette gjorde jeg ved at jeg henvendte meg til nettverk og kollegaer for å komme i kontakt med andre saksbehandlere fra andre barnevernstjenester. Det førte til flere avtaler om intervjuer da de informantene som takket ja til å delta i forskningsprosjektet henvendte seg til sine kollegaer om de hadde mulighet til å stille. Det var vellykket å utvide søket ved å kunne tilby intervju digitalt på teams. Det resulterte i at jeg fikk et bredt utvalg av informanter fordelt på ulike geografiske områder.

Kort beskrivelse av utvalget av informanter

I utvalget jeg fikk av informanter var det åtte kvinner og en mann. Aldersgruppen varierte fra slutten av 20 årene til 50 år. Av informantene som deltok i studien var det en som arbeider i stor tjeneste, tre fra liten og fem fra middels store barnevernstjenester. To av informantene hadde tre års erfaring, fire hadde fem års erfaring, de siste tre informantene hadde henholdsvis 10, 12 og 17 års erfaring fra arbeid som saksbehandler i barnevernstjenesten. Jeg fikk saksbehandlere som arbeider i fem ulike barneverntjenester som tilhører tre ulike barnevernsregioner.

Online intervju

Begrunnelsen for å utføre intervju online var for å utvide muligheten til å rekruttere informanter over store geografiske avstander, det kan bidra til større variasjon og bredere informasjonsgrunnlag (Thagaard, 2018, s. 111). Jeg var usikker på hvordan online intervjuer kunne påvirke meg som forsker og informanten i intervjukonteksten.

Thagaard (2018, s. 111) viser til at online intervjuer kan gi mest troverdige resultater i studier hvor spørsmålene er rettet mot intervjupersonens konkrete handlinger og gjøremål.

Erfaringen min var at intervju digitalt på teams ga rike svar og god dialog i intervjusituasjonen og var en god metode for å innhente empiri. Jeg fikk inntrykk av at informantene foretrakk å ha intervju digitalt på teams og at det var positivt da det ville være tidsbesparende for begge parter. Det kan være at man har blitt mer vant til digitale verktøy etter koronapandemien i 2020.

Gjennomføring av intervjusituasjonen

Informantene fikk ikke tildelt intervjuguiden i forkant av intervjuet. Dette fordi jeg ønsket svar basert ut fra informantens eget initiativ og ut fra en hensikt om å få mest genuine og spontane refleksjoner.

Jeg startet innledningen av intervjuet før jeg startet selve opptaket og intervjusituasjonen var i gang. Jeg ville i forkant gi informant mulighet til å eventuelt trekke samtykke eller bekrefte at informanten fortsatt samtykket til intervjuet. Videre avklarte jeg intervjuform, hensikten med spørsmål og bakgrunnen min for hvordan jeg vil kunne oppfattes i intervjusituasjonen. Jeg

informerte om at jeg vil etterstrebe å ha en «forsker hatt» på meg og ikke «saksbehandler hatt» da informantene var informert om min yrkesbakgrunn. Jeg gjentok problemstilling og forskningsspørsmål for masteroppgaven og ønske om at informanten ga så fyldige svar som mulig.

Jeg forklarte at det vil være informanten som snakker mest og at jeg ville notere underveis og at jeg hadde intervjuguiden foran meg hvis informanten oppfattet at jeg til tider så ned i bordet under intervjusituasjonen. Dette ønsket jeg å informere om da intervjuet var digitalt på teams og at det da kan være vanskelig å lese samtale konteksten. Hensikten var å legge til rette for å etablere en god og tillitsfull atmosfære i intervjusituasjonen. Jeg informerte om at informantene får muligheten til slutt å tenke om det er noe mer de ønsket de hadde sagt eller noe de ønsket å oppklare eller forklare nærmere, samt at de må spør underveis hvis det er noe uklart. Jeg hadde en nedskrevet huskeliste foran meg for hvordan jeg skulle lede innledningen og gjorde dette i lik rekkefølge i hvert intervju. Dette var en bevisst strategi for å minne på informantenes rettigheter og for ha gyldig samtykke i prosessen.

Thagaard (2018, s. 104-105) peker på at det kan virke forstyrrende for intervjusituasjonen hvis man ikke har etablert en tillitsfull atmosfære, og konsekvensene kan være at intervjupersonen kan ha forventninger til at forskeren kan bidra mer enn intervjusituasjonen tilsier (Thagaard, 2018, s. 104-105). Derfor var det viktig for meg som forsker å lage trygge rammer for intervjusituasjonen. Jeg hadde god erfaring med å legge til rette for intervjuet på denne måten og fikk gode tilbakemeldinger på at informantene synes tiden gikk fort, at det føles som en samtale, de synes tiden var lærerik og godt benyttet tid.

Intervjuet ble styrt av intervjuguiden med fastlagte tema og spørsmål på forhånd.

Under intervjuet hadde jeg intervjuguiden foran meg for å kunne ha oversikt og dra intervjuet videre og stille de spørsmålene som skulle stilles. Jeg noterte ved siden av mine egne tanker og refleksjoner som oppsto underveis. Det var for å kunne få tak i mine egne refleksjoner som kan være nyttig i videre arbeid med forskningen.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

I intervjuet var jeg observant på å bruke informantenes egne ord i spørsmålene for å få en mer utdypende refleksjon. Jeg observerte at informantene brukte ord som «vi» og «hos oss». Ved å bruke informantenes egne ord i spørsmålssettingen for å legge til rette for en dypere refleksjon, erfarte jeg at informantene brukte mer «jeg» form i svarene sine. Dette erfarte jeg bidro til å gå mer i dybden på svar og refleksjoner på hva informanten gjør selv og et mer jeg beskrivende språk. Ryen (2002, s.60) påpeker det å bruke deltakernes egne ord og at det kan føre til at man får vist hva den enkelte tenker og gjør. Dette for at forskeren kan få mer informasjon om erfaring. Ved å bruke denne fremgangsmåten oppdaget jeg at det også ga rom for å oppklare uklarheter og gå i dybden av informantenes erfaringer.

Jeg bestemte i noe grad rekkefølgen på temaene underveis i intervjuet, basert på informantenes frie fortelling ut fra spørsmålene som ble stilt. Intervjuet hadde som hensikt å være en samtale mellom forsker og informant som ble styrt av spørsmålene i intervjuguiden, men og tilpasset ut fra informantens beskrivelser og fortelling (Thagaard, 2018, s. 91).

Hensikten var å fange opp informantenes perspektiver på studien gjennom deres følelsesmessige og kognitive forståelse av verden (Tjora, 2021, s. 129). Det varierte i hvor stor grad informanten hadde behov for å bli ledet og forsikret om det informanten ønsket å formidle var relevant. Noen av informantene hadde mer behov enn andre for å bli stilt spørsmål, andre kom naturlig inn på spørsmålene i intervjuguiden. Jeg stilte da ikke spørsmålene på nytt, men stilte heller oppfølgingsspørsmål til det informanten har fortalt. Ut fra behov for å belyse spørsmålene grundigere fra intervjuguiden, eller ønske om mer refleksjon på erfaringer vedrørende temaene.

I intervjuene erfarte jeg underveis at det oppsto mer fruktbare data når jeg stilte oppfølgingsspørsmål og ga rom for refleksjoner ut fra informantenes fortellinger som gikk utenfor intervjuguiden. Da kom det mer utfyllende data som gikk mer i dybden på informantenes kognitive forståelse og eksempler på følelsesmessige erfaringer.

Kvale (1996) viser til at slike hendelser styrker det kvalitative intervjuet som metode. Metodeformen må ses som en kreativ og konstruktiv prosess fordi den kan gi forskeren ny innsikt i kunnskap og gi rom for refleksjon.

Intervjuguiden fungerte som tiltenkt. Jeg oppdaget i intervju fem at jeg savnet å gå mer i dybden på hvor man starter å skrive en barnets beste vurdering. Jeg noterte meg dette og hadde dette med meg videre i de neste fire intervjuene. Jeg sørget for å komme inn på alle spørsmålene i intervjuguiden hvis ikke informanten allerede hadde kommet inn på temaet og besvart spørsmålet jeg lurte på. Underveis i intervjuet markerte jeg ut de spørsmålene jeg opplevde å få svar på for at jeg skulle ha en oversikt over samtalen og sørge for en god flyt i intervjuet.

Transkriberingen

Transkriberingen av materialet, å omsette intervjuene fra tale til tekst, ble gjort etter hvert intervju så raskt det lot seg gjøre. Da jeg planla forskningsprosjektet var målet å transkribere materialet for hvert intervju, dette var vanskelig å få til i praksis. Noen av intervjuene ble gjort på samme dag, da var det ikke rom for å transkribere begge samme dag.

Jeg transkriberte alle intervjuene ved at jeg skrev ned ordene ordrett, mens jeg lyttet til opptakene av intervjuene. Jeg tok med tegnforklaringer for pauser mellom ord, ord som kommer når man tenker som «ehm» og latter. Ord som jeg opplevde som uforståelige markerte jeg med «X». Jeg anonymiserte navn, kjønn, sted, utdanningsinstitusjoner, arbeidsted, arbeidsforhold, dialekter og andre forhold som kan avsløre identitet. Dette med hensikt om å ivareta anonymitet, etiske hensyn og konfidensialitet i forskningen (Thagaard, 2018, s. 24). Anonymiseringen av saksbehandlerne hadde jeg allerede utarbeidet i forkant når jeg viste hvem som skulle delta i forskningen, jeg brukte samme anonymisering videre da jeg opprettet dokumentene og da jeg benyttet meg av digital opptaker og lastet det opp i Nettskjema diktafon.

Det tok lengre tid enn antatt å transkribere intervjuene, det tok fra 5 til 11 timer å transkribere hvert av de ni intervjuene. Intervjuene hadde en varighet fra 30 til 60 minutter. Jeg hørte på lydopptaket etter hver transkribering når jeg var ferdig for å etterprøve om jeg hadde transkribert det som faktisk ble uttalt i intervjuet. Bakgrunnen for dette var å kvalitetssikre transkripsjonene og påse at det ble riktig sitert. Jeg var opptatt av å ta pauser underveis i transkriberingene da det var mye empiri å forholde seg til som til tider kunne gjøre prosessen

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

anstrengende. Transkriberingsmaterialet kom på til sammen 124 sider. Jeg opplevde å få et rikt datamateriale ved at jeg i mine funn fikk brede beskrivelser av det jeg ønsket å utforske, jeg har valgt å vise en rekke utdrag av sitater fra intervjuene.

3.2. Analysemetode

Jeg har valgt å kombinere tematisk analyse og stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI-modellen) som analysemetode for denne forskningen. Stegene i tematisk analyse ligner på andre kvalitative forskningsmetoder, og trenger ikke nødvendigvis å være fast knyttet til en metode. Tematisk analyse kan være fleksibel og brukes som et verktøy kombinert med andre metoder (Braun & Clarke, 2006, s. 78). På grunnlag av dette valgte jeg å bruke SDI-modellen som inspirasjon for innkodingsprosessen, som en del av den tematiske analysen.

Jeg startet analysen ved å bruke fremgangsmåten fra stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI-modellen). Stegvis-deduktiv induktiv metode er en modell som følger hele det kvalitative forskningsarbeidet. SDI-metodens trinnviseplan omhandler etapper fra bearbeiding av rådata, koding og kodegruppering (Tjora, 2021, s. 20).

For å følge SDI modellen videre er utgangspunktet å utvikle nye konsepter og teorier. Min hensikt er ikke å utvikle adekvate konsepter og teorier, men å hente inspirasjon fra SDI-modellen som støtte til den tematiske analysen i innkodingsprosessen.

Etter jeg utarbeidet ferdig kodegrupperingen inspirert fra SDI-modellen, gikk jeg videre over til den tematiske analysen hvor jeg fulgte de seks fasene i tematisk analyse som Braun & Clarke (2006) viser til.

3.2.1 Stegvis-deduktiv induktiv metode, SDI-modellen

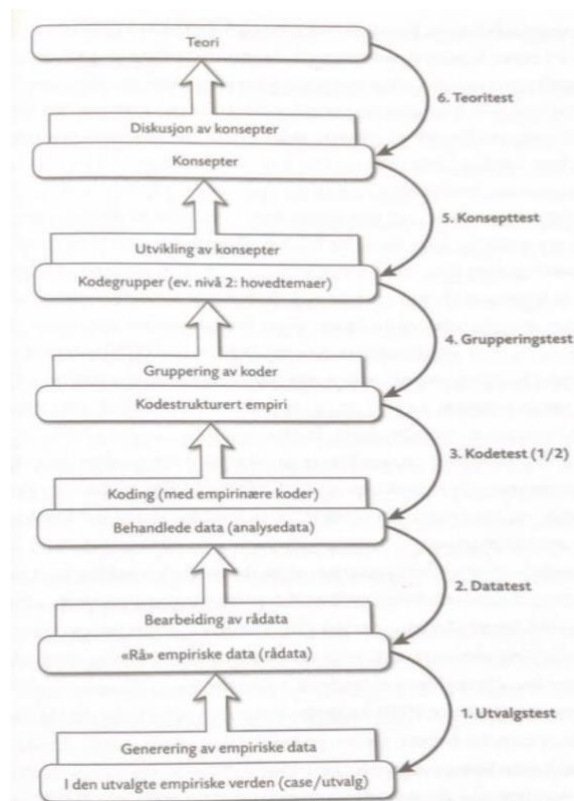
SDI-modellen viser til kvalitativ forskning som stegvis, det er for å støtte opp om systematikken i forskningen og danner et godt utgangspunkt for systematikk og fremdrift i et kvalitativt forskningsprosjekt (Tjora, 2021, s. 23).

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Tjora (2021, s. 23) forklarer at SDI-modellen har en tyngre teoretisk motivasjon enn mye annen kvalitativ forskning. Tilnærmingen er induktiv og empirisk drevet. Med nysgjerrighet som utgangspunkt og generaliserbar forståelse som mål. Dette ved å holde fast ved en form for koding for å ha presis språkbruk og empirinær koding (Tjora, 2021, s. 23). SDI-modellen er omfattende og kan fremstå som lineær, noe den ikke vil være i praksis. Med lineær menes at man følger trinnene som illustrert i figur, men i praksis vil man oppleve å arbeide mellom trinnene, selv om du følger den trinnviseplanen.

Tjora (2021, s. 18) peker på at gode idéer til forskning gjerne oppstår ut fra et konkret problem, spørsmål eller fenomen som man blir nysgjerrig på. Ofte er det gjennom et teoretisk perspektiv at fenomenet kan bli interessant som forskningstema. Tjora (2021, s. 19) viser videre til at metodevalg bør reflektere hva man faktisk ønsker å finne ut. SDI-modellen har vært en god støtte i forskningsprosessen og gjorde prosessen transparent. Metoden gjorde meg mer oppmerksom på teksten i transkriberingene som bidro til mer kunnskap om innholdet i empirien.

Figur 3: Stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI) (Tjora, 2021, s.21)

Dataprogrammet Nvivo i kodingsarbeidet

Når jeg valgte å bruke SDI-metoden som inspirasjon i innkodingsprosessen vurderte jeg dataprogrammet Nvivo som mest hensiktsmessig verktøy for å effektivisere koding, kodegruppering og analyse. Kodingen ble gjort gjennom dataprogrammet for analyse av kvalitative data. Valget på å benytte Nvivo fremfor å gjøre kodearbeidet manuelt skulle sikre en god struktur og systematikk. Dette fordi jeg hadde store mengder datamateriale fra de ni intervjuene da alle transkriberingene kom på omtrent 14 sider hver.

Tjora (2021, s. 253) påpeker at bruk av dataprogrammer i kodingsarbeidet kan gi bedre transparens, gyldighet og pålitelighet til kvalitative forskningsprosjekter og bidrar med å håndtere et store datasett og kaos i det empiriske datamaterialet, å kode etter SDI-metoden kan gi et høyt antall koder.

Det tok derimot tid å lære dataprogrammet Nvivo. Etter jeg fikk kommet i gang har jeg oppdaget at Nvivo bidrar til å skape en god oversikt over sorteringen og kodegruppene. I Nvivo grupperte jeg kodene inn i videre kodegrupper, da fikk jeg en samlet oversikt over kodene som var sortert ut fra hvert dokument av transkriberingene, transkripsjonsmaterialet. Slik kunne jeg under hver kodegruppe i dataprogrammet få oversikt over hvor mange koder som var kodet ut fra hvert transkripsjonsmateriale. Hvis jeg trengte å gå nærmere inn på kodene og se på selve transkripsjonsmaterialet var det ett tastetrykk unna, da fikk jeg opp en ny fane ved siden av fanen hvor de grupperte kodene var. Der var alle mine koder markert ut og jeg fikk lett oversikt over kodene og sammenhengen i intervjumaterialet.

Ved at kodene var utarbeidet etter SDI-metoden opplevde jeg det som en stor fordel at kodene var så empirinære. Det bidro til at jeg husket store deler av datamaterialet til tross for et høyt antall koder.

Kodegruppering

Da jeg begynte på kodegrupperingen brukte jeg tid på å sette meg inn hvordan jeg skulle gruppere kodene ved å følge prinsippet om SDI, da jeg oppdaget at jeg kognitivt ønsket å hoppe videre til å utvikle temaer og sortere kodene deretter. For å følge SDI skal stegene frem

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

til og med kodegruppering gjøres induktivt. Kodegrupperingen utvikles på bakgrunn av detaljerte koder og er en nedenfra og opp analyse (Tjora, 2021, s. 220).

Jeg startet med å samle kodene som lignet på hverandre i innhold ved å gruppere lignende koder sammen for å lage kodegrupper. Kodene som hadde lik tematisk sammenheng ble gruppert, koder som ble vurdert som irrelevante i en restgruppe. (Tjora, 2021, s. 230).

I arbeidet med kodegrupperingen fremkom det mye meninger og synspunkter fra informantene. Jeg synes kodegrupperingen til tider var utfordrende da jeg var usikker på om jeg grupperte kodene i «riktig» gruppe uten at jeg påvirket kodenenes empiri i for stor grad og om jeg klarte å ha et nøytralt nok utgangspunkt. Det kunne for eksempel være en kode hvor informanten nevnte følelser som jeg var usikker på var en refleksjon, synspunkt eller mening.

Kodegrupperingen valgte jeg å gjøre i Nvivo. Jeg valgte å gjøre kodegrupperingen i dataprogrammet da jeg synes det er et verktøy som kan effektivisere prosessen, men og ivareta et stort datamateriale og for å holde oversikt. Jeg valgte å gruppere kodene i tre omganger da jeg opplevde noen av kodene som få og smale. Kodene kunne grupperes på nytt, jeg tok inspirasjon på hvordan jeg skulle lage en oversikt over grupperingene fra masteroppgaven til Berg og Åmodt (2020, s. 45).

I arbeidet med kodegrupperingen sikter man seg inn på retningen for undersøkelsen. Kodegrupperingen bidrar med at man videre utarbeider temaer i analysen og som kan bidra med å systematisere resultatdelen (Tjora, 2021, s. 230). I kodegrupperingene brukte jeg ord som ble nevnt som har relevans i undersøkelsen som og er designet i intervjuguiden. Dette som ordene å vekte, utfordringer, å skrive.

Siden jeg brukte Nvivo i dette arbeidet var det ikke en utfordring å se tilbake på kodene for å få oversikt over hva koden sto for. Da det var noen få tastetrykk for å se på utdraget koden hadde sammenheng til, enn det jeg ser for meg det hadde vært om jeg gjorde kodingsarbeidet manuelt. Det var sjeldent nødvendig da kodene var tydelige i seg selv og gjenkjennbare til tross for å arbeide med et høyt antall koder. Jeg opplevde å at dataprogrammet var en trygghet for å ivareta systematikk i arbeidet med kodegrupperingen.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

I første kodegruppering satt jeg igjen med 19 grupperinger. Figur nedenfor illustrerer prosessen i arbeidet med utvikling av kodegrupperingene, hvor man kan se grupperingene som er gjort, endringer og sammenslåing av grupper. Til slutt satt igjen med fem grupper og en «rest-gruppe».

Første kodegruppering	Andre kodegruppering	Siste kodegruppering
1. Ulike metoder	1. Metoder (39 koder)	1. Verktøy (66 koder)
2. Koder hvor utfordringer når det skal skrives ble nevnt	2. Utfordringer når det skal skrives (38 koder)	2. Utfordringer (38 koder)
3. Synspunkter om barnets beste vurdering	3. Refleksjoner (85 koder)	3. Perspektiver på personlig kompetanse og egnethet (141 koder)
4. Refleksjoner		
5. Ønsker		
6. Opptatt av		
7. Påvirkning i tjenesten	4. Påvirkning i tjenestene (76 koder)	4. Organisatoriske faktorer (76 koder)
8. Organisering i tjenestene		
9. Endringene i praksis		
10. Koder hvor hva som hjelper og er nyttig ble nevnt	5. Hva hjelper (27 koder)	Dette ble slått sammen og flyttet til punkt 1.
11. Koder for hva barnets beste innebærer ble nevnt	6. Elementer i en barnets beste vurdering (10 koder)	Dette ble slått sammen og flyttet til punkt 3.
12. Å gjøre, skrive vurderingen	7. Barnet beste vurdering (124 koder)	5. Perspektiver på barnets beste vurdering og hvordan det gjøres (124 koder)
13. Hvor skrives vurderingen		
14. Koder hvor det å veie kom frem		
15. Koder for det å vekte kom frem		
16. Koder for det å vise kom frem		
17. Koder for hvor vurdering i vedtak og rapport ble nevnt		
19. Koder hvor følelser kom frem	Følelser (47 koder)	Slått sammen og flyttet til punkt 3.

Figur 4 – oversikt over kodegrupperingene

Utviklingen av kodegrupperingene bidro med at jeg fikk dobbeltsjekket grupperingene i flere omganger. Jeg fikk da sikret meg om kodene hadde mer relevans i en annen gruppering og om det var behov for nye grupperinger. Med bruk av Nvivo til dette arbeidet gjorde det nok arbeidet mye lettere og håndterbart enn om jeg hadde gjort det manuelt.

Videre i SDI- metoden er det anbefalt å ha mellom 3-5 relevante kodegrupper som basis for analytiske delkapitler i en mastergradsoppgave (Tjora, 2021. s. 232). For å følge SDI-metoden videre kan man utarbeide kodegruppene i videre hovedtemaer som er illustrert i trinn fem, i figur av SDI metoden (Tjora, 2021, s. 21). Arbeidsprosessen går her fra å være styrt av empiri i analysen til å gå over til teori. Denne fasen er utvikling av konsepter og arbeidet blir

mer teoretisk motivert og går mot abduksjon, man blir mer opptatt ut fra faglig interesse og på hvilken måte teori kan definere arbeidet med kodegrupperingene og utviklingen av hovedtemaene (Tjora, 2021, s. 233).

Jeg begynte å arbeide med å lage noen mulige tentative konsepter innenfor de fem kodegruppene jeg har utarbeidet, men jeg skal ikke i denne oppgaven utarbeide adekvate konsepter og teorier. Jeg var forberedt på å ta et utvalg av gruppene, samtidig vurderte jeg at de fem kodegruppene er relevante og skiller seg ut tematisk fra hverandre. Jeg valgte å ta med meg alle fem kodegruppene videre da jeg mener de kan besvare undersøkelsen, men og kaste lys over noen relevante perspektiver videre i drøft. Siden jeg ikke i denne oppgaven skal utarbeide konsepter og teorier valgte jeg å bruke SDI-metoden frem til trinn fire. Da det vil være mer hensiktsmessig å bruke tematisk analyse videre for å utarbeide aktuelle temaer for å vise til mine funn og systematisere diskusjonen.

3.2.2 Tematisk analyse

Tematisk analyse er en metode for å identifisere, analysere, sortere og rapportere mønstre. Den er anbefalt å benytte seg av for nye forskere og er vidt brukt som analysemetode (Braun & Clarke, 2006, s. 78). Den kan brukes som argumentasjon for å svare på forskningsspørsmål, er fleksibel og ikke avhengig av å ha et bestemt teoretisk rammeverk. Dette ved at tematisk analyse kan ta utgangspunkt i ulike uavhengige teoretiske verktøy for analyse av kvalitative data (Braun & Clarke, 2006, s. 79).

Induktiv tematisk tilnærming

Man kan utføre tematisk analyse innenfor to ulike retninger, induktiv eller tematisk/deduktiv tilnærming. Dette ved at temaer og mønstre utarbeides enten induktivt eller deduktivt. En “bottom up” metode som vist i Braun og Clarke (2006, s. 83) betyr å ha en induktiv tilnærming. Ved å ha en induktiv tilnærming søker forskeren å ikke tilpasse dataene ut fra eget bilde av aktuelle temaer på forhånd. Likevel er det viktig å påpeke at det ikke fullt lar seg gjøre i praksis, ettersom man ikke kan fri seg selv helt fra sine forforståelser og tolkninger (Braun & Clarke, 2006, s. 84).

Jeg vil videre presentere de seks fasene ut fra tematisk analyse i Braun og Clarke (2006) ved å ha en induktiv tilnærming. De seks fasene kan tilpasses etter behov, og rekkefølgen vil variere ut fra den konkrete forskningsprosessen. Med bakgrunn i dette vil jeg vise hvordan jeg har kombinert dette med utgangspunkt i SDI-metoden i Tjora (2021).

Fase 1: Gjøre seg kjent med forskningsdataen

I første fase skal forskeren gjøre seg godt kjent med sine data, som i min forskning er transkripsjonsdokumentene. Transkriberingen og at jeg i etterkant gikk gjennom transkripsjonsdokumentent, mens jeg hørte på lydfilen for å etterprøve at transkripsjonene var riktig sitert, bidro til at jeg ble godt kjent med mine data. Braun & Clarke (2006, s. 87) anbefaler å notere og markere underveis mens man gjør seg kjent med datamaterialet, det ivaretok jeg ved at jeg noterte mine tanker og undringer underveis da jeg transkriberte intervjuene.

Fase 2: Generering av koder

Braun & Clarke (2006, s. 88) forklarer at denne fasen begynner etter forskeren har gjort seg kjent med datamaterialet og har utarbeidet seg en liste over hva som er interessant. Man skal her kode datasettet og identifisere innhold som kan være relevant og interessant for forskningsspørsmålene.

Ved at jeg tok utgangspunkt i SDI-metoden ivaretok det den induktive tilnærmingen som jeg har valgt som metode. Jeg startet å kode kodene med en åpen tilnærming. Ved at jeg kodet kodene empirinært hvor jeg gikk gjennom datamaterialet setning for setning, og identifisere meningsfulle fragmenter av informasjon fra informantenes fortellinger. Deretter ga jeg hver av kodene kodenavn direkte tatt ut fra utdrag i det eksakte utsagnene i transkripsjonsmaterialet. Jeg hadde fokus på holde kodene korte, men at det fanger essensen i koden. Dette ble utført i dataprogrammet Nvivo, som tidligere vist til under kodegruppering.

Fase 3: Søking etter temaer

I tredje fase skal man organisere kodene i mulige temaer eller mønstre som oppstår naturlig fra datamaterialet. Braun & Clarke (2006, s. 89) forklarer at man her begynner å se etter

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

naturlige sammenhenger og relasjoner mellom kodene som kan danne grunnlag for aktuelle temaer. Som tidligere vist til i kodegruppering (figur 6: kodegruppering) med utgangspunkt i SDI-metoden, foretok jeg tre gjennomganger av kodegrupperinger i dataprogrammet Nvivo.

Fase 4: Gjennomgang av temaene

Fjerde fase begynner når man har organisert kodene i mulige temaer. Braun & Clarke (2006, s. 91) påpeker at fjerde fase kan deles i to deler. Den første delen innebærer å gjennomgå kodenes bekreftbarhet og om det dannes et mønster. Den andre delen er å se om temaene reflekterer datasettet og om det er behov for å danne nye temaer som gjenspeiler datasettet ytterligere.

Etter jeg sorterte kodene etter relevans og sammenheng, satt jeg igjen med fem kodegrupperinger og en restgruppe som senere ble forkastet (figur 6: kodegruppering). Jeg gikk gjennom kodene for å sikre meg at jeg forsto helheten av saksbehandlernes uttalelser og at kodingen sto ved uttalelsene. Ved at man fra starten er nøye når man lager kodene, gjør man det senere arbeidet med analysen lettere, da jeg ikke trengte å rette feil på dette.

Følgende kodegruppering jeg satt igjen med er:

- Verktøy
- utfordringer,
- Perspektiver på personlig kompetanse og egnethet,
- Organisatoriske faktorer
- Perspektiver på barnets beste vurdering og hvordan det gjøres.

Fase 5: Definere og navngi temaene

I femte fase skal man gi hvert tema en beskrivende tittel som fanger essensen av temaene (Braun & Clarke, 2006, s. 92). I denne fasen tar jeg ikke lenger utgangspunkt i SDI-metoden, jeg valgte å ta inspirasjon i SDI-metoden frem til kodegrupperingene var ferdig.

Innledningsvis startet jeg oppgaven med at jeg ønsket å se nærmere på hvilke personlige, faglige og organisatoriske faktorer som påvirker hvordan saksbehandlere gjør barnets beste

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

vurderinger. Dette er temaer som jeg på forhånd har vært nysgjerrig på, men som jeg ikke har ønsket skulle fargelegge mine utarbeidelser av koder og kodegrupperinger.

Etter jeg satt igjen med kodegrupperingene som jeg utviklet med utgangspunkt i SDI-metoden, erfarte jeg at bruk av SDI-metoden for generering av koder og kodegruppering gjorde meg trygg på at kodene mine ikke var blitt styrt av min forforståelse. SDI metoden er en omfattende metode, men den gjorde meg trygg på at utvikling av kodene representerer mine data på en svært god og kvalitetsmessig måte. Det gjorde meg videre trygg på å gå tilbake på å bruke temaene personlig, faglig og organisatoriske faktorer, som jeg på forhånd var nysgjerrig på. Da jeg erfarte at kodegrupperingene mine faller inn under de kategoriene.

Videre utviklet jeg undertemaene utfra essensen i kodegrupperingene og sett i sammenheng med mine forskningsspørsmål. For å tydeliggjøre sammenhengen mellom de ulike temaene og undertemaene, vil jeg forsøke å vise eksempler på dette. Eksempelvis henger temaet personlig kompetanse for meg, sammen med personlige faktorer, fordi det handler om personlige egenskaper. Videre under faglige faktorer, har jeg koblet sammen verktøy og modeller da jeg anser det som fagressurser. Faglig fokus i tjenesten har jeg også satt inn under tema faglige faktorer, da det er mer rettet mot det faglige og oppmerksomheten rundt dette. Det siste temaet organisatoriske faktorene, har jeg satt sammen føringer og fokus i tjenesten og endringer i praksis, da det for meg er påvirket av organisasjonsstruktur, ledelse, lovreguleringer og lignende.

Tema	Undertema			Forskningsspørsmål
Personlige faktorer	Personlig kompetanse	Forståelse og praktisering av begrepet barnets beste	Personlige utfordringer	Forskningsspørsmål 1 Forskningsspørsmål 2
Faglige faktorer	Verktøy og modeller	Faglig fokus i tjenesten	Faglige utfordringer	Forskningsspørsmål 1 Forskningsspørsmål 2
Organisatoriske faktorer	Føringer og fokus i tjenesten	Endringer i praksis	Organisatoriske utfordringer	Forskningsspørsmål 1 Forskningsspørsmål 2

(Vedlegg 4: Tematisk analyse)

Fase 6: Skrivning av rapport

I siste fase i Braun & Clark (2006, s. 93) skal funnene av analysen presenteres på en strukturert måte i en forskningsrapport, som er denne masteroppgaven. Funnene fra den tematiske analysen vil bli presentert i kapittel fire som omhandler funn. Temaer og undertema fra tabellen tematisk analyse (vedlegg 4) vil bli presentert som titler i underkapitlene, med

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

tilhørende forskningsspørsmål. Mine tolkninger av funn vil komme frem i drøftingskapittelet, med bakgrunn i min forforståelse og erfaringer, men jeg vil søke å være bevist på at det også farger mine drøftinger.

Etiske hensyn og kvalitetssikring

Det er flere etiske og juridiske retningslinjer man må ta hensyn til ved behandling av datamaterialet og innhenting av utvalg. Godkjenningen for dette prosjektet er underlagt av Norges samfunnsvitenskapelige datatjeneste, NSD, sine retningslinjer for anonymisering, innhenting av utvalg og plan for prosjektet (vedlegg, 3). Informasjonsskriv, samtykkeskjema og intervjuguide er godkjent av NSD før jeg startet med å rekruttere informanter til prosjektet.

I min henvendelse til barnevernledere på e-post ga jeg kort informasjon om forskningsprosjektet. Da jeg mottok svar fra saksbehandlere som var interessert i å delta som informant til prosjektet, oversendte jeg informasjonsskriv med tilhørende samtykkeskjema. Informasjonsskrivet inneholdt en kort presentasjon av prosjektet og presiseringer av behandling av data, prosjektets varighet og anonymitet, rettigheter og samtykkeerklæring.

For å ivareta hensynet til god etikk i forskningen handler det og om anonymisering av empirisk transparens (Tjora, 2021, s. 187). Jeg startet tidlig med å anonymisere saksbehandlerne i denne studien ved å opprette egne kodenavn på alle saksbehandlerne og lagre det videre i transkripsjonsdokumentene og lydfilene i diktafon-appen i Nettskjema. I transkriberingen anonymiserte jeg en rekke forhold. Det gjorde jeg for å ivareta anonymisering så godt jeg kunne gjennom hele prosjektet.

Jeg brukte de opprettede kodenavnene videre i dataprogrammet da jeg importerte de ni dokumentene i Nvivo. Deretter fulgte jeg Tjora (2021, s. 218) sin beskrivelse for koding som SDI-modellen opererer etter. SDI-modellen opererer etter ett nivå av koder og holder fast ved en ren induktiv strategi ved å ha en svært tett empirinær koding ved at man bruker begreper som allerede finnes i datamaterialet som Tjora (2021, s. 218) kaller for «innfødte begreper» i koding. Hensikten er at kodene skal ligge tett på utsagn fra informanten i intervjuet for å ivareta det helt spesifikke datamaterialet.

Jeg startet med det første dokumentet og opprettet koder som var en setning eller del av en setning som kunne være utsagn og en dialog. Kodene er nesten unike fra hvert av transkripsjonsmaterialene, da kodene er tatt ut fra utsagnene fra hvert enkelt intervju. Tjora (2021, s. 320) viser til at man kan kode all tekst eller være mer selektiv i kodingen og utelate koding på en del sekvenser i dokumentet. Jeg brukte veiledende oppskrift som Tjora viser til (2021, s. 322) for i kodingsarbeidet. Det var et godt hjelpemiddel å bruke oppskriften for å følge SDI-metoden og ivareta systematikk i kodingsarbeidet.

Videre i kodingsarbeidet noterte jeg meg analytiske memos i dataprogrammet som går under «*annotationes*». Analytiske memos er en funksjon i dataprogrammet hvor forskeren kan ivareta refleksjoner og undringer man får i analysearbeidet. Det gjorde jeg ved å opprette en kommentar i transkripsjonsmaterialet tilhørende den teksten som er relevant for undringen. For eksempel da jeg opplevde at jeg fikk konkret forklaring på hvordan barnets beste vurdering skrives, eller tanker om utfordringer som jeg synes var viktige refleksjoner å ha med videre i drøft av funn.

Jeg brukte fem dager på å kode ferdig, jeg var opptatt av at det skulle gjøres raskt og i en begrenset og sammenhengende periode. Formålet var å sikre god systematikk i kodingsarbeidet. Etter jeg hadde kodet ferdig dokumentene hadde jeg 473 koder. Tjora (2021, s. 230) viser til at et stort antall koder tyder på en detaljert koding og at man tar vare på empirisk innhold og kan bidra positivt i de neste trinnene i SDI-metoden.

Pålitelighet

I kvalitativ forskning handler pålitelighet om hvor mye man kan stole på resultatene av forskningen og om forskningen er gjennomført på en måte som kan sikre at resultatene er troverdige (Thagaard, 2012, s. 187). For å ivareta et godt forskningsetisk hensyn i denne studien, vil jeg være opptatt av at jeg som forsker har et ansvar for det man ikke ser og å skrive ned det man faktisk ser i forskningen (Skærbæk, 2012, s. 140). Som forsker har man et moralistisk ansvar ved at den virkelighetstolkningen som blir presentert, skal skape bedre forståelse av verden (Skærbæk, 2012, s. 141). Jeg var opptatt av å få tak i informantenes erfaringer ved at jeg fikk deres egne refleksjoner og opplevelser ved å ha en

spørsmålstilnærming som søker å ha en fri fortelling og i liten grad ledende spørsmål. Ved å ha et semistrukturert intervju, ga det meg rom for å stille utdypende spørsmål for å få nærmere klarhet i hva informanten mente, og som sikret om jeg forsto hva informantene formidlet. Jeg var opptatt av i intervjuene å sikre at jeg forsto hva informantene sa, og vise trygghet ved å gjengi det informantene fortalte for å sikre at de følte seg forstått. Jeg ga og rom for at informantene fikk utdype og stille spørsmål underveis og i slutten av intervjuet for å gi informantene mulighet til å utdype eller forklare nærmere. Jeg fikk inntrykk av at det sikret validiteten og relevans av mine forskningsdata.

Gyldighet

Gyldighet i kvalitativ forskning kan også refereres til begrepet validitet. Det er to begreper som ofte brukes om hverandre. Validitet er knyttet til hvorvidt tolkningene og forskningsmetodene er passende og pålitelige for å forstå det fenomenet som studeres. Gyldighet handler også om hvorvidt forskningen måler eller utforsker det som er viktig og faktisk relevant for det fenomenet som studeres (Thagaard, 2018, s. 189). SDI-metoden synes jeg ivaretok kvaliteten på om resultatene jeg fikk er gyldige. Utviklingen av koder og sortering av kodegruppering med utgangspunkt i SDI-metoden bidro til å holde min forskerposisjon i sjakk, og opprettholde en bevisstgjøring rundt mine forforståelser. Dette var og en av mine grunner til å ta utgangspunkt i SDI-metoden da den har en empirinær koding og induktiv tilnærming. Jeg har vært bekymret for hvordan min forforståelse ville påvirke mine tolkninger. Jeg har vært opptatt av å beholde min «forsker hatt» da det er viktig å være klar over hvordan egne forforståelser påvirker en, og da særlig når man forsker i eget fagfelt.

Relevans

Ved å følge SDI-metoden i det analytiske arbeidet har man lagt et godt grunnlag for en systematisk tilnærming (Tjora, 2021, s. 265). Som tidligere forklart brukte jeg SDI-metoden som inspirasjon og som en del av den tematiske analysen i Braun og Clark (2006, s. 83). Ved bruk av SDI-metoden kan det gi leseren mulighet til å komme «tettere på» empirien, enn bare gjennom forskerens tolkninger. Jeg har brukt flere utdrag fra intervjuene i kapittel fire som viser funnene, med hensikt om å illustrere variasjonen i datamateriale, og med mål om å vise leseren, istedenfor å gjengi i en fortellende form (Tjora, 2021, s. 265). Det har jeg gjort med

formål om å gjenskape studien, og studiens relevans ved å følge en slik grundig metodikk som SDI-metoden er. Metoden ivaretok systematikken godt og lot seg forene med tematisk analyse, som jeg synes ga et godt grunnlag for etterrettelighet i studien.

I fjerde kapittel hvor jeg viser til funn, vil jeg ikke drøfte funnene i stor grad, men gjengi sitater fra intervjuene. I femte kapittel vil mine drøftinger av funn fremkomme opp mot relevant teori og forskning. Dette for å lage et tydelig skille av hva som er mine funn i forskningen og hva som er mine tolkninger av funnene. Og for å gi en gjennomsiktighet i analysen og styrke validiteten av prosjektet (Thagaard, 2018, s. 189). Samtidig må det tas hensyn til at det er jeg som forsker som har løftet frem de ulike sitatene og at det også er påvirket av min forforståelse og tolkninger av informantenes uttalelser og perspektiv.

Jeg vil og vise til Tjora (2021) som har listet opp en rekke fallgruver ved bruk av dataprogram. Hvis forskeren har en liten bevissthet rundt programvarens påvirkning på forskningen og en liten fleksibel analyse ved at programvaren kan styre for mye av prosessen. Samtidig trekker Tjora (2021) frem et viktig poeng om bruken av dataprogrammet er styrende og være bevist over bruken av hvilken form for sorteringskoding man gjør. Ved å følge SDI-metoden følger man en nøye empirinær koding og da kan man utelukke denne utfordringen. Tjora (2021, s. 253-254) peker på at det er viktig å betrakte dataprogrammet som verktøy og at det kan brukes på mange ulike måter. Jeg brukte Nvivo til å kodegruppere og til å gå inn i hver enkelt gruppe, og ta for meg systematisk utsagn som jeg allerede har kodet for å presentere i funn. Dette opplevde jeg som oversiktlig da dataprogrammet har en tydelig struktur på visingene i hvilket dokument kodegrupperingene kommer fra. Å bruke Nvivo til å systematisere og kode funn, ga etterrettelighet i forbindelse med hvordan jeg tolket dataene sett i sammen med hvordan jeg tolket resultatene av forskningen videre.

Overførbarhet

Overførbarhet i kvalitativ forskning handler om i hvilken grad resultatet fra studien kan være relevant i en større sammenheng. Om funnene kan være relevante til andre lignende kontekster, grupper eller situasjoner (Thagaard, 2018, s. 195). I denne studien har jeg intervjuet ni saksbehandlere som jobber i fem ulike organiserte barneverntjenester, fordelt på

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

tre barnevernsregioner i landet. Med hensikt om å få saksbehandlernes erfaringer med bakgrunn fra å jobbe i ulike organiserte barneverntjenester i landet, for å få et bredt utvalg av informanter til studien.

Funnene fra denne forskningen må ses på som en kvalitativ studie med hensikt om å løfte frem og få innblikk i saksbehandlerens erfaringer og kunnskap. Jeg har valgt å trekke frem flere av saksbehandlerens beskrivelser som omhandler meninger, kontekst og refleksjoner. Jeg ønsker å invitere leseren inn i saksbehandlerens perspektiver og forskningssituasjonen.

Jeg vil ikke konsekvent presentere nøyaktig hvor mange av saksbehandlerne omtaler ulike temaer, perspektiver, synspunkter og lignende. Dette støttes av Thagaard (2018, s. 204) som påpeker at det har liten betydning å tallfeste fordelingen av mønstre i dataene, da kvalitative data presenteres som meningskategorier og ikke eksakte inndelinger. Det er tekstens meningsinnhold og ikke utbredelsen av tendenser som blir det sentrale i fremstillingen man gir av kvalitative data. Samtidig vil jeg forholde meg til den forståelsen jeg har av mønstre og meningsinnholdet dataene presenterer som jeg mener er relevant for å belyse problemstillingen (Thagaard, 2018, s. 204).

4 Presentasjon av funn

Målet med denne studien er å løfte frem saksbehandleres viktige kunnskap og erfaringer med hvordan de gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker.

Funnene som blir presentert er inndelt i tre hovedtema; Personlige, faglige og organisatoriske faktorer. Undertemaene er utarbeidet gjennom analysen som tidligere beskrevet i kapittel 3, med utgangspunkt i tematisk analyse i Braun og Clark sin fremstilling (2006). Temaene og undertemaene gjenspeiler ulike faktorer som påvirker hvordan saksbehandlerne erfarer å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker. For å belyse ulike sider ved studiens problemstilling:

«Hvordan erfarer saksbehandlere i barneverntjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?»

Som tidligere forklart er hovedfokuset for forskningen hvordan barnets beste vurderinger gjøres ved at det praktiseres, men også hvordan det skrives. Dette har jeg forsøkt å spisse ytterligere ved at jeg har delt problemstillingen inn i to forskningsspørsmål. Hensikten er å utdype og spisse problemstillingens omfang.

Forskningsspørsmål 1: *Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres?*

Forskningsspørsmål 2: *Hvilke utfordringer er det når vurderingene skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak?*

I presentasjon av funn, vil jeg først kort gjøre rede for hva hvert tema innebærer og hvilke forskningsspørsmål hvert tema søker å belyse, se tabell 1 (vedlegg 4) for en oversikt på dette.

4.1 Personlige faktorer

Med personlige faktorer har jeg her lagt vekt på det som saksbehandlerne har fortalt om forståelse, verdier, beretninger om hvordan de praktiserer barnets beste, følelsesmessige erfaringer de erfarer å ha på et personlig plan, som kan forstås ut fra perspektivet om personlig kompetanse og skjønn i yrkesutøvelsen.

4.1.1 Forståelse og praktisering av begrepet barnets beste

De fleste saksbehandlerne sa at de siste årene har vært mer fokus på hva barnets beste betyr. Selv om barneverntjenesten har praktisert hensynet barnets beste tidligere, viser funnene at det har vært økt fokus på hvordan man forstår og praktiserer barnets beste som et ledende prinsipp som følger arbeidet i undersøkelsen. Dette gjelder også hvordan vurderingen av hva som er til «barnets beste» skal nedtegnes i saksdokumentene. Saksbehandler 1 utdyper slik:

“slutte å se “barnets beste” vurderingen som noe som skal stå til slutt i vedtaket”

«vi snakker om og øver oss veldig mye på er å slutte å se “barnets beste” vurderingen som noe som skal stå til slutt i vedtaket..Slutte å se på det som et låst, statisk “greie”..Den setningen du skriver på på vedtaket..Huske at det på en måte er et ledende prinsipp da..som skal være med i alle faser og egentlig alt du gjør i undersøkelsen..Er det til dette barnets beste å..å snakke med han på skolen før han har møtt meg på et hjemmebesøk..Er det til barnets beste at vi skal på en måte avsløre for skolen hans at vi har en barnevernssak for at vi trenger opplysninger fra dem...Så jeg tenker at det er et prinsipp om å jobbe og handle til barnets beste..må man jo optimalt sett ha med seg egentlig typ hvert eneste minutt da i løpet av arbeidsdagen...Og hele tiden vekte det opp i mot..andre behov og andre hensyn. Så det skal jo være med..og om vi er like gode til det alltid i stresset og presset det...kan en jo diskutere»

-Saksbehandler 1

Saksbehandler 9 forteller:

«når vi begynte med det for et år siden eller halvannet års siden..at jeg var så opptatt av at jeg måtte ha det mer som en setning..enn hva..hva det egentlig betydde..sånn..det er barnets beste bla bla bla..eh..mens..jeg opplever nok selv at nå begynner jeg å forstå mer..eh..hva barnets beste vurderinger faktisk er»

Saksbehandler 9

Alle saksbehandlerne sa at de har de siste årene gått fra å nedtegne hensynet barnets beste i vurderingene i det skriftlige arbeidet som en generell standardsetning. Mønsteret i funnene er at praktiseringen av hensynet barnets beste har gått fra å bli praktisert som en standardsetning til å bli mer spesifikt rettet mot det enkelte barnet, når hensynet skal nedtegnes i vurderingen. Saksbehandler 8 forklarer:

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

“Det er ikke et generelt begrep”

“[...]pleier mer å skrive Per sitt beste..altså..mer sånn..eh..ut ifra sånn og sånn og sånn så vurderes dette som hans beste..liksom..ja..så jeg tror ikke..jeg prøver å unngå å bruke det som en sånn..det er her barnets beste..det er ikke et generelt begrep..mer spesifikt i forhold til det enkelte barn og deres situasjon»

-Saksbehandler 8

Samtlige av saksbehandlere fortalte at de begynner å gjøre barnets beste vurderinger allerede fra da de leser bekymringsmeldingen og starter opp undersøkelsen. Og at de starter med å avveie ulike hensyn som i valg og handlinger for hvordan saksbehandlerne skal legge opp undersøkelsen for å ivareta hensynet til barnets beste.

«jeg begynner å gjøre vurderingene med en gang jeg får undersøkelsen.. trekker inn hva..hva er barnets stemme.. omstendigheter som er unikt for dette barnet..hvilke forhold ved barnets situasjon som er spesielt..eller som vi bør vektlegge.. omstendigheter som er unikt for dette barnet..”

-Saksbehandler 4

«er jo egentlig med en gang vi får inn meldingen og gjør en vurdering av meldingen så begynner jo vi med det..ja..så det har vi også som punkt i de aller fleste maler i systemet også ikke sant..en barnets beste vurdering..vi må jo hele tiden minne oss på det.»

- Saksbehandler 2

Videre viser funnene et mønster på å praktisere hensynet barnets beste i hvordan saksbehandlerne planlegger å gjennomføre undersøkelsen, som en rød tråd i alle valg og handlinger som gjøres av saksbehandleren. Da samtlige av saksbehandlerne reflekterte over når de begynner å gjøre barnets beste vurderinger, fremkom det i funnene hvordan valg og handlingene som er gjort kan bidra til å utarbeide en barnets beste vurdering når det skal nedtegnes i det skriftlige. Saksbehandler 5 fortalte:

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

“barnets beste i undersøkelsen”

«jeg begynner å gjøre det..allerede..liksom..når jeg leser i dokumentet..hvilke vurderinger har mottaksteamet gjort..de har vurdert hva jeg må finne ut av i undersøkelsen..med bakgrunn i bekymringsmeldingen da..så da begynner jeg jo der på en måte å tenke..men kanskje ikke en vurdering på barnets beste..men barnets beste i undersøkelsen....på en måte sånn.start..rød tråd da..»

-Saksbehandler 5

Saksbehandler 5 forklarer nærmere hvordan hen reflekterer over ulike hensyn når hen skal praktisere hensynet barnets beste i undersøkelsen:

«Hvordan kan jeg legge til rette..denne undersøkelsen for at det er til barnets beste..ha noen tanker om..er dette her ett sensitivt barn..er dette her et robust barn..er det..sånn..må jeg aktivt gå inn for å undersøke tillitspersoner som barnet skal ha med i samtale..for å på en måte..sikre..barnets beste i kontakt med meg i undersøkelsen da..så det er på en måte en barnets beste vurdering..men så blir det noen tanker..også kommer kanskje den vurderingen mer...under førstegangsamtale hvor vi gjennomgår planen for undersøkelsen som man har lagd..hvilke punkter vi må igjennom i undersøkelsen..snakke med foreldrene hva de blir annet..forklare til de at første hjemmebesøk er å..at barnet vet hvem jeg..hvordan jeg ser ut hva jeg heter..kan være de ikke husker hva jeg heter..men at de i hvert fall har sett meg før jeg avtaler tidspunkt for å snakke med de på skolen eller alene da..så er det på en måte vurdering av barnets beste i undersøkelsen..»

-Saksbehandler 5

Videre fortalte flere av saksbehandlerne at vurderingen om hva som er til barnets beste er vurderinger som er fortløpende og påvirket av flere faktorer. Dette som at bekymringen som var utgangspunktet for at undersøkelsen ble opprettet, kan endre seg drastisk i undersøkelsesfasen og som er påvirket av varierende informasjon som kan fremkomme i undersøkelsen. Saksbehandler 9 utdyper slik:

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Vurderingene går litt fortløpende”

«jeg tenker nok at vurderingene går litt fortløpende..og i starten gjerne..litt basert på..ja...hvilke inntrykk du får og innhold i meldingen..ja..men uten at man skal være fastlåst på noe..en av de tingene som barneverntjenesten har fått mye kritikk for er jo at..enn gjerne ikke klarer å følge den røde tråden.. at de klarer ikke å..hvis de får mappa..så kan de ikke på en måte spore opp igjen..hvorfor man har gjort som man har gjort»

-Saksbehandler 9

Samtlige av saksbehandlerne fortalte om barnets beste vurderinger som noe de gjør i undersøkelsen ved å avveie ulike hensyn fortløpende, og noe de dokumenterer til slutt i en samlet vurdering i undersøkelsesrapport og eller i vedtak. For å ivareta den “røde tråden” i undersøkelsen forklarer saksbehandler 7 hvordan hen gjør dette ved å snakke om de løpende refleksjonene i samtale med foreldrene:

«er det ting jeg undrer meg over eller ting jeg er bekymret for eller ting jeg kjenner på at dette må jeg finne mer ut av..så gjør jeg det sammen med foreldrene.. så..det blir..på en måte på den måten jeg ivaretar disse løpende refleksjonene da.. min erfaring er jo at det..du på en måte danner deg ulike hypoteser underveis sant og..ofte så får du informasjon som bekrefter det..ofte får du informasjon som gjør at oi her må vi tenke litt annerledes..ehm..jeg føler å gjennomgå disse opplysningene gjør jo at du..på en måte tar et standpunkt til..om..ehm..vil dette bekrefte eller avkrefte noe jeg allerede tenker.. at disse opplysningene setter ord på noe vi allerede har tenkt eller allerede har kartlagt..så jeg vil si..prøve..hvis du skal knytte sammen med faget i..når du gjennomgår disse..så er det jo det å bruke de om å bare..okei se igjennom de... det skal være rød tråd på bekymringsmelding..det som står i den meldingen skal vi ha fokus på..så den er sånn sett veldig styrende i..hvordan vi velger å legge opp undersøkelsen.. vurderinger gjør vi fortløpende..[...].hva mener barnet hva mener barnevernet og hva mener foreldrene..også får du et innblikk i..okei dette er standpunktet til de ulike partene”

-Saksbehandler 7

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

4.1.2 Personlig kompetanse

Alle saksbehandlerne sa hensynet til barnets beste og når det skal nedtegnes i det skiftelige er påvirket av et stort rom for skjønn:

«Det er veldig skjønnbasert»

«[...]også tror jeg og..det er veldig skjønnbasert..som alt annet..om hvordan vi gjør det.. hva er barnets beste..hva trenger dette barnet..ehm..også er det jo og..som sagt..vekte disse hensynene opp mot hverandre..det er det jeg ser som en barnets beste vurdering»

-Saksbehandler 7

Saksbehandler 3 problematiserer at et stort rom for skjønn, er en risiko for at vurderingene bærer preg av å være vilkårlig og avhengig av saksbehandlerens holdninger for hvordan hensyn blir ivaretatt:

“ Hipp som happ”

«..men at det er et så stort rom for skjønn... gjør jo..at..det blir litt sånn hipp som happ... ut ifra hvem type saksbehandler..eller kontaktperson du treffer på ikke sant..det kommer litt ann på hvilke holdninger og..alt som ligger bak da..i hvor stor grad barnets stemme blir ivaretatt..nå er det egen paragraf om barnets beste i loven..så jeg håper jo at liksom det kan være med å styrke litt..viktigheten av at barnets stemme kommer frem da..»

-Saksbehandler 3

Samtlige av saksbehandlerne i studien trekker frem viktigheten av personlig egnethet, når ulike hensyn avveies:

«[...]vi gjør jo feil..men at vi har de rette holdningene og verdiene i grunn..det tenker jeg er noe av det viktigste egentlig..så kan man ha kompetanse opp etter ørene men..men hvis man ikke har den personlige egenheten så..så tenker jeg at man har ikke noe i barneverntjenesten å gjøre»

-Saksbehandler 3

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Saksbehandleren 3 fortalte at medvirkning er et viktig element for saksbehandleren selv, og utdypet dette videre med at saksbehandleren selv inkluderer foreldrene også i det skriftlige når saksbehandleren skal avveie ulike hensyn og nedtegne det i vurderingen av hva som er til barnets beste:

«[...]jeg er jo veldig opptatt av barnets rett til medvirkning.. Og det synes jeg ikke har blitt godt nok ivaretatt....i den loven vi har hatt tidligere..[...].. ehm..i samtaler så..[...]..da har jeg mest fokus på å lytte..til hva foreldrene har å si og eventuelt formidle det jeg synes er viktig å formidle på en måte som gjør at de forstår..hva på en måte barneverntjenesten tenker.. opptatt av at de på en måte skal få lov til å ta litt del i..det skriftlige som på en måte er lovkrav..som vedtak og sånn».

-Saksbehandler 3

Hensynene medvirkning, barnets stemme og at vurderingen oppleves som gjenkjennbart for barnet. Var det som gikk mest igjen i saksbehandlerens fortellinger om hva de er opptatt av skal fremkomme når de avveier ulike hensyn. Saksbehandler 3 gir eksempel på at man må ha snakket med barnet for å kunne gjøre barnets beste vurderinger:

«for å kunne gjøre barnets beste vurderinger..så må du først og fremst ha snakket med barnet.. har du ikke snakket med barnet så..så gjør vi jo egentlig ikke barnets beste vurderinger....jeg har jo vært borti en sak hvor jeg ikke har fått truffet et barn..og da er det jo først og fremst gjort en vurdering på forhånd hvorfor ikke..vi skulle treffe det barnet men...da skrev jeg det i sluttrapporten at..på bakgrunn av sånn og sånn og sånn kan ikke barneverntjenesten vurdere barnets beste.. synes jeg ihvertfall for det at...det ville vært veldig merkelig..hvis noen skulle fortalt meg om hva mitt beste var og..uten å snakke med meg på forhånd.»

-Saksbehandler 3

Saksbehandler 4 forklarer å ha et engasjement for å få med barnets stemme og at det er viktig moment i vurderingen av barnets beste:

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

«ja et veldig engasjement for å få med barnets stemme.. et veldig viktig vurderingsmoment på en måte da..for å komme frem til hva som er barnets beste tenker jeg..»

-Saksbehandler 4

Saksbehandler 6 forteller om et ønske om at vurderingene som saksbehandleren skriver, kjenner barnet seg igjen i. Saksbehandler utdyper det at det er ønskelig at barnet opplever seg sett og tatt hensyn til barnet og ikke om et generelt i barn i vurderingen som er nedtegnet i det skriftlige:

«at det blir gjenkjennbart gjerne og..for barnet..hvis barnet skal lese det selv en gang..å ja se her..her har de faktisk sett meg..og tatt hensyn som handler om meg og ikke om et generelt barn..men om meg og min situasjon og hva jeg hadde behov for..der og da..det..det er noe og..grunnet til at jeg ønsker å ta den videreutdanningen som jeg begynte på nå..at..jeg har lyst på en måte å ha enda mer..kjøtt på..akkurat dette..det..bli god på å skrive de her vurderingene..ordentlig»

-Saksbehandler 6

Saksbehandler 5 trekker frem viktigheten av å kunne avveie ulike hensyn ut fra et helhetsbilde, og at barneverntjenesten setter normer for hvordan man skal leve.

Saksbehandleren er opptatt av å være bevisst på dette:

«helhetsbilde»

«vi setter så..de normene for hvordan man skal leve livet sitt..innenfor enn sånn boks da..så tenker jeg at den boksen passer ikke for alle..da er det på en måte vår oppgave..tenker jeg..for å se..som en instans..som har troa på ser helhetsbilde da...da er det i hvert fall viktig at vi klarer..å..å se det positive utenfor den boksen»

-Saksbehandler 5

Saksbehandlerne i studien har forklart om personlige engasjement og verdier som er viktige for dem når de avveier ulike hensyn. Funnene viser til at saksbehandlernes egne verdier og engasjement, legger føringer for hvordan ulike hensyn avveies.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Flere av saksbehandlerne nevner at det er viktig å tørre å være tydelig på hva som er barneverntjenestens vurderinger og at saksbehandleren må tåle å stå for det. Saksbehandler 7 utdyper slik:

“Tåle å stå for det”

«der kan vi kanskje vurdere at..det barnet sier..er til sitt beste..og står i konflikt med det mamma tenker..og da tenker jeg at det er noe med det å tørre å ta den vurderingen..istedenfor okei..men da henlegger vi saken... da må vi tåle å stå for det..for jeg tror..jeg tror typisk at ..enn kan ofte tenke at..barnets beste og barnets rett til medbestemmelse går hånd i hånd..men det..det gjør jo ikke alltid det..rett til medbestemmelse og medvirkning handler om at de skal ha nok informasjon til å ta en beslutning og få lov til å fremme sine synspunkter»

-Saksbehandler 7

Saksbehandler 3 utdyper med å være opptatt av å være tydelig på hva barneverntjenesten mener og tørre å stå i vurderingene og være ærlig når ulike hensyn avveies. Skille på foreldrenes synspunkter og barneverntjenesten sine:

“Viktig at vi som fagpersoner da..tørr også å stå i de vurderingene”

«...jeg er og opptatt av også å være tydelig på det at..når det står barneverntjenesten vurderer så er det..våre meninger om..den informasjonen vi har fått sånn at..ehm..det blir et skille ikke sant...foreldrene har fortalt sånn og sånn..og det skal de kjenne seg igjen i og de skal helst kjenne seg igjen i våre vurderinger og men..som sagt så er det ikke alltid de er enig og det er helt greit....men det er litt viktig at vi som fagpersoner da..tørr også å stå i de vurderingene og at det er dette her barneverntjenesten mener.. måten å gjøre det på tror jeg egentlig ikke at jeg har tenkt så mye på før jeg begynte å fortelle nå..»

-Saksbehandler 3

Saksbehandler 7 gir eksempel på hvordan hen avveier ulike hensyn når hen gjør vurdering på hva som er til barnets beste. Saksbehandler 7 utdyper å ha en god erfaring på å starte vurderingen med å først belyse hva partene mener:

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

«Vi skal vurdere hvorfor vi gjør noe og forklare hvilke hensyn som er veiet opp..og kommet til en beslutning»

«jeg prøver å tenke..sånn objektivt sett..hva sier partene her..hva mener de..ehm..og hva mener vi og hva tiltak er det snakk om.. en god..god erfaring for min del..er i hvert fall..som sagt..bare belyse hva mener de ulike ikke sant..fordi da får du allerede en okei..der er det en konflikt...hvis vi tenker inn et tiltak da..så må vi begrunne hvorfor..hvordan vi velger å se på dette.. hva er risikoen hvis han ikke får dette tilbudet..å begrunne da med at....det vil være verre for han..til tross for at han ikke mener det..så det er jo på en måte da og si at ja..det anses for hans..barnets beste..selvom det ikke sammenfaller med hans ønsker..så vurderer vi på bakgrunn med det og det det det det..[...].vi tenker ved hver beslutning vi tar..hvordan er dette her for..Fredrik eller Per..når vi tar denne beslutningen..[...].Vi skal vurdere hvorfor vi gjør noe og forklare hvilke hensyn som er veiet opp..og kommet til en beslutning»

-Saksbehandler 7

Saksbehandler 4 gir eksempel på hva hen gjør for å avveie ulike hensyn og flette det sammen med fagkunnskap. Når saksbehandleren skal nedtegne vurderingen om hva som vil være til barnets beste:

«Substans i vurderingene»

«Jeg søker og finne litt sånn bekreftelser på det i vurderingene som vi har gjort i opplysningene som ligger i saken...hvis vi tenker at her er det et barn som mangler praktisk omsorg for eksempel da..eller hvor vi tenker at den praktiske omsorgen ikke er god nok så må jo det baseres på noe ikke sant..[...].å kanskje knytte det til at..okei men det har vi sett på hjemmebesøk..[...].her..kan vi støtte oss på opplysninger fra barnehagen som også sier at det er mangler på praktisk omsorg..ja..at jeg tenker det handler om å knytte det litt sånn..det vi har av opplysninger i saken opp i mot de vurderingene vi gjør da..og at vi sånn sett..klarer å vise..at det blir substans da..i..i..de vurderingene som vi gjør så vi kan stå inne for det på et vis...[...].klare å systematisere og trekke ut..hva er essensen..hva er viktig her..hva trenger vi for å gjøre vurderinger liksom..for meg er jo det som er undersøkelses jobben da... jeg liker å

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

skrive vurderinger og jeg liker å skrive gode vurderinger på en måte..jeg legger nok litt sånn ekstra jobb i det da..»

-Saksbehandler 4

Saksbehandler 8 utdyper rekkefølgen ulike hensyns avveies når vurderingen om hva som er til barnets beste skal nedtegnes:

«Rekkefølgen jeg pleier å ta det i»

«prøver jo å dra inn..mest mulig av hensyn....merker jo ofte at dette..er barnets synspunkt..dette er barnets..sårbarhet og utvikling.. det er jo mange prinsipper på en måte..som du..som er lurt å dra inn..så kommer det litt ann på hva som er bekymringen. jeg prøver så godt jeg kan også..og være så spesifikk som mulig da..ikke sant..ikke generelt..eh..ikke hva barn har behov for..men spesifikt i forhold til akkurat dette barnet sitt behov og..hva..ikke minst..barnets sin situasjon her og nå..konteksten pleier å begynne med..ja..har vi avkreftet eller bekreftet bekymringen..i løpet av undersøkelsen..har vi klart å..har vi fått avkreftet eller bekreftet på en måte..det som er bekymringsfullt..sant..så går jeg gjerne videre på..litt sånn..barnets sin fungering og sine behov..er dette ett velfungerende barn..er dette noen..et barn som har ekstra og særlige behov..sånn og sånn..så går jeg gjerne videre på foreldrene..og hvordan de..da..klarer å ivareta og beskytte barnet..i forhold til behov og alt det der..og..også får vi jo..foreldrenes stemme og barnets stemme frem..det er litt den..rekkefølgen jeg pleier å ta det i.. ofte..så går det liksom bare av seg selv på en måte»

-Saksbehandler 8

4.1.3 Personlige utfordringer

Samtlige av saksbehandlerne i studien fortalte om utfordringer når de skal skrive barnets beste vurderinger. Saksbehandler 7 utdyper å være opptatt av å begrunne hvorfor man velger å ta avstand fra eventuelle hensyn som et viktig element i vurderingsgrunnlaget, men at det oppleves som en kunstform og veldig skjønnsbasert å få dokumentert vektingen og vurderingene for dette:

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

“En ekstremt kunstform”

«*hvorfor går vi for det når barnet ikke ønsker det..så må vi begrunne det..så jeg tenker om..når vi er med på å ta avstand fra hensyn så er jeg opptatt av å begrunne det.. en ekstremt med kunstform..å kunne få ned alle disse her avveiningene og vurderingene..på papiret da.[...]*»

-Saksbehandler 7

Saksbehandler 1 gir eksempel på hva hvilke tanker som oppstår når det oppleves utfordrende å skrive hva som er til barnets beste:

“En veldig selvransakende prosess”

«*Har jeg fått med meg alt på trekantet..Har jeg spurt de gode spørsmålene..eeh..handler det om meg som saksbehandler at jeg ikke har fått tak i alle de svarene da....Har jeg i samtale ikke vært tålmodig nok og lytta nok..og gjort alle de tingene der..så jeg kjenner jo på at hver gang jeg skriver noe av typ som har betydning i en sak så blir det og en veldig selvransakende prosess..[...].Vet jeg nok..har jeg fått med meg nok..Har jeg sett nok..har jeg vurdert nok til at jeg faktisk kan gjøre en vurdering knyttet til hva som kan være til det beste for dette barnet da»*

-Saksbehandler 1

Saksbehandler 1 utdyper utfordringene med hvordan det oppleves for saksbehandleren selv:

“Føles som en evig dans”

«*«Må jo ha tid til å gjøre de gode vurderingene, må jo ha tid til å gjøre seg kjent med familien og ungen for å gjøre vurderinger..tenker jeg....bare se på relasjonskompetanse da ikke sant..[...].Det er utelukkende deg selv... Ja man kan ta masse teori og sikkert være drit god til å skrive om relasjonskompetanse, men å være good..og relasjonskompetent, er noe annet enn å kunne om relasjonskompetanse...Så det er kanskje og litt sånn utfordrende i denne jobben her da.. at man i det ene øyeblikket må bruke deg selv for alt det er verdt ikke sant for å klare å få til en trygghet her, for å klare å få til en samtale...for å prøve å skape noe tillitt ikke sant. Du vurderer om du skal dele noe om deg selv, skal du ikke. Det er litt sånn..føles som en evig dans. Skal jeg prøve sånn...nei det funker ikke.. Skal jeg gjøre sånn.*

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Jeg prøver å svinge med og ikke for mye for jeg har et ansvar for å holde samtalen dit jeg vil ha den.. i det ene momemanget må du bruke deg selv så ekstremt mye da..og i det andre momemanget når du må vurdere så må du kanskje legge bort litt det og tenke, men ok hva er faget. Og det tenker jeg kanskje kan være litt..vanskelig..»

-Saksbehandler 1

Samtlige av saksbehandlerne synes det er krevende å skrive vurderinger på hva som vil være til barnets beste. Saksbehandler 1 utdyper at det kan være vanskelig å synliggjøre de gode tankene de har, da de kan oppstå muntlig i gangen:

“Glemmer å synliggjøre de gode tankene våre”

«det jeg i hvert fall vet er at hos oss er vi for gode..ehe er å gjøre muntlige gode vurderinger i det vi går forbi hverandre i gangen eller står ved kaffemaskinen, eller i et kort møte også glemmer vi å journalføre det. Glemmer å synliggjøre de gode tankene våre.. Og da..altså er det ikke journalført så da finnes det ikke. Og da har det ikke skjedd.»

-Saksbehandler 1

Saksbehandler 4 utdyper slik:

“en krevende øvelse”

«en krevende øvelse ikke sant fordi det er mange momenter som skal vektlegges og vurderes inni det..og hva skal vektlegges..[...].jeg synes det krever mye av kontaktpersonene å skrive gode barnets beste vurderinger da.. det er ikke noe sånn fasit da på hva som er barnets beste på en måte..det handler bare om hvordan vi forstår..og hvordan vi gjør en konkret og helhetlig vurderinger av det vi har av opplysninger liksom..det kan gå både den ene og den andre retningen liksom.....også er det..ehm..ja..familier i ulike vanskelige situasjoner....og..som er i bevegelse..så det som kan være et riktig tiltak i dag kan være helt feil om en uke for eksempel..sånn at..ja..jeg tror kanskje det oppsummerer det litt da..at det er komplekse problemstillinger vi står overfor.. “

-Saksbehandler 4

Saksbehandler 8 utdyper videre utfordringene når man skal skrive barnets beste vurderinger, når det er mange motstridende meninger å forholde seg til i saken:

«Motstridende meninger»

«..hvis det er veldig mye som skjer..sant..og mye..uro [...].det er ofte det..motstridende meninger fra den ene og den andre..hva som er det beste..ja..litt sånn instanser..barn..foreldre [...].av og til så har jo to foreldre og forskjellige meninger..ja..[...].sånne ting og er utfordrende..[...]»

-Saksbehandler 8

Saksbehandler 8 forklarer videre at det er utfordrende når man har informasjon som er bare kommet fra barnet selv, og utfordringen da ved å ikke legge ansvaret på barnet, men likevel vekte vurderingen på bakgrunn av barnets uttalelser:

“noenganger er det jo sånn at foreldrene på en måte avfeier og benekter alt å sånn..og så sier gjerne en litt stort barn eller en ungdom sier jo..det er faktisk bekymring..og det å komme til å vekte alt på barnets sin stemme..det kan være ganske utfordrende..å legge det ansvaret...det blir jo mer eller mindre at du legger det ansvaret på barnet..men du har ingenting annet..du har ikke opplysninger kanskje..samtidig så sier foreldrene at barnet fungerer fint..foreldrene sier de ikke har problemer..godt samspill..altså..det er kun det barnet sier at..ja..sier mor er sint og klyper meg ikke sant..og alt annet tilsier at alt skulle være fint..så må du liksom vekte opp mot barnets beste..det kan være vanskelig.. du veier jo det veldig tungt det barnet sier..spesielt hvis de er så tydelige..det skal jo absolutt vektes..det er ikke det som er spørsmålet..men det er jo litt det med å legge hele det ansvaret på barnet..og på en måte ta hele beslutningen og vurderingen fra det som barnet sier..altså..ja..at barnet skal bære det videre og..[...].så det å formulere det godt på en måte..sånn at du ikke på en måte legger ansvaret på barnet men..formulere det på en måte at det er barnevernets vurderinger likevel”

-Saksbehandler 8

Oppsummering av funn (4.1) personlige faktorer

4.1.1 Forståelsen og praktiseringen av barnets beste

Funnene som handler om personlige faktorer peker på at det har blitt en endring i forståelsen av barnets beste og hvordan saksbehandlerne praktiserer dette. De beskriver fra å behandle hensynet barnets beste som en standardsetning til å bli mer konkret og tilpasset det enkelte barnet.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Saksbehandlerne praktiserer barnets beste som prinsipp i de valg og handlinger som saksbehandlerne gjør i undersøkelsen. Og trekker frem barnets beste som en vurdering som skrives til slutt i undersøkelsen.

4.1.2 Personlig kompetanse

I funnene har personlig kompetanse og skjønnsbegrepet en relevant betydning for hvilke hensyn saksbehandlerne legger avgjørende vekt på. Hensynene medvirkning, barnets stemme, at vurderingen oppleves gjenkjennbart var elementer som gikk mest igjen i saksbehandlernes fortellinger. Samtlige av saksbehandlerne pekte på viktigheten av å tørre å stå i vurderingene og hensynene som vektet.

4.1.3 Personlige utfordringer

Alle saksbehandlerne synes det er utfordrende å skrive barnets beste vurderinger, og at det oppleves som en selvransakende prosess og er en øvelse som krever mye av den enkelte saksbehandler. Det er vurderinger som i stor grad er påvirket av motstridende meninger og et dilemma på hvordan man nedtegner vurderingene med følsomhet for å ikke legge for stort ansvar på barnets uttalelser i vurderingsgrunnlaget.

4.2 Faglige faktorer

Med faglige faktorer har jeg valgt å trekke frem det som omhandler bruk av fagressurser, modeller og arbeidspraksis. Hva som påvirker hvordan saksbehandlerne gjør barnets beste vurderinger ved å avveie ulike hensyn, og er direkte tilknyttet forskningsspørsmål 1: *Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres?*

Andre forskningsspørsmål er direkte knyttet til undertemaet utfordringer.

Forskningsspørsmål 2: *Hvilke utfordringer er det når vurderingene skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak?*

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

4.2.1 Faglig fokus i tjenesten

Saksbehandlere med erfaring med at barneverntjenesten har prioritert å ha et økt faglig fokus på hvordan barnets beste skal praktiseres over tid opplever en økt forståelse og at det er blitt enklere å nedtegne og avveie ulike hensyn. Saksbehandler 9 utdyper slik:

«Det er noe med å..jobbe med meningen bak det og forstå hvorfor»

«jeg synes at det med barnets beste vurderinger og hva..eh..hva..er krevende å forstå..at det er gjerne..når vi begynte med det for et år siden eller halvannet års siden..at jeg var så opptatt av at jeg måtte ha det mer som en setning..enn hva..hva det egentlig betydde..sånn..det er barnets beste bla bla bla..eh..mens..jeg opplever nok selv at nå begynner jeg å forstå mer....hva barnets beste vurderinger faktisk er... før var jeg gjerne litt opptatt av at det var en setning som måtte inn..de har jo sagt at vi må ha det inn..uten at enn gjerne har jobbet mye mer med å forstå hvorfor..verdien bak det..vi er jo flinke som barnevern..at vi skal ha så fine store prinsipper og sånn og sånn..men..det er noe med å..jobbe med meningen bak det og forstå hvorfor eller hva..”

-Saksbehandler 9

Saksbehandler 6 forklarer egne refleksjoner over da det ble et krav til at vurderingen om hva som er til barnets beste skulle inn i vedtakene:

«det er noe vi har øvd oss litt på..når det ble et krav til den her barnets beste vurdering inn i vedtaket så var det litt sånn..ja..men vi vet jo på en måte..vi har jo de vurderingene..men å få skrevet det ned..hvordan skal vi få gjort det..hva skal egentlig den vurderingen inneholde..”

-Saksbehandler 6

Saksbehandler 6 utdyper også at de i tjenesten har hatt mye mer refleksjon rundt hva barnets beste betyr for det enkelte barnet, enn tidligere:

«..når vi har hatt fokus på det har på en måte blitt ..har vi blitt..altså..utviklet det litt mer.. Til at okei..hva er det dette barnet trenger..hva er det dette barnet sier for noe om sin situasjon..ehm..hva..ikke sant..dette med alder..modenhet..og..hvor mye skal du vektlegge det barnet sier..er det til barnets beste..[.]..vi har nok mye mer refleksjon rundt det enkelte barnet

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

nå enn hva vi hadde..for noen år siden..da det var mye klipp og lim.....ikke den standard setningen sånn som jeg begynte med..for noen år siden..som jeg kopierte inn og..alle barn fikk..på sine vedtak..»

-Saksbehandler 6

Funnene i denne studien viser at det er en barneverntjeneste som har hatt jevnlige “workshops” om barnets beste vurderinger. Saksbehandlerne fra denne barneverntjenesten opplever det som svært nyttig og bruker det de har lært i workshopene i arbeidet videre når de skal avveie ulike hensyn.

«Workshops»

«vi har faktisk flere workshoper og..jevnlige workshoper..med barnets beste vurderinger..og caser..og gruppearbeid og refleksjoner og..ja..så det er et eget team som har dette her da..egne powerpointer som er skrevet til oss da..det er jo og..på en måte ting som vi kan bruke inn i arbeidet våres»

-Saksbehandler 8

«Jeg er jo veldig takknemlig for at vi har tatt ett dypdykk av det»

«deilig med disse workshopene der vi kan lage litt eksempler for oss selv da..hva vi som tjeneste vurderer hva som er godt nok..og bruke det som en liten mal da.. hva som er forventningene ikke sant..og forventninger fra ledelsen da..og det er vi jo alle styrt av med lovverk og disse tingene her...så er det jo veldig vanskelig å tenke seg til hvordan i alle dager skal jeg gå frem her..for det er noe vi tenker..og det er noe med vurderinger i andre saker..men hvordan er det..vi skal foreta den vurderingen..jeg er jo veldig takknemlig for at vi har tatt ett dypdykk av det..laget noen form for arbeidsmodeller på det..for tidligere så vil jeg tro det var veldig tilfeldig..og gjerne ikke kommet godt nok frem da..»

-Saksbehandler 7

Videre fremkommer det i funnene at denne barnverntjenesten som har hatt et økt fokus på hvordan de skal gjøre barnets beste vurderinger, også har integrert en drøftingspraksis. Funnene viser at saksbehandlere opplever at det har bidratt med å gjøre det enklere å vekte

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

ulike hensyn i vurderingen av hva som vil være til barnets beste da drøftingene har blitt enklere å konkretisere. Saksbehandler 9 utdyper drøftingspraksis:

«Drøftingspraksis»

«nå har vi begynt i teamet på at vi skal øve på..en spesiell drøftingspraksis som er i forhold til..så så mange minutter til å belyse saken..også..hvilke ting som skal bli involvert i drøftingen..vi håper jo at det kanskje med tiden vil gjøre at vi..at..det blir enklere for oss å trekke frem de momentene..som faktisk har betydning.. det er noe som vi ganske nylig har begynt med..men at vi tar opp saker til drøfting i team..også skal du ha..jeg tror det er 3 minutter saksbehandler får på å belyse saken..og da er jo målet at vi skal bli flinkere og flinkere på å trekke frem de poengene som faktisk er relevante..som har betydning for akkurat det vi lurte på..også..skal saksbehandler trekke seg vekk..eller så får vi stille oppklarende spørsmål..eh..i etterkant av det..så skal teamet sitte sammen..uten at saksbehandler får kommentere..eh og reflektere og stille spørsmål opp mot det..belyse hva man ble opptatt av da..så samles vi igjen etterpå..eller ja..saksbehandler sitter jo å hører på resten av oss men..vi skal ikke delta..så..snakkes det igjennom etterpå»

-Saksbehandler 9

«å tåle..at du skal..eh..tåle å bryte det ned..stille spørsmål som går litt motstrøms..altså hvor..viktigheten av det å klare og være uenig for eksempel i saker..at man ikke alltid trenger å handle om..eh..det å være..eh..at en faktisk er uenig..men å stille mot spørsmål for å klare å bryte det ned.. det gjør noe med vurderingene som vi gjør..at vi må begrunne de..eh..og begrunne de på en mye bedre måte..enn hvis vi har..hvis vi på teamet drøfter noe og alle er helt enig..så får du ikke frem de gode..for og i mot og opp og ned»

-Saksbehandler 9

Samtlige av saksbehandlerne i studien opplever å ha rom for å drøfte, og har ukentlige drøftinger med teamet og at det er stor takhøyde for å være uenige.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

“Vi er ikke redde for å diskutere oss i mellom”

«får input fra de andre også på hva er lurt her og hva man tenker nå..sånn at man ikke sitter så alene med det og at det ikke bare er enn selv og egne vurderinger som...som er styrende for denne familien da...det blir på en måte opp til resultatet av en diskusjon...vi er ikke redde for å diskutere oss i mellom og si det vi mener på kontoret...og da opplever jeg at når vi er uenige så fortsetter vi diskusjonen og liksom ytterligere grunngir ehm vårt syn på vår tanke på hva som må gjøres..også kommer man stort sett til enighet da..om hva som er det beste»

-Saksbehandler 2

Funnene viser at det varierer ut fra hvordan barneverntjenesten er organisert om den enkelte har fagkonsulent og eller et eget fagteam. Noen saksbehandlere i denne studien har verken fagkonsulent eller fagteam. Saksbehandler 3 forklarer å ha en avdeling i tjenesten som arbeider kun med fagutvikling og som har arbeidet mye med barnets beste og som saksbehandleren ofte samarbeider med når vurderingen om hva som er til barnets beste skal nedtegnes.

«når det kommer til sånn..helt konkrete faglige vurderinger og..for eksempel barnets beste vurderinger...så..er jo det et samarbeid..med fagkonsulent ofte..[...]..vi har en egen sånn..avdeling hos oss..som kun jobber med fagutvikling..og der har vi jo noen veldig dyktige folk som har jobbet veldig mye med barnets beste»

-Saksbehandler 3

4.2.2 Bruk av fagressurser

Flere av saksbehandlerne fortalte om ulike hjelpemidler de bruker når de skal vekte ulike hensyn og når barnets beste vurderingene nedtegnes. Funnene viser at det er ulik praksis på dette og et variert bruk av ulike fagressurser og egne måter å skrive vurderingene på for å holde en egen oversikt.

«for å kunne gjøre gode..barnets beste vurderinger..så må man liksom bruke alle verktøy man har da..»

-Saksbehandler 5

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Flere av saksbehandlerne i denne studien har deltatt på tjenestestøtteprogrammet i regi av Bufdir. Saksbehandler 1 gir eksempel på hvordan saksbehandleren bruker “trekanten” fra tjenestestøtteprogrammet når saksbehandleren skal gjøre barnets beste vurderinger:

“Trekant som tar utgangspunkt i barnets beste i sentrum”

«har vi fått en sånn trekant som tar utgangspunkt i barnets beste i sentrum..[...].Så det er ofte at jeg sitter med den mens jeg skriver undersøkelsesrapporten ved siden av for å på en måte sikre at jeg har kartlagt godt nok og få frem de ulike sidene ved barnets liv.. på best mulig måte da...uten...at jeg går for langt utover bekymringsmeldingens innhold.. den hjelper med..tenker jeg..å rydde det man har..sett, vurdert, fått inn. For å kunne gjøre..på en måte en helhetlig vurdering av barnets omsorgssituasjon og hva vi tenker er til barnets beste videre da»

-Saksbehandler 1

Noen av saksbehandlerne i denne studien bruker en mal som hjelpemiddel som illustrerer punktene for hva en barnets beste vurdering bør inneholde og hvilke momenter som bør være med. Saksbehandler 7 utdyper slik:

«hva er barnets beste vurdering..hva handler det om..dette er laget av kommunens fagteam da...som har ansvar for faglig utvikling»

-Saksbehandler 7

Saksbehandler 6 utdyper hvordan malen er strukturert for å avveie ulike hensyn slik:

«En slags trapp som viser struktur på hvordan vi skal strukturere vurderingen når vi skal skrive»

«ja altså..vi har jo på en måte en..en..slags trapp..som..som viser struktur på hvordan vi skal strukturere den vurderingen når vi skal skrive..det første trinnet er da barnets meninger og synspunkter at vi skal si noe om det..eh..at vi skal over på neste trinn som er da barnets behov..at det veies opp mot forutsetninger og muligheter foreldrene har..til å møte barnets behov..og på neste trinn..så er det at vi skal vurdere tiltak og handlinger som er til barnets beste..også skal vi på neste da gjøre en konkret avveining om hvordan hensynet til barnets

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

beste skal ivaretas opp mot hensynet til andre..[.]..aktuelle momenter..barnets alder og modenhet..styrken av barnets ønske..om det er et ønske barnet har holdt fast over lengre tid..hvilken beslutning er det som skal tas..om barnet har forståelsen av konsekvensen av sitt ønske..og styrken av de momentene om å tale i mot barnets syn»

-Saksbehandler 6

Saksbehandlerne fra den tjenesten som har utviklet “trappen” opplever det som et godt hjelpemiddel. Saksbehandler 6 forklarer dette nærmere:

“jeg bruker de i hvert fall når jeg skriver og trekker frem så jeg får med meg de viktige tingene som jeg skal..ihvertfall hvis jeg..er litt sånn i tvil på hvor jeg skal begynne..ehm..og da synes jeg den trappa er veldig god ikke sant..som okei..da begynner vi med dette..hva er det barnet sier..ønsker..hva er det barnet har behov for..også tar vi med det..og da blir jo den vurderingen veldig konkret opp mot det enkelte barnet...ehm..når det presenteres på den måten der»

-Saksbehandler 6

Hjelpetekst og verktøy

De fleste saksbehandlerne sa de bruker hjelpetekst i malen i undersøkelsesrapport og vedtak som støtte når de skal vekte ulike hensyn når barnets beste vurderingen skal nedtegnes.

Saksbehandlingsrundskrivnet, etisk refleksjonsmodell av Halvor Nordby og GROW var noen av verktøyene saksbehandlerne nevnte de benyttet seg av. Ene saksbehandleren sa at saksbehandleren selv skriver ned en salgs disposisjon når saksbehandleren skal skrive vurderingen i undersøkelsesrapport.

Saksbehandler 2 har erfaring med å bruke Barnevernsfaglig kvalitetssystem (BFK). BFK er et prøveprosjekt hvor flere kommuner har deltatt, og er tilgjengelig for saksbehandlere på Bufdir sine nettsider (Heggedalsvik et al. 2023). Saksbehandler 2 utdyper:

«Bruker BFK aktivt»

«bruker BFK aktivt...det er direktoratet som har utarbeidet et sånt slags verktøy..som..går igjennom de ulike..stegene i en sak da..fra start til slutt..alt man skal gjøre huske på...for når

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

jeg skriver vurderinger kan jeg hente litt derfra som gjør det lettere å vurdere de ulike tingene da»

-Saksbehandler 2

Noen av saksbehandlerne fortalte at de skriver en disposisjon på hva de tenker vurderingen om hva som er til barnets beste skal inneholde. En saksbehandler i denne studien trakk frem erfaring på å bruke «fordi» (subjunksjon) som hjelpemiddel når saksbehandleren skal avveie hensyn.

«Ha komma og skrive fordi»

«husker jeg tok med meg fra bachelor oppgaven..at noen som sa at..husk at etter hver gang eneste vurdering du gjør skal du ha komma og skrive fordi..ehm..og det kjenner jeg har hjulpet veldig..føler selv..at når jeg tvinger meg selv til å skrive komma fordi så tvinger jeg meg til å si noe om det og forklare litt hva..ehm..at jeg må sette ord på det...det er en liten sånn hjelpegreie jeg har tatt med meg for min egen del»

-Saksbehandler 9

4.2.3 Faglige utfordringer

«det er mye å huske på..og det er vanvittig mange krav man skal følge»

-Saksbehandler 7

Samtlige av saksbehandlerne sa de ønsker mer konkretisering på hva som er en god nok barnets beste vurdering. *«kan nok innimellom savne litt mer..konkretisering»*

-Saksbehandler 4

Saksbehandler 8 foreslår at det kunne vært enda mer konkret i hjelpeteksten på hvordan de skal vekke ulike hensyn:

«også tenker jeg at vi kanskje burde endre litt på den hjelpeteksten...og plote enda mer inn i forhold til disse her prinsippene..[]..det står jo i hjelpeteksten sånn..er barnets beste vurdert..men det står ikke noen underpunkter på hva det er..ikke sant..at kanskje vi..at det kunne vært enda mer konkret hjelpetekst..på hvordan vi kan vekke de ulike hensynene..»

-Saksbehandler 8

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Saksbehandler 9 forteller om et ønske om å få bruke mer tid på å forstå, og få en felles forståelse på hva de skal gjøre. Før de skal i gang med noe nytt igjen:

«Kjenner jeg at jeg blir litt sånn matt»

«Jeg kunne ønske..at alle de endringene vi skal gjøre..alt det som er i vinden å fyker rundt så skulle jeg ønske at vi brukte mer tid..på å skape mening..på hvorfor vi gjør..hvordan..altså bruke mer tid på å forstå..og få en felles forståelse på hvorfor en skal begynne å gjøre sånn som vi gjør..ehm..ja..jeg synes vi skulle brukt mer tid på å skape mening og mer..tid på å få implementert faget..før du skal i gang med noe nytt..for..det har jo blitt litt sånn..nå skal personalet begynne å gjøre dette..også skal vi gjøre dette..også kjenner jeg at jeg blir litt sånn matt..at..jeg klarer ikke ta det på alvor»

-Saksbehandler 9

Saksbehandler 9 utdyper ytterligere hvorfor barnets beste er utfordrende å vurdere:

«Det er så stort og omfattende»

“[...] det finnes jo ingen fasit svar på barnet beste..at det er et hensyn..eller et prinsipp at det er..en tankegang..også er det..nedfelt i loven og i jussen..det er så mye..hehe..overalt..det er så stort og omfattende..jeg synes det er vanskelig å sette ord på..hvorfor jeg tenker.. det er litt..hvem gjør vi det for? Er det for vår del eller de over oss..eller er det for familien... ganske stor oppgave å legge på oss..at vi skal gjøre barnets beste vurdering..i hytt og gevær..hehe..uten at vi gjerne..skjønner helt tyngden av det...»

-Saksbehandler 9

Saksbehandler 5 trekker frem en risiko ved at det er så omfattende å skrive gode barnets beste vurderinger, at man kan gå seg bort i det faglige:

«går oss bort..i det faglige»

«så..tror jeg kanskje at vi noenganger går oss bort..i det faglige og.. man på en måte putter barnet inn i en sånn...at hva er godt nok og ikke..[...].at man da på en måte..går seg bort i det faglige[...].det kan bli litt mye.. man skal være så[...].flinke og faglige at man glemmer..kanskje barnets beste i det og..fordi at man skal..man skal skrive så god barnets

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

beste vurdering som mulig..at man egentlig..glemmer..faktisk hva barnet har behov for..i den vurderingen da»

-Saksbehandler 5

Saksbehandler 9 trakk frem at det oppleves som tungt å komme i gang med å skrive. Og at det har skjedd en endring fra tidligere, da man brukte mer teori i vurderingene, til at man nå skriver mer ut fra eget hode, og reflekterer over at det kan handle om tidspress:

«Skriver jeg nok mer ut fra eget hode..det tror jeg handler om et annet type press»

«jeg synes det er veldig tungt..før jeg kommer i gang..og jeg er nok sånn med skriving..at jeg skriver alt for mye..tidligere var jeg nok..altså når jeg begynte her så var jeg nok mye flinkere til å hente opp..fag..altså..nesten pensum...sånn som du lærer deg på bachelor at..jeg..eh..fra noe..fant teori på det og skrev ned fra det..for og på en måte..gi det mer kjøtt på beinet da..mens nå..skriver jeg nok mer ut fra eget hode..det tror jeg handler om et annet type press..som vi nå..et annet type tidspress..ja»

-Saksbehandler 9

Saksbehandler 2 peker på utfordringene ved at det er mange krav og hensyn som skal vektlegges i undersøkelsesrapport og vedtak, som skal gi lesere et bilde av historikken, men som kan gjøre det krevende for dem rapportene og vedtaket gjelder:

«Det er jo ikke måte på»

«det er jo ikke måte på hva som skal inn i disse vedtakene og rapportene for det er ikke for hvem som helst..å lese.. særlig ikke med alle disse kravene som..eller..på grunn av alle disse kravene som stilles til hva som skal stå..og for eksempel med dette som historikk..hvor mange ganger skal de liksom høre..alt det de strevde med for fire år siden..det skal jo gjentas..igjen og igjen..fordi at..en eller annen tilsynsperson skal kunne ta ut ett dokument og skjønne hele saken..det krever jo en..faglig tyngde ikke sant..i det man skriver..for man skal begrunne det så himla godt ikke sant og det fatter jeg jo..men for disse foreldrene å lese det..altså..jeg tror ikke de leser det..jeg tror ikke de gidder»

-Saksbehandler 2

Oppsummering av funn ved (4.2) faglige faktorer

4.2.1 Faglig fokus i tjenesten

Hovedfunnene jeg har lagt vekt på under faglige faktorer er at saksbehandlerne opplever det har blitt enklere å avveie ulike hensyn på hva som vil være til barnets beste når barneverntjenesten saksbehandlerne jobber i, har hatt et samlet og målrettet fokus på å bli bedre på dette over tid. Noen av saksbehandlerne forklarte at de har øvd seg ved at barneverntjenesten har hatt jevnlig workshops, utarbeidet egen mal for å avveie ulike hensyn som må med i en barnets beste vurdering, og at de har begynt med en egen drøftingspraksis for å kunne bryte ned vurderingene for å kunne skrive konkrete vurderinger på hva som er til barnets beste.

4.2.2 Bruk av fagressurser

Det fremkommer av funnene at samtlige av de ni saksbehandlerne i studien bruker ulike hjelpemidler når de skal avveie ulike hensyn og skrive barnets beste vurderinger. Flere av saksbehandlerne savner en konkretisering av hva hensynet til barnets beste skal inneholde i vurderingsgrunnlaget.

4.2.3 Faglige utfordringer

Alle saksbehandlerne opplever at det er omfattende og vanskelig å nedtegne vurderingene. Flere av saksbehandlerne synes det er vanskelig, når det er stadige nye “vinder” i hvordan barneverntjenesten skal arbeide, og at de kjenner på at det kreves mer av dem uten at de får tid til å arbeide godt med nye rutiner de har startet på, før de skal i gang med noe nytt.

4.3 Organisatoriske faktorer

I temaet organisatoriske faktorer har jeg lagt vekt på hovedfunn av hva saksbehandlerne har fortalt som faller inn under barneverntjenestens rutiner og føringer. Føringer omhandler formelle retningslinjer og rammeverk som kan påvirke beslutningstaking og prosedyrer i organisasjonen. Dette er direkte tilknyttet forskningsspørsmålene 1: *Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres?*

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Og forskningsspørsmål 2: *Hvilke utfordringer er det når vurderingene skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak?*

Dette er perspektiver som saksbehandlerne har fortalt påvirker hvordan ulike hensyn avveies når saksbehandlerne skal gjøre barnets beste vurderinger og utfordringer de opplever å ha når vurderingene skal skrives.

4.3.1 Føringer og fokus i tjenesten

Saksbehandler 8 forteller at deres barneverntjeneste har begynt å legge mindre føringer til saksbehandlerne som mottar undersøkelsen, og at de har gått vekk fra å legge opp konkrete føringer på hvordan saksbehandlerne bør legge opp undersøkelsen og problemstilling for hva som skal undersøkes:

«Vi legger ganske lite føringer de som er i meldingsmøtet..de ligger minst mulig føringer for undersøkelsen..tidligere gjorde vi det..at det ble skrevet..konkret..her er det lurt å gjøre sånn og sånn ikke sant..samtale med mor samtale med barnet først..men akkurat det har vi gått vekk i fra da»

-Saksbehandler 8

Saksbehandler 7 sier også at de i tjenesten har fokus på å legge lite føringer som mulig slik at saksbehandleren kan vurdere selv i kontakt med familien:

«vi prøver å legge så lite føringer som mulig sånn at vi som saksbehandlere kan ta en vurdering i kontakt med familien»

- Saksbehandler 7

Samtlige av saksbehandlerne opplever at det har blitt en økt bevisstgjøring i barneverntjenesten på hva hensynet til barnets beste betyr. Saksbehandler 1 uttalte:

«Vi som tjeneste har blitt mer bevisste»

«jeg tenker at vi som tjeneste har blitt mer bevisste på hva betyr faktisk det her hensynet til barnets beste..»

-Saksbehandler 1

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Saksbehandler 7 forklarer at de aktivt snakker om barnets beste, hen utdyper slik:

«snakker aktivt om det..inn mot lover og rutiner her»

-Saksbehandler 7

Saksbehandler 6 utdyper at det har blitt lettere å gjøre barnets beste vurderinger når de har fått øvd seg på det. Hen føler det hjelper å øve seg og ha workshops på å gjøre barnets beste vurderinger, når barneverntjenesten har hatt økt felles fokus på dette:

«det blir lettere nå etter hvert som vi får øvd oss»

«jeg synes det er..ehm..krevende..og..egentlig ganske vanskelig..mange ganger..jeg merker jo at det blir lettere nå etter hvert som vi får øvd oss på det»

-Saksbehandler 6

Til tross for at saksbehandlerne i denne studien arbeider i ulike organiserte barneverntjenesten fortalte flere av saksbehandlerne at de har fokus på myndiggjørende ledelse av saksbehandlerne i tjenesten. Det er for å bli tryggere på å gjøre og stå i vurderingene. Saksbehandler 4 utdyper slik:

«Fokus på myndiggjørende ledelse»

«Vi har fokus på myndiggjørende ledelse..gjøre kontaktpersonene i større grad..i stand til og..kanskje være trygg på å gjøre de vurderingene og stå i de vurderingene da..så jeg tenker at målet er jo litt sånn at..at..de..på en måte de vurderingene som gjøres underveis i undersøkelsen som kanskje handler om litt sånn..hvilken retning det gir i undersøkelsen da..og..typ hvor mange barnesamtaler skal vi ha..har vi behov for å innhente opplysninger for å få saken godt nok dokumentert..jeg tenker at det er vurderinger som kan ligge til kontaktpersonene»

- Saksbehandler 4

4.3.2 Ulik praksis

Flere av saksbehandlerne forteller om ulik praksis på hvor de skriver barnets beste vurderinger og at en barnets beste vurdering praktiseres som den totale vurderingen av barnets omsorgsbehov i undersøkelsesrapport og vedtak, mens andre har vurderingen om barnets

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

beste mer fremtredende i vedtak og som en egen del i vurderingen av barnets omsorgsbehov i undersøkelsesrapport.

Hvor barnets beste vurderinger nedtegnes

Saksbehandler 6 forklarer at en vurdering om hva som er til barnets beste, kommer inn under den totale vurderingen barneverntjenesten har i undersøkelsesrapporten. I vedtaket forklarer saksbehandleren at de har et eget punkt som er barnets beste:

«ikke i undersøkelsesrapporten..der kommer barnet inn under den totalvurderingen.. men i vedtak så har vi..har vi..har vi et eget punkt»

-Saksbehandler 6

Saksbehandler 5 sa at de ikke har “barnets beste” som overskrift i rapport eller vedtak:

«blir ikke skrevet som overskrift..barnets beste i undersøkelsen..»

-Saksbehandler 5

Saksbehandler 2 fortalte at vurderingene i undersøkelsesrapporten blir helt lik vurderingene i vedtaket, men selve vurderingen er i vedtaket. Saksbehandler 8 utdyper at vurderingen om hva som er til barnets beste, blir mer spisset i vedtaket:

“det blir nok gjerne mer spissa i vedtaket..enn i rapport..mer kort og konkret og konsist”

-Saksbehandler 8

Saksbehandler 7 utdyper at de ulike hensynene i stor grad nedtegnes i vedtaket, og at vurderingene er en stor del av det. Samtidig er det vurderinger i både undersøkelsesrapport og vedtak: *«et vedtak da..som er en typisk plass enn veier hensyn.. vurderingene en stor del av vedtaket.. vi har vurderinger i begge dokumenter..»*

-Saksbehandler 7

Saksbehandler 8 gir eksempel på hvor hen gjør barnets beste vurdering i det skriftlige slik:

«barnets beste kommer inn i den vurderingsbiten..[...].alle punktene du kommer inn på er knyttet opp mot barnets beste...du skal jo begrunne på en måte konklusjonen på undersøkelsen..og hvorfor familien og barnet har behov for hjelpiltak eller ikke..det er jo det

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

som er hovedessensen i den biten..men alt kan knyttes opp mot..det er jo barnets beste..det er jo det som skal være i fokus når du vurderer..og tar den beslutningen liksom..det blir nok gjerne mer spissa i vedtaket..enn i rapport..mer kort og konkret og konsist..og det..i vedtaket går rett på barnets behov og tiltak..og det er nok gjerne mer spisset i vedtaket..dette er til Per sitt beste..enn i rapporten»

-Saksbehandler 8

Saksbehandler 5 foreslår endringer på å tydeliggjøre ytterligere hva som er en barnets beste vurdering i det skriftlige. Det er i stor grad styrt av tjenestens fokus på rutiner og systematikk:

«men så er vi kanskje ikke gode nok på å spesifisere at det er en barnets beste vurdering.... nå kommer jeg tilbake til undersøkelsesrapporten igjen da..vi gjør det der å beskrive..man beskriver barnet..og hvordan andre har oppfattet barnet..skole..barnehage..BUP..eller hvem det måtte være..og oppsummere barnets behov..og jeg tenker at egentlig..så er den beskrivelsen av barnets behov..også en vurdering av..barnets beste...det kan nok kanskje..tydeliggjøres mer..når vi da faktisk skriver hva barnet har behov for da..og kanskje..tydeliggjøre der..at det er en barnets beste vurdering det også...»

-Saksbehandler 5

Av funnene fremkommer det at det er ulikt fra barneverntjeneste til barneverntjeneste om hensynet barnets beste er et eget punkt i rapport og eller vedtak, og at noen saksbehandlere behandler vurderingen om hensynet til barnets beste som en del av den totale vurderingen av barnet.

Saksbehandler 7 fortalte at det preger praksis hvilke rutiner barneverntjenesten har og at saksbehandleren selv har erfaring med at det er store forskjeller på hvordan man gjør ulike oppgaver og løser ulike problemstillinger:

«barneverntjenestene sine rutiner og sånn preger praksis da..eh..og jeg har sett ganske stor forskjell da på hvordan de går frem i de ulike kommunene.»

- Saksbehandler 7

Samtlige av de 9 saksbehandlerne i denne studien forteller om rutiner fra egen tjeneste, som viser seg å være mangfoldige og ulike påvirket av organiseringen til den enkelte

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

barneverntjeneste saksbehandleren arbeider i. Noen av saksbehandlerne har tilgang til flere ressurser som fagkonsulenter og veiledere. Og forteller at de benytter seg av dette når de trenger veiledning på hvordan de skal nedtegne vurderingene. Andre som ikke har fagkonsulent eller veiledere i sin tjeneste, bruker kollega og teamledere som støtte.

Samtlige av saksbehandlerne har ukentlige drøftinger med teamleder. Saksbehandler 7 utdyper å ha saksgjennomganger ukentlig med teamleder:

«har jo ganske god dialog med teamleder og har saksgjennomganger en gang i uken..en prosess vi gjør i lag med lederne våre og da spesielt teamleder..i disse saksgjennomgangene..så det er ofte en arena der vi kan snakke om disse tingene da..og få en anledning til å fremme disse problemstillingen..og få innspill» -Saksbehandler 7

Saksbehandler 2 fortalte at i deres tjeneste kontakter de og eksterne for hjelp ved behov:

«hvis vi har behov for det..hvis vi faktisk..vet ikke hva som blir riktig..eller vi blir ikke enige eller sånn så kontakter vi jo eksterne når vi for eksempel sakkyndig er god på akkurat det området..uten å bestille en hel rapport.. så tar vi kanskje en times samtale hvor vi legger frem hva vi står ovenfor» -Saksbehandler 2

I motsetning til saksbehandler 1 som forteller at de har fokus på å ha ressursene for veiledning og hjelp innad i tjenesten:

«..prøver å hente inn minst mulig ekstern hjelp og veiledning» -Saksbehandler 1

4.3.3 Organisatoriske utfordringer

Samtlige av saksbehandlerne trekker frem tid og ressurser som en avgjørende faktor for hva som oppleves utfordrende når barnets beste vurderinger skal skrives.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

«jeg tenker at vi ofte må gjøre vurderinger kanskje på grunnlag av for dårlig kartlegging. Og ikke fordi at vi ikke er gode på kartlegging og ikke fordi at vi ikke skjønner kartlegging. Men at det handler mye om tid og ressurser da..»

-Saksbehandler 1

Saksbehandler 9 utdyper at man ikke får tid til å arbeide med nye retningslinjer og modeller før man må begynne på noe nytt igjen:

«for en del år siden så var jo COS veldig populært og nyttig..da skulle vi bruke det inn i alle sakene som vi hadde..også..har du hatt dette med tjenestestøtteprogrammet..eh..og den her med trekanten..også skulle vi gjøre alt av det også før det så hadde vi veldig mye fokus på GROW..at det blir..eh..ja..at det kanskje ikke blir så mye tid å skikkelig jobbe med å dokumentere noe..før du skal i gang med noe nytt»

-Saksbehandler 9

Saksbehandler 3 forklarer at man kan “bomme” på vurderingene man har gjort når man konkluderer med hjelpetiltak og setter i gang hjelpetiltak i familien. Da man kan erfare at det man vurderte i undersøkelsen ikke var så reelt som det opplevdes der og da. Det endrer seg hva som man tenker til barnets beste:

«Tidsramme..og begrenset med informasjon»

«barnets beste vurderinger er jo..utfordrende i seg selv..men jeg synes at da..særlig..i undersøkelser...fordi at vi har en tidsramme..og begrenset med informasjon»

-Saksbehandler 3

Saksbehandler 2 fortalte at det er lettere å gjøre gode vektinger og vurderinger når de faktisk har tid til å gjøre en grundig jobb:

«det kommer ofte ann på hvor godt man kjenner saken egentlig..ja..ehm..og hvor mye tid man har til å liksom gjøre en grundig jobb da..for det ser jeg jo i de undersøkelsene hvor jeg faktisk har hatt tid til å gjøre det godt og grundig underveis uten skippertak er det mye lettere å gjøre gode vekting og vurdering»

-Saksbehandler 2

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

De fleste saksbehandlerne trakk frem at nye føringene påvirker dem i stor grad og er utfordrende. Saksbehandler to forklarte at *«da er det vi selv som skal møte kravene og det er vanskelig i en hektisk hverdag»*

-Saksbehandler 2

Saksbehandler 1 utdyper hvordan nye reformer og nye lovreguleringer utfordrer deres arbeidshverdag:

«synes ikke det er helt sammenheng i alle de føringene som kommer da»

«det jeg opplever er at det er noen som sitter her og styrer..over hvordan det skal fungere, som gir oss føringene og lovverk..også står vi på en måte på gulvet og leser igjennom..for eksempel den nye barnevernsloven sett opp i mot barnevernsreformen og tenker..hva i alle dager er det som foregår her? Har dere tenkt over dette at på den ene siden nå.. så sier barnevernsreformen at nå skal barnevernet slutte med lavterskelarbeid nå skal vi jobbe kjernebarnevern.. Vi skal være der det er alvorlig omsorgssvikt, vold, overgrep..men samtidig så står det i den nye barnevernsloven at det skal settes inn.. tiltak så tidlig at omsorgssvikten ikke skal gi barna varige mén... Og da lurer jeg på hvordan vi skal få til å være så tidlig inne, hvis vi kun skal jobbe kjernebarnevern og ikke drive lavterskeltilbud og veiledning da.... jeg synes ikke det er helt sammenheng i alle de føringene som kommer da. Jeg tenker det er veldig gode tanker på hva hver sin side liksom...Også skjønner jeg ikke alltid hvordan vi skal få til å flette det inn i hverandre helt sånn praktisk da..»

-Saksbehandler 1

Saksbehandler 5 fortalte at det blir utfordrende å gjøre vurderingene, når det er blir mange rutiner på hvordan man skal gjøre det, som kommer og går:

«Mange blaff»

«mange blaff i barneverntjenesten..mye som kommer og går..»

-Saksbehandler 9

Videre forslår saksbehandler 5 å få en rutine i tjenesten på å melde opp undersøkelsen til konklusjon i en felles drøft.

«jeg ser jo at man kan ha ett sånn forbedringspotensiale å skrive ned de spørsmålene og tankene som man har..ehm..på å dokumentere de mer..men samtidig så..er jo liksom en

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

undersøkelse bare sånn..samle opp på en måte informasjon også eventuelt avklare..bekrefte eller avkrefte... men så tenkte jeg nå..det burde vi kanskje ha..ehe..kanskje....å..melde opp undersøkelsene for konklusjon da..til drøft..»

-Saksbehandler 5

Saksbehandler 5 utdyper:

«..utgangspunktet så har vi jo egentlig en sånn..tar opp det til drøft..enten i midtveisevalueringen eller helt på slutten av undersøkelsen..hvor det er spørsmål på eller konklusjon på undersøkelse..hva er vi enige om i tjenesten at det skal landes på da..() men så har det ikke alltid vært sånn at man gjør det heller..det er vel mer nå det siste året..at det er blitt mer rutine på..selvom vi..jeg tror kanskje ikke vi har egentlig enn sånn..skriftlig rutine på at vi skal det...men så tenkte jeg nå..det burde vi kanskje ha..ehe..kanskje..

Intervjuer: en skriftlig rutine på?

S5:ehm..å..melde opp undersøkelsene for konklusjon da..til drøft..ja..men så har vi også individuell veiledning innimellom

Intervjuer: mhm

S5: tror det er en gang i måneden..ehm..med leder..og da kan vi jo på en måte drøfte det der også..men da tenker jeg at..da går man jo glipp av flere sine synspunkter på hva er min og leder sin da..»

-Saksbehandler 5

Saksbehandler 3 ønsker konkrete tilbakemelding på hva som kreves av saksbehandlerne og at det er ønskelig å få øvd seg på å gjøre barnets beste vurderinger, uten å bruke reelle familier å øve seg på:

«også få noen konkrete tilbakemeldinger på..på..hva som kreves av oss da..for å bli bedre på det..[...].Skal vi..ha noen saker som er oppdiktet..som vi får øvd oss på?..altså..ett eller annet da.. Som gjør at..vi får trent oss litt på det..rett og slett..istedenfor å skulle..trene..på det..i reelle saker da..at man bruker barn og familier som forsøkskaniner på å bli bedre på ting..ehm..så..det savner jeg kanskje..at det hadde vært sånn..okei..helt konkret..når dere sier

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

vi skal bli bedre på barnets beste vurderinger..hvordan skal vi bli det?..hva skal vi gjøre for å få det til?»

-Saksbehandler 3

Avslutningsvis vil jeg vise til saksbehandler 7 som utdyper følgende:

«systematikk og vilkårlighet kommer som følge av gode rutiner og maler..tenker jeg..og redskaper...som vi som tjeneste har bestemt som gode»

-Saksbehandler 7

Oppsummering av funn ved (4.3) organisatoriske faktorer

4.3.1 Føringer og fokus i tjenesten

Hovedfunnene er at en økt bevissthet i barneverntjenestene og fokus på hva barnets beste innebærer. Det hjelper å øve seg og det hjelper at tjenestene har hatt et felles og målrettet fokus på å gjøre “barnets beste” vurderinger. Noen av saksbehandlerne fortalte at tjenestene har hatt økende fokus på myndiggjørende ledelse av saksbehandlerne og endret rutiner som har tidligere opplevdes førende for vurderingene som gjøres i undersøkelsesarbeidet.

4.3.2 Ulik praksis

Det fremkommer også av funnene at det er ulik praksis på hvor en eventuell barnets beste vurdering nedtegnes og om det nedtegnes som en “barnets beste” vurdering, eller om det ses på som en helhet av barneverntjenestens totale vurdering av barnet omsorgssituasjon. Saksbehandlerne har fortalt om ulik praksis vedrørende å søke ekstern hjelp og veiledning når de skal avgjøre ulike hensyn som oppleves utfordrende, eller om dem søker å løse utfordringer internt på kontoret.

4.3.3 Organisatoriske utfordringer

Samtlige av saksbehandlerne opplever det vanskelig med stadige endringer i lovreguleringer og reformer som påvirker deres praksis i stor grad og utfordrer hvordan man skal oppfylle mandatet barneverntjenestene har fått. Det foreslås endringer i rutiner slik at vurderingene på hva som er til “barnets beste” tydeliggjøres, og drøftes sammen før det nedtegnes i slutten av saksbehandler selv i rapport eller i vedtak.

5 Diskusjon

I dette kapittelet vil hovedfunnene fra intervjuene drøftes opp mot teori og tidligere forskning. Jeg vil også diskutere mine egne refleksjoner og tolkninger rundt funnene og vise til nye momenter som kom frem i forskningen. Diskusjonen vil presenteres systematisert etter personlige, faglige og organisatoriske faktorer. For å unngå forvirring, er det viktig å merke at funnene som vises til stammer fra denne studien og bør ikke forveksles med tidligere forskning eller teori.

5.1 Personlige faktorer

Når funnene fra denne studien ses på samlet viser funnene at faktorene personlige, faglige og organisatoriske faktorer henger sammen. Saksbehandlerne har fortalt om erfaringer som viser et dynamisk bilde av hvordan saksbehandleren blir påvirket av faktorene for hvordan de gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker. Hvordan saksbehandlere gjør barnets beste vurderinger er underlagt en kontekst påvirket av personlige, faglige og organisatoriske rammer. Dette påvirker igjen rammene for yrkesutøvelse, og saksbehandlerens personlige kompetanse avspeiler hvordan saksbehandlere forstår og i stor grad praktiserer barnets beste vurderinger.

Saksbehandlerne forteller at de er en del av et team med tilgjengelige kollegaer og teamledere. Samtidig er saksbehandleren der ute, i møte med barn og familiene, og står på en måte alene i det. Med alene mener jeg at saksbehandlerne er den som sitter med førstehåndskunnskapen i møte med familiene. Saksbehandlerne skal gjøre store deler av sine vurderinger på bakgrunn av menneskemøtene saksbehandleren selv har gjort. Forståelsen blir dannet på bakgrunn av inntrykk, opplevelser, erfaringer, kompetanse, verdier og skjønn i samtaler med foreldre og barna. Saksbehandleren er den som møter familiene og må gjøre vurderinger på bakgrunn av egen forståelse. Nordby et al. (2013, s. 231) viser til den profesjonsfaglige etiske ryggsekken hver enkelt har, og at den inneholder fagkunnskap, men også verdier, holdninger og praksiser.

Når det gjelder de faglige faktorene som påvirker vår personlig kompetanse viser funnene at saksbehandlerne er opptatt av hvordan deres skjønn og dømmekraft påvirker vurderingene deres, og at de i stor grad søker å bruke fagressurser å støtte seg til. Det er ulikt hva

saksbehandlerne bruker av maler og verktøy for å analysere og nedtegne vurderingene. Det bekrefter også tidligere forskning som Havnen og Skilbred (2017, s. 2) trekker frem. Man kan diskutere om en slik variasjon utfordrer målsetningen om å ha en likere barneverntjeneste (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 21), og hvordan man kan forebygge at ikke saksbehandleren selv opplever å bære for stor grad barneverntjenestens ansvar for å imøtekomme alle kravene og nye føringer. Som saksbehandler 2 fortalte: *«da er det vi selv som skal møte kravene og det er vanskelig i en hektisk hverdag»*.

Alle saksbehandlerne gir uttrykk for at de synes det er utfordrende å vekte ulike hensyn når barnets beste vurderinger skal nedtegnes i rapport og vedtak. Flere av saksbehandlerne fortalte at det krever mye av den enkelte. Som saksbehandler 1 sa *«[...]så blir det og en veldig selvransakende prosess.[...]»*. Som Vindegg og Stang (2016, s. 207) peker på kan relevante fakta være motsetningsfylte, komplekse og vanskelige å vurdere hvis de er motstridene. Selv om saksbehandlere er enige om hvilke overveielser som er relevante for situasjonen, kan man likevel være uenig om vektingen av dem, etterfulgt av at man kan komme til ulike beslutninger. Vindegg og Stang (2016, s. 208) peker på at ulike erfaringer former hva man vektlegger og hvordan fakta vurderes av den enkelte. Å arbeide i barnevernet innebærer å stille store krav til etiske vurderinger og god faglig dømmekraft. Videre trekker de frem at mangel på skjønn er også tema når kritikk rettes mot barnevernet (Vindegg & Stang, 2016, s. 206). Funnene i denne studien er at saksbehandlerne utøver skjønn i stor grad når de gjør barnets beste vurderinger.

Videre peker funnene på at samtlige av saksbehandlerne må gjøre vurderinger som i stor grad er preget av å være motstridende og vanskelige. Som saksbehandler 8 gir eksempel på: *«[...]så det å formulere det godt på en måte..sånn at du ikke på en måte legger ansvaret på barnet men..formulere det på en måte at det er barnevernets vurderinger likevel»*. Funnene viser et bilde på utfordringene når man skal nedtegne vurderingene med følsomhet for å ikke legge et for stort ansvar på barnets uttalelser, når vurderingsgrunnlaget i stor grad hviler seg på kilder fra barnet selv.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Noen av saksbehandlerne fortalte at det er utfordrende å synliggjøre de gode tankene. Som saksbehandler 1 uttalte: «..[...]. *Glemmer å synliggjøre de gode tankene våre.. Og da..altså er det ikke journalført så da finnes det ikke. Og da har det ikke skjedd.*». Hvordan synliggjøre den tause kunnskapen ytterligere, er noe man kan undre seg over. Arbeidskultur og tidsånd kan påvirke hvordan man legger føringer for beslutningstakingen og om man evner å synliggjøre arbeidet i en hektisk arbeidshverdag (Weele & Karlsen, 2021, s. 44-45). Barnevernfaglig arbeid er noe av det vanskeligste og mest krevende arbeidet man kan ha i helse og omsorgssektoren (Weele & Karlsen, 2021, s. 21). Man kan ofte møte en problematikk i familiene som gjerne er sammensatt og preget av konflikt og usikkerhet. Saksbehandlerne må arbeide i en travel arbeidsdag, tåle uvisshet og stå i vanskelige følelser fra redde og sinte foreldre og barn (Weele & Karlsen, s. 16).

Samtlige av saksbehandlerne ga uttrykk for at når de avveier ulike hensyn og hva man synes er viktig når man skal avveie ulike hensyn, er påvirket av at de nettopp har et stort rom for skjønn. Som saksbehandler 2 uttalte at bekymring for at vurderingene kan bli litt “hipp som happ”. Vurderingene kan bære preg av å være personavhengig av hvem saksbehandler man treffer. Det er og omdiskutert i Læret og Skivenes (2023, s. 42) at når det er stort rom for skjønnsutøvelse, fagprofesjonelles kompetanse og normative oppfatninger av en situasjon, kan forholdsvis like saker få ulike utfall og forskjellige vurderinger. Tidligere forskning viser at vilkårlighet forekommer i beslutningsprosesser i en barnevernssak, blant annet i Misund (2014, s. 75). Selv om det ikke er en ønsket situasjon er det flere eksempler i forskningslitteraturen som tyder på at det skjer (Misund, 2014, s. 75). Et mønster av funnene i denne studien er at samtlige av saksbehandlerne er bekymret for om vurderingene kan bli for personavhengige og er opptatt av hvordan deres forståelser påvirker deres dømmekraft i vurderingene som nedtegnes.

Man kan se ett mønster av funnene i denne studien ved at de personlige verdiene som saksbehandlerne ga uttrykk for var viktige for dem og engasjerer dem, og påvirker hvilke hensyn som vektlegges i stor grad. Samtlige av saksbehandlerne fortalte om hensynet medvirkning, barnets stemme og mildeste inngripen som viktige perspektiver de har med seg i vurderingsgrunnlaget når de skal gjøre barnets beste vurderinger. Saksbehandler 3 fortalte om

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

å være ekstra opptatt av hensynet medvirkning. Senere i intervjuet ga saksbehandleren eksempel på hvordan saksbehandleren avveier ulike hensyn, hen fortalte om å inkludere foreldrene også når det kommer til det skriftlige arbeidet når vurderingene skal skrives.

Det kan tolkes slik at de verdiene og det engasjementet man personlig har, farger våre interesser i vurderingene. Det støtter Nordby (2020) sine beskrivelser av hvordan våre preferanser og verdier påvirker de aktivitetene man mener er viktig. Man bør være bevisst på dette når man gjør vurderinger og skal avveie ulike hensyn (Nordby, 2020, referert i Rysst, 2020, s. 92). Samtidig kan det også være risiko for hvordan skjønnsutøvelsen baseres på individuelle vurderinger, som kan gi en viss usikkerhet i hvordan vurderingene blir gjort i barnevernet, hvis man ikke søker å være bevisst på dette. Et bidrag fra denne forskningen i en samfunnskontekst, er om personlig egnethet tillegges stor nok vekt i barnevernet.

Videre viser funnene at den profesjonsfaglige etiske rykksekken som Nordby et al. (2013, s. 231) viser til, kan bli betydelig tung å bære. Kojan og Christensen (2023, s. 33) forklarer at et sentralt trekk ved bakkebyråkratene er at de er satt til å realisere målsettinger som ofte er motsetningsfylte og vage, og at det i stor grad gjelder saksbehandlere som arbeider i barneverntjenesten. Når arbeidsoppgavene til saksbehandlerne i barneverntjenesten er preget av å være motsetningsfylte og vage, blir rommet for skjønnsutøvelse stort. Som Kojan og Christensen (2023, s.33) hevder, er saksbehandlerne i barneverntjenesten i en nøkkelposisjon da deres forståelser og handlinger er vesentlige for beslutningene i barnevernet.

Flere av saksbehandlerne omtalte barnets beste som en vurdering når det skal nedtegnes i det skriftlige, men og "barnets beste i undersøkelsen". Gjennom saksbehandlernes fortellinger viste funnene en samvariasjon mellom de valg og handlinger saksbehandlerne gjør i undersøkelsen, og den endelige vurderingen om hva som er til barnets beste når det skal nedtegnes i undersøkelsesrapport og vedtak. Dette ved å bruke hensynet barnets beste ikke bare som en vurderingsform som nedtegnes i undersøkelsesrapport eller i vedtak, men til å bli en mer innarbeidet prosess som gjenspeiler seg i valg og handlinger fra da saksbehandlerne planlegger og gjennomfører undersøkelsen. Man kan undre seg over om man vil få en mer konkret og bedre forståelse av hva som er til det beste for det enkelte barnet, når man fra starten av i første kontakt med familien gjør valg som er til barnets beste. Vil det kunne bidra

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

til at man kan komme til en nærmere og reel forståelse av hva som vurderes å være til det beste for det enkelte barnet?

Bunkholdt og Kvaran (2021) poengterer at det er den samlede vurderingen av barnets beste av det enkelte barnet, som kan gi et bilde av hva som vil være det beste for det konkrete barnet (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 62). I funnene benevner alle saksbehandlerne at de starter med å gjøre barnets beste vurderinger allerede når de leser bekymringsmeldingen. Det gir et bilde av at å vekte ulike hensyn for å komme frem til en samlet vurdering på hva som vil være det beste for det enkelte barnet, er en gjennomgående prosess som saksbehandlerne gjør i hele undersøkelsesfasen for å kunne skrive en endelig vurdering, som praktiseres i stor grad i slutten av undersøkelsen.

Ut fra funnene i denne studien undrer jeg meg over om det er behov for å praktisere et tydeligere skille på hva som vurderes å være til barnets beste og barneverntjenestens totale vurdering av barnets omsorgssituasjon og behov. Dette når barnets beste som begrep er normativt og allerede vanskelig å definere. Funnene i studien viser at saksbehandlerne praktiserer forskjellig, om de skriver en barnets beste vurdering eller bare inkluderer hensynet i den totale vurderingen.

5.2 Faglige faktorer

De fleste saksbehandlerne i denne studien opplever hensynet barnets beste som omfattende da det er mange hensyn og prinsipper man skal følge og ta stilling til. Som Bunkholdt og Kvaran (2021, s. 52) peker på er barnets beste et relativt begrep, som kan gjøre det utfordrende å anvende hensynet da det kan praktiseres og forstås forskjellig innenfor ulike samfunn og kulturer (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 52). Manglende begrepsforståelse er noe samtlige av saksbehandlerne problematiserte da hensynet oppleves som vanskelig å definere.

Funnene i denne studien er at saksbehandlerne fra 2 av barneverntjenestene har prioritert å ha fokus på barnets beste vurderinger, ved å utvikle mal for hva som bør med i en barnets beste vurdering. Den ene barneverntjenesten har videreutviklet det ytterligere ved å ha et målrettet fokus på å skape en felles forståelse og praksis innad i tjenesten. Funne viser et mønster av

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

saksbehandlerne fra den tjenesten bruker samme maler og opplever det enklere å nedtegne vurderingene nå enn det var tidligere.

Andre saksbehandlere i denne studien fra andre barneverntjenester virker til å i større grad være overlatt til eget initiativ og kreativitet. De benytter seg av de arbeidsressursene som er tilgjengelige, og det er et mangfold av ulike fagressurser og verktøy. Dette er metodiske valg som har stor betydning for både prosessen og resultatet av beslutningsarbeidet. Funnene underbygger det Kojan og Christensen (2023, s. 31) poengterer, at det varierer mellom barneverntjenester når det gjelder på hvilken måte saksbehandling og beslutningsprosesser er strukturert og felles.

De ulike fagressursene og måten saksbehandlerne i denne studien bruker verktøyene som eksempelvis trekanten, BFK, trapp for å illustrere argumentasjonsoppbygging for vurderingene og punktliste for hvilke hensyn som bør vektes i en barnets beste vurdering, kan være nyttige bidrag til etterlengtet kunnskap om hvordan saksbehandlere praktiserer hensynet barnets beste i undersøkelsessaker. Funnene i denne studien kan bidra til å gi mer innsyn i de ulike måtene saksbehandlerne bruker ulike fagressurser, verktøy og modeller som hjelpemidler på. Både hvordan de ivaretar hensynet barnets beste i undersøkelsen, og når de skal avveie ulike hensyn og nedtegne vurderingene i saksdokumentene.

De saksbehandlerne som arbeider i mindre barneverntjenester fortalte om fagressurser i stor grad brukes utfra saksbehandlerens eget initiativ og engasjement. De saksbehandlerne som arbeider i en større barneverntjenestene fortalte å bruke de samme verktøyene som den barneverntjenesten har hatt fokus på å øve seg på og praktisere.

Som saksbehandler 7 fortalte om å ha god erfaring på å starte å skrive vurderingen med hva de ulike partene mener. Hvis det er en konflikt, kan man der begynne å vekte og begrunne hvorfor man vurderer tiltak og eventuelt hvilket. For å så begrunne hvordan barneverntjenesten velger å se på situasjonen. «[...].Vi skal vurdere hvorfor vi gjør noe og forklare hvilke hensyn som er veiet opp..og kommet til en beslutning.».

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Saksbehandler 8 forklarte å begynne å skrive vurderingen slik: *«har vi avkreftet eller bekreftet bekymringen..[..]. barnets sin fungering og sine behov..[.] så går jeg gjerne videre på foreldrene..og hvordan de..da..klarer å ivareta og beskytte barnet..i forhold til behov..[.] ».*

Saksbehandler 4 utdyper: *«.[..].knytte det litt sånn..det vi har av opplysninger i saken opp i mot de vurderingene vi gjør da..og at vi sånn sett..klarer å vise..at det blir substans da..i.i. de vurderingene som vi gjør så vi kan stå inne for det på et vis..[...].klare å systematisere og trekke ut..hva er essensen..[...]* ».

Dette er noen eksempler fra funn på hvordan saksbehandlerne erfarer å avveie ulike hensyn når vurderingen skal nedtegnes. Jeg har valgt å trekke frem dette da det handler om erfaringer på hvordan saksbehandleren nedtegner vurderingene og hvordan barnets beste vurdering resoneres fra saksbehandlerens sitt ståsted. Samtidig er det viktig å påpeke at det er saksbehandlerne som skriver vurderingene, også godkjennes det av leder før saksdokumentene ferdigstilles.

Saksbehandler 9 fortalte om å bruke sammenbindingsord når saksbehandleren skal skrive vurderinger *«å skrive komma fordi så tvinger jeg meg til å si noe om det og forklare litt hva..ehm..at jeg må sette ord på det...det er en liten sånn hjelpegreie jeg har tatt med meg for min egen del».* Rød (2014) viser til tidligere forskning (Rød & Heggedalsvik, 2014, referert i Rød, 2014, s. 23) at barnevernsarbeiderne nesten ikke bruker begreper som fordi, derfor, på dette grunnlag og lignende. Det mangler ofte begreper som kobler sammen argumenter og beslutninger i barnevernets faglige argumentasjon og beslutningene (Rød, 2014, s. 27). Barnevernsarbeideren fra studien til Rød og Heggedalsvik var selv overasket over at de ikke brukte sammenbindingsordene og hadde ingen forklaring på dette (Rød, 2014, s. 26).

Funnene fra denne studien forteller en saksbehandler om å bruke sammenbindingsord som en *«hjelpegreie»* når hen avveier ulike hensyn i vurderingsgrunnlaget. Det kan være flere av saksbehandlerne i denne studien som praktiserer dette, selv om funnene fra denne studien ikke har fanget opp dette. Det kan handle om at intervjuet var semistrukturert og at ikke alle saksbehandleren har fått helt like oppfølgingsspørsmål ut fra det de har fortalt.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Funnene viser at saksbehandlerne bruker anerkjente verktøy på ulike måter i undersøkelsesfasen og videre inn i det skriftlige arbeidet. I Hennem (2023, s. 57) vises det til at fagutøvelsen i barnevernet skal basere seg på mest mulig tilgjengelig vitenskapelig kunnskap. Sammen med kritiske og etiske vurderinger, utøverens erfaringer, brukerens preferanser og med kontekstuelle hensyn. Med mål om å understreke nødvendigheten av en forsknings og kunnskapsbasert praksis, for å forsikre at arbeidet som gjøres i barneverntjenestene ikke styres av tilfeldighet. Det er ønske om at en heller baserer seg på ansvarlighet og rasjonalitet (Hennem, 2023, s. 57).

I denne studien viser funnene at det varierer hvordan saksbehandlerne bruker begrepet barnets beste. Noen av saksbehandlerne omtaler en vurdering på hva som er til barnets beste som en spisset barnets beste vurdering. Mens andre saksbehandlerne i denne studien behandler barnets beste som en del av den helhetlige vurderingen barneverntjenesten har om barnets omsorgsbehov.

Mønstrene i funnene er at vurderingene på hva som er til barnets beste i stor grad vektet mot slutten av undersøkelsen når det skal nedtegnes i undersøkelsesrapport og vedtak, og at det har fremkommet ønske om å ha en praksis om å melde opp undersøkelsene til konklusjon i en felles drøft i teamet saksbehandleren arbeider i. Det kan være et relevant bidrag videre i en samfunnskontekst om det er en praksis barneverntjenestene bør vurdere å se nærmere på om det kan styrke beslutningstakingen i barneverntjenestene.

En barneverntjeneste i denne studien skilte seg ut ved at de har begynt med å en egen «drøftingspraksis» i teamet. Drøftinger som saksbehandlerne gjør kan oppleves krevende, da man kan bruke lang tid på opplysninger som nødvendigvis ikke er like relevante for saken. Eller at man bruker lang tid på drøftinger hvor man kan sitte igjen med en opplevelse å være mer forvirret. En risiko er at drøftingene kan i for stor grad bære preg av saksbehandlerens egne meninger basert på de opplysningene saksbehandleren selv velger å trekke frem i når det drøftes. Man kan stille seg spørsmål om hvordan drøftingspraksis påvirker kvaliteten av det som drøftes. Jeg synes det var særlig interessant de erfaringene saksbehandler 9 fortalte om vedrørende dette. Deres team i barneverntjenesten har begynt med en drøftingspraksis for å

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

kunne bryte ned vurderingene, slik at det kan bli enklere for saksbehandleren i ettertid å nedtegne vurderingene.

Drøftingspraksisen baseres seg på at hele teamet får muligheten til å drøfte uten for stor involvering av den saksbehandleren som gjennomfører undersøkelsen. Jeg vil argumentere for at det kan være en særlig positiv praksis, da man kan oppleve i for stor grad at drøftingene er basert ut fra en selv. Ved å praktisere en slik drøftingspraksis, kan det gi drøftingene mer legitimitet, men og gi en trygghet i at de drøftingene som er gjennomført, er gjort i et team med en metode som gjør at saksbehandlerens egne skjønn og dømmekraft ikke i like stor grad har vært ledende for vurderingen som nedtegnes til slutt. Bidragene fra denne studien løfter frem spørsmål om å en drøftingspraksis i teamet kan bidra til å øke barnas rettsikkerhet i barneverntjenestens beslutningsprosess og bidra til å redusere preg av vilkårlighet av saksbehandlerens vurderinger i sakene. I Weele og Karlsen (2021, s. 45) gir de eksempel på at hvis man har en arbeidskultur hvor man har en sterk felles faglig forståelse og lignende strukturelle forhold, utfordrer og vanskeliggjør kritisk analyse.

Funnene viser at alle saksbehandlerne i denne studien gjør vurderinger på hva som er til barnets beste. Videre viser funnene også at det er ulikt hvordan vurderingene av hva som er til barnets beste dokumenteres, og dermed kan man undre seg over i hvor stor grad det synliggjøres i saksdokumentene. Det bekreftes og i Heggedalsvik et al (2023, s. 102) at flere rapporter og studier viser at det er utfordrende for saksbehandlerne å tydeliggjøre sammenhengen i arbeidet med undersøkelser og beslutninger. Samtidig har senere forskning pekt på at kvaliteten på barneverntjenestens undersøkelsesarbeid er styrket på sentrale områder. Tidligere forskning bekrefter at det varierer betraktelig hvor konkret barnets situasjon blir beskrevet i barnevernssaker, og at det er sjeldent å finne avveininger eller begrunnelser for omfanget av den enkelte undersøkelse i saksdokumentene (Vis et al. 2017, s. 35-43). Flere av saksbehandlerne i denne studien fortalte om å vise til en rød tråd i saksdokumentene. Dette når man velger å ta avstand fra hensyn og når man har gjort vurderinger underveis i undersøkelsen.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Prinsippet om barnets beste er som Læret og Skivenes (2023, s. 41) påpeker løst formulert. Det er gitt få anvisninger på hvordan man skal vurdere barnets beste i barnevernssaker. En av utfordringene ved at hensynet barnets beste er et relativt begrep, er at det i stor grad er opp til den som skal fatte beslutningenes skjønn og dømmekraft, som er avgjørende for hvordan man avveier ulike hensyn og vurdering om hva som er til barnets beste. Man kan stille seg spørsmål om det gir en økt risiko for barnas rettsikkerhet. Læret og Skivenes (2023, s. 41) peker på at saksbehandlerne i barneverntjenesten i stor grad har fått fullmakt til å utøve skjønn, i motsetning til andre land som Finland, Australia og England. I disse landene har ikke beslutningstakeren like store fullmakter til å utøve skjønn. Derimot er disse landene gitt tydelige instruksjoner på hvilke forhold beslutningstakerne skal vurdere (Læret & Skivenes, 2023, s. 41).

Føringene i Norge er at barnets beste er grunnleggende når det gjelder beslutninger og tiltak i barnevernet, og med en konkretisering om at barnets mening er en viktig del av vurderingen (Læret & Skivenes, 2023, s. 41). Funnene fra denne forskningen viser at barneverntjenestene saksbehandlerne jobber i, har hatt mer fokus de siste årene på hva hensynet til barnets beste innebærer og hvordan det skal praktiseres. Selv om saksbehandlerne har praktisert prinsippet om barnets beste i flere år, kan man i funnene se at det har blitt en utvidet forståelse i barneverntjenestene og ved saksbehandlernes praktisering av begrepet nå, enn det var for et par år siden. Funnene viser at barneverntjenestene har hatt et økt faglig fokus på barnets beste knyttet til hvordan hensynet skal forstås og anvendes, og at det har hatt en positiv effekt for saksbehandlerne i den tjenesten dette har vært målrettet arbeidet med over tid.

5.3 Organisatoriske faktorer

Saksbehandlere i barneverntjenesten har en travel arbeidshverdag og man kan føle at tiden ikke alltid strekker til. Flere av saksbehandlerne i denne studien fortalte om bekymring for å ha nok tid, tid til å gjøre gode vurderinger. Flere av saksbehandlerne opplever at stramme tidsrammer setter begrensninger på hvilke muligheter de har for å gjøre en god kartlegging av barnets behov i undersøkelsen. Stramme tidsrammer gir konsekvenser av vurderingene som gjøre, som saksbehandler 1 utdyper: *«jeg tenker at vi ofte må gjøre vurderinger kanskje på*

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

grunnlag av for dårlig kartlegging. Og ikke fordi at vi ikke er gode på kartlegging og ikke fordi at vi ikke skjønner kartlegging. Men at det handler mye om tid og ressurser da..».

Weele og Karlsen (2021, s. 20) poengterer at de har erfaringer fra barnevernssaker hvor man har trukket for raske konklusjoner som gir uheldige konsekvenser for barna og familiene. Perspektivet tid var en utfordring samtlige av saksbehandlerne i denne studien kjenner på som en stor utfordring, når de skal skrive barnets beste vurderinger. Videre kan man tenke at dette henger også sammen med alle nye krav og føringer som kommer. Det krever at den enkelte saksbehandler får mulighet til å øve seg, bli trygg på å mestre de kravene som forventes av saksbehandlerens vurdering og analyse arbeid i undersøkelsen.

Som saksbehandler 2 sa: «[...]i de undersøkelsene hvor jeg faktisk har hatt tid til å gjøre det godt og grundig underveis uten skippertak er det mye lettere å gjøre gode vekting og vurdering».

Som tidligere påpekt har barneverntjenesten vært under store endringer. Når det gjelder nye føringer, lovverk og praktisering. Samtidig vil jeg og trekke frem at i barneverntjenestene i Norge får vi stadig nye «systemer» og måter man må arbeide annerledes på. Noen av saksbehandlerne fortalte at de opplever lite sammenheng i føringene som kommer, og at de er motstridende og dermed vanskelig å forstå hvordan man skal overføre det i det praktiske arbeidet. Saksbehandler 1 utdyper slik: «Vi skal være der det er alvorlig omsorgssvikt, vold, overgrep..men samtidig så står det i den nye barnevernsloven at det skal settes inn.. tiltak så tidlig at omsorgsvikten ikke skal gi barna varige mén... Og da lurere jeg på hvordan vi skal få til å være så tidlig inne, hvis vi kun skal jobbe kjernebarnevern og ikke drive lavterskeltilbud og veiledning da..»

Saksbehandlerne forteller at det ofte kommer nye føringer som lovreguleringer og reformer og at det påvirke praksisen i stor grad. Dette kan bidra til økt frustrasjon da man som saksbehandler må finne ut av hvordan de skal gjøre sine arbeidsoppgaver på nytt, for hver gang, fordi det har kommet ny eller overordnet struktur og rutiner. Det kan oppleves som en «tidstyv» som man kan føle frustrasjon over, særlig ved å arbeide i et felt som de siste årene

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

har vært under store lovmessige endringer og nye føringer som i stor grad påvirker praksis. Samtlige saksbehandlere i denne studien trakk frem at kompetanseløft og økt fokus på systematikk er viktig og bra, men at det faller igjennom når man ikke får tid til å innarbeide de nye kravene og systematikken i det. Som saksbehandler 3 trakk frem, at det ikke blir riktig å øve seg på familiene, men at de må ha fokus innad i tjenesten på å bli bedre til å praktisere dette. Weele og Karlsen (2021, s. 44) påpeker at arbeidskultur i en barneverntjeneste legger føringer for arbeidet som gjøres.

Weele og Karlsen (2021, s. 45) trekker frem tidsånd og faglige trender i tiden vi lever i, er styrende for våre meninger om hva som er god faglighet. Funnene i denne studien viser at det har en stor verdi at barneverntjenesten har hatt målrettet fokus på hvordan hensynet barnets beste skal forstås og praktiseres innad i tjenesten.

Som nevnt innledningsvis viser funnene i denne studien at de personlige, faglige og organisatoriske faktorene henger sammen. Betydningen av systemforhold i barnevernets beslutningskontekst, som prioriteringer og beslutninger på nasjonalt nivå har en betydning for beslutninger som gjøres i barnevernet (Kojan & Christensen, 2023, s. 32).

Systemkompleksitet er et teoretisk perspektiv som er relevant for funnene i denne studien. Med systemkompleksitet innebærer organisasjonene som saksbehandleren arbeider innenfor med ulike systemer som rammer og har innflytelse på det daglige arbeidet som utføres i barneverntjenesten (Kojan & Christensen, 2023, s. 31).

Den norske modellen for undersøkelser i barnevernet har et større fokus på å imøtekomme familien og barnets behov for hjelpetiltak generelt, og et mindre fokus på predikasjon av risiko for omsorgssvikt (Samsonsen & Willumsen, 2014, s. 108). Samsonsen og Willumsen (2014, s. 109) peker på hvordan problemforståelsen har betydning for beslutninger i barneverntjenesten. De viser til at den engelske modellen for undersøkelser i barnevernet i stor grad bygget på en risiko- og kriseforståelse. Den norske modellen vektlegger bruk av skjønn for å tilby tilpassede løsninger for å hjelpe familien. Videre peker Samsonsen og Willumsen (2014) på at ulik problemforståelse kan føre til beslutninger om ulike tiltak, og at

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

det kan være nyttig å reflektere over hvordan problemforståelse kan bevisstgjøre og belyse barnevernets valg av undersøkelsesmodell.

I denne studien har et par av barneverntjenestene saksbehandlerne arbeider i, justert praksisen ved å gå vekk fra at meldingssteamet konkluderer hva som skal undersøkes og hvordan, til å gi det aktuelle undersøkelsessteamet og saksbehandleren oppgaven selv ved å utarbeide en problemstilling og utgangspunkt for hva som skal undersøkes i den konkrete saken. Noen av saksbehandlerne fortalte at de opplever det førende når de mottar instruks på hva som skal undersøkes i en barnevernssak før saksbehandleren selv har opprettet kontakt med familien. De saksbehandlerne som fortalte at det er saksbehandleren selv i samarbeid med sitt team som utvikler problemstillingen for hva som skal undersøkes, har ført til at de opplever seg mindre styrt og kan gjøre egne vurderinger i kontakt med familien.

Andre saksbehandlere i denne studien synes det er greit å få instruks i forkant når undersøkelsen tildeles den enkelte før man har startet opp undersøkelsen. Noen av saksbehandlerne fortalte at tjenesten har økt fokus på myndiggjørende ledelse og at det har vært en positiv faktor for hvordan ulike hensyn avveies. Rysst (2020, s. 91) løfter opp at skjønn og dømmekraften til saksbehandlere i barneverntjenesten, også blir påvirket av de kollegaene man til enhver til samarbeider med. Erfaringsbasert kunnskap spiller en viktig rolle i egen barneverntjeneste for hvordan sakene blir behandlet og besluttet.

6. Avsluttende betraktninger

Målet med forskningen var å løfte frem saksbehandleres viktige kunnskap og erfaringer på hvordan de gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker, i barneverntjenesten.

Jeg har utforsket problemstillingen: «*Hvordan erfarer saksbehandlere i barneverntjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?*» Med tilhørende forsknings spørsmål: Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres og hvilke utfordringer er det når vurderingene skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak.

I denne studien har saksbehandlerne fortalt rikelig om erfaringer de har på å gjøre barnets beste vurderinger, og jeg anser dette som en av styrkene ved denne forskningen, at det er et rikt empirigrunnlag. Jeg synes også tematisk analyse med utgangspunkt i SDI-modellen la et godt grunnlag for systematikk og kvalitetssikring i analysen. Samtidig er det begrensninger i studien da forskningsresultatene ikke er generaliserbare, som er en vanlig begrensning ved kvalitative studier. Samtidig kan man argumentere for at tolkningene basert på enkelt studie kan være relevant i en større sammenheng (Thagaard, 2018, s. 194).

Saksbehandlerne har fortalt om erfaringer som samstemmer i det Læret og Skivenes (2023, s. 41) peker på, at prinsippet om barnets beste er løst formulert og det er gitt få anvisninger om hvordan man skal vurdere barnets beste. Det var tydelig at saksbehandlerne i studien synes det er utfordrende å skrive vurderinger på hva som er til barnets beste, og at det ønskes konkretisering på hva som forventes at en barnets beste vurdering bør inneholde. Samtlige av saksbehandlerne har tatt opp skjønn og personlig egnethet som tema, for hvordan de vurderer, som også bekreftes i Læret og Skivenes (2023) er en avgjørende faktor for beslutningstakingen i barnevernet.

Å vekte ulike hensyn for å komme frem til en samlet vurdering på hva som vil være det beste for det enkelte barnet, er en gjennomgående prosess som saksbehandlerne gjør i hele undersøkelsesfasen, og nedtegnes i stor grad i slutten av undersøkelsen. Noen saksbehandlere i denne studien behandler barnets beste som en del av den helhetlige vurderingen av barnets omsorgsbehov, mens andre saksbehandlere fra denne studien praktiserer et tydeligere skille.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Det har også kommet forslag om endringer, eksempelvis forslag om å melde opp undersøkelsene til konklusjon, som i en drøft.

Det har også kommet frem ønske om å praktisere et tydeligere skille på hva som er en barnets beste vurdering. Dette kan være relevante bidrag i en samfunnskontekst, om det er en praksis barneverntjenestene bør se nærmere på for å redusere vilkårlighet for beslutningstakingen i barneverntjenestene.

Personlig egnethet har også vært et gjentakende tema når saksbehandlerne reflekterer over hvordan de gjør barnets beste vurderinger og forteller om å være kritisk til eget arbeid og åpne for at skjønn er relativt. Tid og organisering var og en utfordring som viser å ha en avgjørende faktor hvor hvordan saksbehandlerne gjør barnets beste vurderinger. Saksbehandlerne i denne studien gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker, og det er ulikt hvordan det fremkommer i saksdokumentene. Som tidligere nevnt viser funnene i denne studien at de personlige, faglige og organisatoriske faktorene henger sammen og at det har blitt en utvidet forståelse og praktisering av begrepet barnets beste nå, enn det var for et par år siden.

Jeg vil avslutte forskningen med å vise til noen nye momenter som fremkom i denne studien som hadde vært interessant å forske videre på, og som kan være nyttig samfunnsbidrag til videre forskning på fagfeltet i barnevernet. De saksbehandlerne som har fortalt at tjenesten har utviklet en mal på hvordan de kan strukturere barnets beste vurderinger når det skal nedtegnes, samt hvilke avveininger som bør være med, erfarer å bruke malene og opplever det som enklere å gjøre barnets beste vurderinger.

Det bør undersøkes om det er behov for å utarbeide en felles mal for alle barneverntjenestene i Norge? Slik at flere kan benytte seg av denne kunnskapen, som saksbehandlerne i denne studien forteller er til stor hjelp når de skal skrive barnets beste vurderinger. Jeg vil peke på at bidraget fra denne forskningen også bekrefter behovet som NOU 2017:12 viser til, at det er behov for å innarbeide prinsippet om barnets beste ytterligere (NOU 2017:12. S. 17). Ved å ha en felles mal kan det bidra til å få en likere barneverntjeneste, men også styrke barnas rettsikkerhet i beslutningstakingen i barnevernet.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Det ville også vært interessant å undersøke om faglige kilder trekkes inn som støtte i vurderingene for beslutningene som gjøres i barneverntjenesten, og eventuelt hvorfor ikke. Funnene fra denne studien viser at teori blir i liten grad nevnt som støtte når barnets beste vurderinger gjøres.

Ikke alle barneverntjenester har eget fagteam i tjenesten, noe av funnene i denne studien er å ha et eget fagteam i barneverntjenestene, har en betydning for vurderingene som gjøres. Kan eget fagteam i barneverntjenesten bidra til mindre emosjonell slitasje hos saksbehandlere, og forebygge at ikke saksbehandleren opplever å selv måtte bære for stor grad barneverntjenestens ansvar for å imøtekomme nye krav og føringer?

Et annet moment som har kommet frem i forskningen er om personlig egnethet bør vektlegges tyngre i barnevernstjenesten. Hvordan tas dette ansvaret i en så viktig jobb som barnevernstjenesten?

Det hadde også vært interessant å få mer kunnskap om hvilke erfaringer barneverntjenester eventuelt har på bruk av drøftingspraksiser. Observasjonsstudier kan være en egnet metode for å få mer kunnskap om hvordan vurderingene gjøres og beslutningstaking i barneverntjenesten.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Referanseliste

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2017). *Ny barnevernsmonitor gir oversikt over tilstanden i de lokale barneverntjenestene*. Hentet 14.mai 2023 fra <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/ny-barnevernsmonitor-gir-oversikt-over-tilstanden-i-de-lokale-barnevernstjenestene?publisherId=89435&releaseId=16355786>
- Barne- og familiedepartementet. (2020a). *Høringsnotat – kompetanse i barnevernet*. <https://www.regjeringen.no/contentassets/702b63a92c5243eea4cd68c95b3d0b5a/horingsnotat-om-kompetanse-i-barnevernet1.pdf>
- Barne- og familiedepartementet. (2020b). *Informasjonsskriv om behandling av barnevernssaker – nye avgjørelser fra Høyesterett*. <https://www.regjeringen.no/contentassets/f29d37d4e9e04d8891693415c19e411c/informasjonsskriv-om-barnevernssaker---nye-retningslinjer-fra-hoyesteretts-om-saksbehandling.pdf>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2021, 4. mai). *Saksbehandling- bistand til kontaktperson/ barneverntjeneste*. Bufdir. <https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/hasteflytting/#heading-contentlink-7744>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2023). «*Fagstøtte, barnevern og oppvekst - Om den nye barnevernsloven*». Bufdir. Hentet 8. mai. 2023 fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/ny-barnevernslov/>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å.). *Om barneverntjenestene*. Bufdir. Hentet 4. september 2023 fra <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/barnevern/om-barnevernstjenestene>
- Barnevernloven. (2023). Lov om barnevern. (LOV-2021-06-18-97). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97/KAPITTEL_1#KAPITTEL_1
- Berg, L.T. & Åmodt, H. (2020). *Broen over-godt nok forankret på begge sider?: En empirisk innholdsanalyse av overgangsplaner mellom barnehage, skole og SFO i et forebyggende perspektiv* [Masteroppgave, Høgskolen i Østfold]. Brage. <https://hiob.brage.unit.no/hiofxmlui/bitstream/handle/11250/2682387/Line%20Thorgriksen%20Berg%20og%20Hege%20C3%85modt.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

- Braun, V. & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*, *Qualitative Research in Psychology*, 3(2). 77-101.
<https://www.researchgate.net/publication/283600359>
- Bunkholdt, V & Kvaran, I. (2021). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. (2. utg.). Gyldendal Norsk forlag AS.
- Christiansen, Ø., Havnen, K.J.S, Iversen, A.C., Fylkesnes, M.K, Lauritzen, C., Nygård, R.H., Jarlby, F. & Vis, S.A. (2019). *Barnevernets undersøkelsesarbeid- Når barnevernet undersøker, Delrapport 4*. RKBU Nord.
<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/20017/article.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Christiansen, Ø. & Kojan, B.H. (2023). *Beslutningslandskapet i barnevernet*. I Ø. Christiansen & B.H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet*. (2.utg., s. 15-16). Universitetsforlaget.
- Dalen, M. (2004). *Intervju som forskningsmetode: en kvalitativ tilnærming*. Universitetsforlaget.
- FNs barnekomité. Generell kommentar nr. 14. (2013). *Om barnets rett til at hans eller hennes beste skal være et grunnleggende hensyn*. CRC/C/GC/14.
https://www.regjeringen.no/contentassets/1376fac2fe2a427389f9f94b52acdefc/crc_c_gc_14_eng_nor.pdf
- Gamst, K.T. (2015). *Profesjonelle barnesamtaler Å ta barn på alvor*. (3. utg.). Universitetsforlaget.
- Grimen, H. & Molander, A. (2008). Profesjon og skjønn. I. A. Molander og L. I. Terum. (Red.), *Profesjonsstudier* (s. 179-196). Universitetsforlaget.
- Halvorsen, G. S. (2006). *Fortellingen som metode- Et essay om én forskningsmetode, men óg om metodens plass i forskningen*. Høgskolen i Finnmark.
- Havnen, K.J.S. & Skilbred, D. (2017). *Barnevernets arbeid med meldinger og undersøkelser- Analyse, vurderinger og beslutninger*.
https://kommunaltbarnevern.no/filer/dokumentarkiv/26102021_pedagogisk_dokument-rev._2017.pdf

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

- Heggedalsvik, I. K. Rød, P.A. & Christiansen, Ø. (2023). Beslutninger i undersøkelsesarbeidet. I Ø. Christiansen & B.H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (2.utg., s. 90-109). Universitetsforlaget.
- Hennum, N. (2023). Kunnskapens makt i beslutninger. I Ø. Christiansen & B.H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (2. utg., s. 56-72). Universitetsforlaget.
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Kirkebøen, G. (2013). Kan vi stole på fagfolks skjønn? I A. Molander & J. C. Smeby (Red.), *Profesjonsstudier II* (s. 27-43). Universitetsforlaget.
- Kojan, B. H. & Christiansen, Ø. (2023). Å fatte beslutninger i barnevernet. I Ø. Christiansen & B. H. Kojan. (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (2.utg., s. 19-37). Universitetsforlaget.
- KS. (2018, 19. november). *Organisering internt i barneverntjenesten og på NAV-kontoret*. KS. <https://www.ks.no/fagomrader/barn-og-unge/barnevern/oppfolging-av-unge-med-barnevernserfaring/organisering-og-oppgavefordeling/organisering-internt-i-barneverntjenesten-og-pa-nav-kontoret/>
- Kvale, S. (1996). *Interviews- An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. Sage Publications.
- Kvello, Ø. (2015). *Barn i risiko Skadelige omsorgssituasjoner*. (2. utg.). Gyldendal Norsk Forlag.
- Læret, O-K. & Skivenes, M. (2023). Kvalitet og legitimitet i barnevernets beslutninger. I Ø. Christiansen & B.H. Kojan (Red.). *Beslutninger i barnevernet*. (2.utg., s. 38-55). Universitetsforlaget.
- Meld. St. 151 L (2017-2018). *Lovvedtak 32*. Stortinget. <https://lovdata.no/static/LOVVED/lovved-201718-032.pdf>
- Misund, B.I. (2014). Beslutningsteoretiske perspektiver på beslutningsprosesser i barneverntjenesten. I I. T. Ellingsen & R. S Østerhaug (Red.), *Barnevernets brennpunkt – beslutningsgrunnlag og beslutninger* (s. 57-77). Universitetsforlaget.
- Nordby, H., Bennin, C. & Buer, B. A. (2013). *Etikk i barnevern*. Gyldendal Norsk forlag AS.
- Nordby, H. (2020). Verdier og kommunikasjon i konfliktsituasjoner. I H. Nordby & A.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Halsa (Red.), *Verdier i barnevern* (s. 67-87). Cappelen Damm AS.

Nordby, H. & Halså, A. (2020). Introduksjon. I H. Nordby & A. Halså (Red.), *Verdier i barnevern* (s. 9-23). Cappelen Damm AS.

NOU 2017: 12. (2017). *Svik og svik: Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt*. Barne- og likestillingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/a44ef6e251cd443396588483e97402ab/no/pdfs/nou201720170012000dddpdfs.pdf>

Prop. 106 L (2012-2013). *Endringer i barnevernloven*. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-106-l20122013/id720934/?ch=3#kap11-2>

Prop. 133 L (2020-2021). *Lov om barnevern (ny lov)*. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/?ch=7#kap7-1-4-1>

Ryen, A. (2002). *Sentrale paradigmer innen kvalitativ forskning. I: Det kvalitative intervju. Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Fagbokforlaget.

Rysst, M. (2020). Kulturelle verdier og barnevernet: Ulike forståelser av «barnets beste». I H. Nordby & A. Halså. (Red.), *Verdier i barnevern* (s. 89-111). Cappelen Damm AS.

Rød, P. A. (2014). Mellom analyse og argumentasjon. I B. N. Aadnesen & E. Hærem (Red.), *Barnevernets undersøkelse* (3. utg., s. 20-36). Universitetsforlaget.

Samsonsen, V. & Willumsen, E. (2014). Skjønnsbaserte og strukturerte undersøkelsesmodeller i barnevernet. I T. Ellingsen & R. S. Østerhaug (Red.), *Barnevernets brennpunkt – beslutningsgrunnlag og beslutninger* (s. 98-114). Universitetsforlaget.

Skau, G. M. (2011). *Gode fagfolk vokser. Personlig kompetanse i arbeid med mennesker* (4. utg.). Cappelen Damm AS.

Skærbæk, E. (2012). Ansvar, anonymitet och kunnskapsanspråk. I H. Kalman, H. & V. Løvgren (Red.), *Etiske dilemma: Forskningsdeltagende, samtykke och utsatthet* (s. 131-145). Glerups Utbildning AB.

Smeby, J. C. (2013). Profesjon og ekspertise. I A. Molander & J. C. Smeby (Red.). *Profesjonsstudier II* (s. 18-26). Universitetsforlaget.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

- Sohlberg, P. & Sohlberg, B. M. (2013). *Kunskapens former: vetenskapsteori och forskningsmetod*. Liber.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Thorkildsen, S. L. (2020, 9. november) *Hva er kompetanse?* RVTS sør.
<https://rvtssor.no/aktuelt/349/hva-er-kompetanse/>
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal Norsk forlag AS.
- Statens helsetilsyn. (2019). *Det å reise vasker øynene - Gjennomgang av 106 barnevernsaker*. Statens helsetilsyn.
- Vindegg, J. og Stang, E. G. (2016). Utvikling av kritisk refleksjon i barnevernet gjennom evaluering og selvregulering. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 93(3-4), 200-212. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2016-03-04-05>
- Vis, S. A., Storvold, A., Skilbred, D. T., Christensen, Ø. & Andersen, A. (2015). *Statusrapport om barnevernets undersøkelsesarbeid*. RKBU Nord rapport. UIT.
https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/RKBU_Nord_Statusrapport_om_barnevernets_undersokelsesarbeid.pdf
- Vis, S. A, Christiansen, Ø., Havnen, K.J.S., Lauritzen, C., Iversen A.C. & Tjelflaat, T. (2020). *Barnevernets undersøkelsesarbeid – fra bekymring til beslutning. Samlede resultater og anbefalinger*. RKBU Nord.
<https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2723826>
- Vis, S. A., Lauritzen, C. & Fossum, S. (2016). *Barnevernets undersøkelsesarbeid- oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen. Delrapport 1*. RKBU Nord.
<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/26889/article.pdfsequence=2&isAllowed=y>
- Weele, J. V. D. & Karlsen, K. (2021). *Analyse i komplekse barnevernssaker – fra magesfølelse til kritisk tenkning*. Gyldendal Norsk forlag AS.

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

***” Barnets beste som pendel i barnevernets vurderinger:
Hvordan gjør saksbehandlere i barneverntjenesten barnets
beste vurderinger i undersøkelsessaker?”***

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å lære om hvordan saksbehandlere gjør barnets beste vurderinger. I dette skrevet får du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg heter Sara Arafa og jeg er ansatt som barnevernkonsulent i Barneverntjenesten Øst i Agder. Dette prosjektet er en del av mitt avhandlingsarbeid for min masteroppgave. Tema for forskningen er barnets beste vurderinger i barnevernet, og hensikten er å forske på hvordan saksbehandlere gjør barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker.

Overordnet problemstilling for forskningen er: *Hvordan gjør saksbehandlere i barneverntjenesten barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?*

Med følgende forskningsspørsmål:

- 1. Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres?*
- 2. Hvilke utfordringer er det når dette skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak*

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen i Innlandet, Institutt for sosialfag og veiledning ved Marit Godeseth er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Du er spurt om å delta fordi du jobber med undersøkelser i en barneverntjeneste. En av dine kollegaer har informert meg om at du faller inn i denne målgruppen og at du har gitt tillatelse til å bli tilsendt en forespørsel om å delta i prosjektet. Jeg håper du vil bidra med dine verdifulle erfaringer.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg ønsker å møte deg en gang ved at du deltar på ett intervju. Intervjuet er beregnet til å vare mellom 1 og en halv time. Under intervjuet ønsker jeg å benytte lydopptaker, den enkelte må samtykke til dette. Vi blir enige sammen om tid og sted for intervju.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- De eneste som vil ha tilgang til dine opplysninger er masterstudent Sara Arafa og hovedveileder og prosjektansvarlig Marit Godeseth.
- Alle intervjuer vil bli transkribert fortløpende. Opplysninger som kan gjenkjennes vil bli anonymisert slik at du og din informasjon ikke vil kunne gjenkjennes i masteroppgaven.
- Forskeren i prosjektet har taushetsplikt. I prosjektperioden vil navnet ditt og kontaktopplysningene dine bli erstattet med koder som lagres på en egen navneliste adskilt fra øvrige data. All informasjon vil bli oppbevart nedlåst.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Prosjektet vil etter planen avsluttes 15 mai 2023. Lydfilene vil bli slettet umiddelbart etter transkriberingen er gjennomført og alle identifiserbare opplysninger tilintetgjøres når prosjektet er avsluttet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personregelverket.

De personopplysningene som lagres er navn, telefonnummer og mailadresse.

Lydopptaket blir brukt i transkriberingsapp fra Nettskjema.no med feide-innlogging og i forbindelse med analyseprosessen av data. Navnet og kontaktopplysningene dine blir erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data og oppbevares i låst skap. Transkribering av data utføres umiddelbart etter endt intervju og intervjuet slettes da fra transkriberingsprogrammet.

Personopplysningene lagres på Høgskolen i Innlandet sin one drive i office 365. Her er opplysningene beskyttet av feide-innlogging med et personlig brukernavn og passord.

Eventuell mailkorrespondanse i forbindelse med kontaktprosessen blir utført på et personlig passord beskyttet datamaskin.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen i Innlandet Institutt for sosialfag og veiledning, har

Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskolen i Innlandet Institutt for sosialfag og veiledning ved Marit Godeseth på epost Marit.Godeseth@inn.no eller på telefon: 612 88 291
- Vårt personvernombud ved Høgskolen i Innlandet er: Usman Asghar. Han kan kontaktes på email: usman.asghar@inn.no eller telefon: 612 87 483

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Marit Godeseth
Prosjektveileder

Sara Arafa
Mastergradstudent

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Barnets beste som pendel i barnevernets vurderinger: Hvordan gjør saksbehandlere i barneverntjenesten barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet 15 mai 2023

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Jeg ønsker at du gir så rike svar som mulig fordi jeg ønsker å gå i dybden.

1. Fortell litt om hvem du er og din erfaring innenfor barnevern/sosialt arbeid?
(alder, utdanning, ansiennitet i barnevernet)
2. Hvordan er dere organisert i barneverntjenesten og hva er dine arbeidsoppgaver?
(organisering i team, liten, stor eller interkommunal tjeneste?)
3. Nå kommer det ny barnevernlov, nye føringer og retningslinjer i nytt saksbehandlingsrundskriv. Fokuset regjeringen har nå, hva tenker du om det og hvordan har det påvirket dere i tjenesten så langt?
(ønsker å få refleksjoner, er det organisatoriske endringer i forbindelse med dette?)
4. Når du har en undersøkelse, Hva gjør du da?
5. Når begynner du å gjøre vurderinger på hva som kan være til barnets beste?
(fortellinger om arbeidshverdagen og få refleksjoner over eget arbeid)
6. Hva gjør du med dine egne undringer og refleksjoner som du får i undersøkelsen?

Å vekte

7. Hvordan kobler du sammen det faglige til den informasjonen du får i undersøkelsen?
(Verdier, forforståelse)
8. Hvem bestemmer hvilket hensyn som skal vektlegges og hvordan bestemmes det?
(Bestemmes det alene, sammen med, eller på andre måter?)

Veie

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

- 9.** Hva gjør du når du skal veie hensynene? (systematisere informasjonen man har, egne verktøy for å gjøre begrunnelser?)

Vise

- 10.** Hvordan kommer du frem til konkrete begrunnelser? (saksbehandler selv og eller sammen med kollegaer, eller leder? opplevelse av å ha ansvaret alene eller på vegne av tjenesten, vilkårlighet?)

- 11.** Hva gjør du for å «flette» hensynene og argumentene sammen? (vise til)

- 12.** Hvordan synes du det er å kombinere hva som er viktig for deg som fagperson og forståelse kombinert med tjenestens syn og verdier? (erfaringer på ulike dilemmaer, ulike syn på saken innad i tjenesten, drøftinger)

- 13.** Hvordan synes du det er å skrive barnets beste vurderinger?

(Ønsker om endringer, egne måter som man gjør basert ut fra egne erfaringer, en tjeneste- ulike mennesker)

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Vedlegg 3: Godkjenning av meldeskjema fra NSD

10.11.2022, 21:50

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Barnets beste som pendel i barnevernets vurderinger: Hvordan gjør...](#) / Vurdering

Vurdering

Re eransenummer	Type	Dato
705535	Standard	05.11.2022

Prosjekttittel

Barnets beste som pendel i barnevernets vurderinger: Hvordan gjør saksbehandlere i barneverntjenesten barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskolen i Innlandet / Fakultet or helse- og sosialvitenskap / Institutt or sosial ag og veiledning

Prosjektansvarlig

Marit Godeseth

Student

Sara Arafa

Prosjektperiode

01.11.2022 - 15.05.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Rettslig grunnlag

Samtykke (Personvern orordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene kan starte så remt den gjennom øres som oppgitt i meldeskjemaet. Det rettslige grunnlaget gjelder til 15.05.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du orsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennom øres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører or spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer or informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger rem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke ra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en rivillig, spesi ikk, in ormert og utvetydig bekre telse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag or behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, j . personvern orordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

TAUSHETSPLIKT

Deltakerne i prosjektet har taushetsplikt. Intervjuene må gjennom øres uten at det remkommer opplysninger som kan identi isere barn/ amilier.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil ølge prinsippene i personvern orordningen om:

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/633debca-c641-423c-bf1f-459f558640c3>

1/2

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Vedlegg 4: Tabell tematisk analyse

Tema	Undertema			Forskningsspørsmål
Personlige faktorer	Personlig kompetanse	Forståelse og praktisering av begrepet barnets beste	Personlige utfordringer	Forskningsspørsmål 1 Forskningsspørsmål 2
Faglige faktorer	Verktøy og modeller	Faglig fokus i tjenesten	Faglige utfordringer	Forskningsspørsmål 1 Forskningsspørsmål 2
Organisatoriske faktorer	Føring og fokus i tjenesten	Endringer i praksis	Organisatoriske utfordringer	Forskningsspørsmål 1 Forskningsspørsmål 2

- Forskningsspørsmål 1: *Hvordan avveies ulike hensyn når barnets beste vurderinger gjøres?*
- Forskningsspørsmål 2: *Hvilke utfordringer er det når dette skal skrives i undersøkelsesrapport/vedtak?*

Hvordan erfarer saksbehandlere i barnevernstjenesten å gjøre barnets beste vurderinger i undersøkelsessaker?

Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge. INN, 2023. Sara Arafa.

Figurliste:

Figur 1 - RVTS SØR, kompetansejulet. Andersen, Frantzen & Fylksnes, 2020

Figur 2- Rammeverk for økologisk beslutningsfatting i barnevernet (Baumann et al.,2011b, referert i Weele, & Karlsen, 2021)

Figur 3 - Stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI) (Tjora, 2021, s.21)

Figur 4- Oversikt over kodegruppering